

II

(Nelegislatīvi akti)

REGULAS

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2021/1078

(2021. gada 14. aprīlis),

ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523, nosakot investīciju pamatnostādnes fondam *InvestEU*

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. marta Regulu (ES) 2021/523, ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 8. panta 9. punktu,

tā kā:

- (1) Programmas *InvestEU* mērķis ir atbalstīt finansēšanas un investīciju darbības, kas veicina Regulas (ES) 2021/523 3. un 8. pantā izklāstīto Savienības politikas mērķu sasniegšanu.
- (2) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/523 8. pantu fondam *InvestEU* jādarbojas četru politikas logu ietvaros, kas atspoguļo Savienības politikas prioritātes, proti, ilgtspējīga infrastruktūra, pētniecība, inovācija un digitalizācija, mazie un vidējie uzņēmumi un sociālie ieguldījumi un prasmes.
- (3) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/523 14. panta 1. punkta d) apakšpunktu, lai finansēšanas un investīciju darbības katrā no minētajiem politikas logiem būtu atbalstītas, ir jāatbalsta *InvestEU* ietvaros, tām ir jāatbilst Komisijas izstrādātajām investīciju pamatnostādnēm. Šajā nolūkā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/523 24. panta 1. punkta b) apakšpunktu Investīciju komitejai ir jāpārbauda, vai īstenošanas partneru iesniegtie finansēšanas un investīciju darbību priekšlikumi atbilst minētajās investīciju pamatnostādnēs noteiktajām prasībām.
- (4) Investīciju pamatnostādnes veido horizontāla daļa, kas attiecas uz visām fonda *InvestEU* finansēšanas un investīciju darbībām, un "politikas logu" daļa, ar ko paredz īpašus noteikumus finansēšanas un investīciju darbībām katra politikas loga ietvaros.
- (5) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/523 8. panta 9. punktu Komisija ciešā sadarbībā ar Eiropas Investīciju bankas grupu un citiem potenciālajiem īstenošanas partneriem ir sagatavojusi investīciju pamatnostādnes.
- (6) Lai nodrošinātu tūlītēju šajā regulā paredzēto pasākumu piemērošanu, šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

⁽¹⁾ OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Tiek pieņemtas investīciju pamatnostādnes finansēšanas un investīciju darbībām fonda *InvestEU* ietvaros, kas izveidots ar Regulu (ES) 2021/523, kā noteikts pielikumā.

2. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 14. aprīlī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

INVESTĪCIJU PAMATNOSTĀDNES FONDAM INVESTEU

SATURS

1. PIEMĒROŠANAS JOMA	22
2. HORIZONTĀLI NOTEIKUMI	22
2.1. Ieguldījums Savienības politikas mērķu sasniegšanā un Savienības pievienotā vērtība	22
2.2. Tirgus nepilnības, nepietiekami optimālas investīciju situācijas un papildināmība	23
2.3. Kopējas prasības finansēšanas un investīciju darbībām	23
2.3.1. Īstenošanas partneri, finanšu starpnieki un galasaņēmēji	23
2.3.2. Finanšu produkta veidi un prasības nodrošināt kopīgas intereses ar īstenošanas partneriem un finanšu starpniekiem	25
2.3.3. Izslēgtās darbības	26
2.3.4. Valsts atbalsta apsvērumi	26
2.4. Riska novērtējums	26
2.5. Finansējuma valūta	27
2.6. Piešķiršanas principi pa politikas logiem	28
2.7. Ģeogrāfiskā un nozaru diversifikācija	28
2.8. Dalībvalstu nodalījumi politikas logos	29
2.9. Finansējuma apvienošanas darbības, kas saņem atbalstu no fonda InvestEU	29
2.10. Stratēģiskās investīcijas	30
3. ILGTSPĒJĪGU INVESTĪCIJU VEICINĀŠANA	31
3.1. Ietekmes uz klimatu un vidi izsekošana un ziņošana	32
3.2. Drošināšana ilgtspējas aspektā	33
3.3. Taisnīgas pārkārtošanās shēma InvestEU ietvaros	33
4. ES GARANTIJAS IZMANTOŠANA	34
4.1. Vispārēji finanšu produkti	35
4.1.1. ES garantijas izmantošana parāda darbībām	35
4.1.2. ES garantijas izmantošana pamatkapitāla darbībām	36
4.2. Tematiski finanšu produkti	36
4.2.1. ES garantijas izmantošana parāda darbībām	36
4.2.2. ES garantijas izmantošana pamatkapitāla darbībām	36
5. ĪSTENOŠANAS PARTNERA SNIEGTAIS FINANSĒJUMS	36
5.1. Vispārēji finanšu produkti	37
5.1.1. Īstenošanas partnera sniegtais aizņēmuma finansējums	37
5.1.2. Īstenošanas partnera sniegtais pamatkapitāla finansējums	37
5.2. Tematiski finanšu produkti	38
5.2.1. Īstenošanas partnera sniegtais aizņēmuma finansējums	38
5.2.2. Īstenošanas partnera sniegtais pamatkapitāla finansējums	38

6. POLITIKAS LOGI	39
6.1. Ilgtspējīgas infrastruktūras logs	39
6.1.1. Intervences politikas jomas	39
6.1.2. Potenciālo finanšu produktu iezīmes	47
6.2. Pētniecības, inovācijas un digitalizācijas logs	49
6.2.1. Intervences politikas jomas	49
6.2.2. Potenciālo finanšu produktu iezīmes	52
6.3. MVU logs	55
6.3.1. Intervences politikas jomas	55
6.3.2. Potenciālo finanšu produktu iezīmes	56
6.4. Sociālo ieguldījumu un prasmju logs	58
6.4.1. Intervences politikas jomas	58
6.4.2. Potenciālo finanšu produktu iezīmes	62

1. PIEMĒROŠANAS JOMA

Šajās investīciju pamatnostādņēs ir noteiktas atbilstības prasības finanšu produktiem un finansēšanas un investīciju darbībām fonda *InvestEU* politikas logu ietvaros saskaņā ar 8. panta 9. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 ⁽¹⁾ (turpmāk "*InvestEU* regula"):

- a) *InvestEU* regulas 2. panta 9. punktā minētajiem finanšu produktiem un šīs regulas 2. panta 10. punktā minētajām finansēšanas un investīciju darbībām ir jāatbilst *InvestEU* regulā un šajās investīciju pamatnostādņēs noteiktajām prasībām;
- b) Investīciju komitejai, pieņemot lēmumu saskaņā ar *InvestEU* regulas 24. pantu, ir jāpārbauda atbilstība šīm investīciju pamatnostādņēm.

Šīs investīciju pamatnostādnes attiecas gan uz ES, gan uz dalībvalstu nodalījumiem, kas minēti *InvestEU* regulas 9. pantā, ja vien šajās pamatnostādņēs nav noteikts citādi. *InvestEU* regulas 2. pantā noteiktās definīcijas attiecas arī uz šīm investīciju pamatnostādņēm.

2. HORIZONTĀLI NOTEIKUMI

2.1. Ieguldījums Savienības politikas mērķu sasniegšanā un Savienības pievienotā vērtība

Finansēšanas un investīciju darbības, ko atbalsta no fonda *InvestEU*, koncentrējas uz investīcijām, kas rada Savienības pievienoto vērtību. Konkrētu finanšu produktu finansēšanas un investīciju darbību Savienības pievienotā vērtība var atšķirties, kā noteikts par katru politikas logu šo investīciju pamatnostādņu 6. iedaļā. Savienības pievienotā vērtība, ko rada finansēšanas un investīciju darbības finanšu produktu ietvaros, var izrietēt arī no riska diversifikācijas finanšu produktu līmenī pa dažādām nozarēm vai ģeogrāfiskām vietām. Turklāt Savienības pievienoto vērtību var radīt arī ieguldījums Savienības noturībā stratēģiski svarīgās jomās, kā sīkāk izklāstīts 2.10. iedaļā.

Lai sasniegtu Savienības politikas mērķus politikas jomās, ko atbalsta *InvestEU*, kā izklāstīts *InvestEU* regulas 3. pantā un II pielikumā attiecībā uz tur minētajām nozarēm, finansēšanas un investīciju darbības var papildināt dotāciju finansējumu un citu atbalstu, jo īpaši izmantojot finansējuma apvienošanas darbības un kombinācijas. Proti, fonds *InvestEU* var papildināt attiecīgos politikas mērķus, kas noteikti pamatprogrammai "Apvārsnis Eiropa" ⁽²⁾, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam ⁽³⁾ (EISI), programmai "Digitālā Eiropa" ⁽⁴⁾, vienotā tirgus programmai ⁽⁵⁾, Eiropas kosmosa programmai ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1291/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK (OV L 347, 20.12.2013., 104. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1316/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 348, 20.12.2013., 129. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/694 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido programmu "Digitālā Eiropa" un atceļ Lēmumu (ES) 2015/2240 (OV L 166, 11.5.2021., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014, un (ES) Nr. 652/2014 (OV L 153, 3.5.2021., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES (OV L 170, 12.5.2021., 69. lpp.).

Eiropas Reģionālās attīstības fondam (ERAF) ⁽⁷⁾, Kohēzijas fondam ⁽⁸⁾, Eiropas Sociālajam fondam+ (ESF+) ⁽⁹⁾, Atvēršanas un noturības mehānismam (ANM) ⁽¹⁰⁾, Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai (ELFLA) ⁽¹¹⁾, programmai “Radošā Eiropa” ⁽¹²⁾, Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondam ⁽¹³⁾, Iekšējās drošības fondam ⁽¹⁴⁾, Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondam (EJZAF) ⁽¹⁵⁾, vides un klimata pasākumu programmai (LIFE) ⁽¹⁶⁾, ETS inovāciju fondam ⁽¹⁷⁾, EU4Health ⁽¹⁸⁾, Taisnīgas pārkārtošanās fondam (TPF) ⁽¹⁹⁾ un Eiropas Aizsardzības fondam ⁽²⁰⁾.

2.2. Tirgus nepilnības, nepietiekami optimālas investīciju situācijas un papildināmība

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 (“Finanšu regulas” ⁽²¹⁾) 209. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu ES garantija novērš tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas un nodrošina papildināmību, kā noteikts *InvestEU* regulas V pielikuma A iedaļā ⁽²²⁾.

2.3. Kopējas prasības finansēšanas un investīciju darbībām

2.3.1. Īstenošanas partneri, finanšu starpnieki un galasaņēmēji

Saskaņā ar *InvestEU* regulas 2. panta 13. punktu īstenošanas partneri ir atbalsttiesīgi partneri, piemēram, finanšu iestādes, ar kurām Komisija ir noslēgusi garantijas nolīgumu.

⁽⁷⁾ Regula par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un par Kohēzijas fondu (vēl nav publicēta). Tiek gaidīts Parlamenta otrais lasījums.

⁽⁸⁾ Regula par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un par Kohēzijas fondu (vēl nav publicēta). Tiek gaidīts Parlamenta otrais lasījums.

⁽⁹⁾ Regula par Eiropas Sociālo fondu+ (vēl nav publicēta). Tiek gaidīts Parlamenta otrais lasījums.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 18. februāris), ar kuru izveido Atvēršanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 (2013. gada 17. decembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1295/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1718/2006/EK, Lēmumu Nr. 1855/2006/EK un Lēmumu Nr. 1041/2009/EK (OV L 347, 20.12.2013., 221. lpp.).

⁽¹³⁾ Regula, ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (vēl nav publicēta). Tiek gaidīta Padomes nostāja pirmajā lasījumā.

⁽¹⁴⁾ Regula, ar ko izveido Iekšējās drošības fondu (vēl nav publicēta). Tiek gaidīta Padomes nostāja pirmajā lasījumā.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 508/2014 (2014. gada 15. maijs) par Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fondu un ar ko atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2328/2003, (EK) Nr. 861/2006, (EK) Nr. 1198/2006 un (EK) Nr. 791/2007 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1255/2011 (OV L 149, 20.5.2014., 1. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1293/2013 (2013. gada 11. decembris) par vides un klimata pasākumu programmas (LIFE) izveidi un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 614/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 185. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/410 (2018. gada 14. marts), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (OV L 76, 19.3.2018., 3. lpp.); un Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/856 (2019. gada 26. februāris), ar ko attiecībā uz Inovāciju fonda darbību papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 140, 28.5.2019., 6. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/522 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido Savienības rīcības programmu veselības jomā (programma “ES – veselībai”) 2021.–2027. gadam un atceļ Regulu (ES) Nr. 282/2014 (OV L 107, 26.3.2021., 1. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Regula, ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (vēl nav publicēta). Tiek gaidīta akta parakstīšana.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/697 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092 (OV L 170, 12.5.2021., 149. lpp.).

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

⁽²²⁾ Saskaņā ar *InvestEU* regulas V pielikuma A iedaļas pēdējo daļu ar ES garantiju neatbalsta refinansēšanas operācijas, izņemot īpašus, labi pamatotus izņēmuma gadījumus. Finansēšanas un investīciju darbības, kas aptver esošos portfeļus, uz kuriem attiecas šis izņēmums, sākotnēji var veikt tikai izmēģinājuma shēmas ietvaros ar ierobežotu budžetu attiecīgajā politikas logā, un tās atbilst visiem nosacījumiem, kas izklāstīti *InvestEU* regulas V pielikumā un sīkāk noteikti garantijas nolīgumā.

Īstenošanas partneri var nodrošināt finansējumu galasaņēmējiem tieši ⁽²³⁾ vai netieši, izmantojot privātus vai publiskus finanšu starpniekus.

Īstenošanas partneri var arī kļūt par konsultāciju partneriem, kas *InvestEU* konsultāciju centra ietvaros tieši vai netieši sniedz tehnisko palīdzību un spēju veidošanas atbalstu finanšu starpniekiem un galasaņēmējiem. Finanšu starpnieki var arī sniegt tehnisko palīdzību un spēju veidošanas atbalstu galasaņēmējiem vai saņemt to paši.

Tiešās darbības attiecas uz tiešo finansējumu, ko īstenošanas partneri sniedz galasaņēmējiem ⁽²⁴⁾.

Attiecībā uz netiešām darbībām īstenošanas partneri var slēgt nolīgumus ar finanšu starpniekiem saskaņā ar Finanšu regulas 208. panta 4. punktu. Starptautiskās finansējuma gadījumā saskaņā ar Finanšu regulas 208. panta 4. punktu šie finanšu starpnieki jāatlasa īstenošanas partneriem saskaņā ar procedūrām, kas ir līdzvērtīgas Komisijas piemērotajām. Šādās procedūrās jāievēro atklātas, pārredzamas, samērīgas un nediskriminējošas procedūras principi un jānovērš interešu konflikts. Tās var notikt, piemēram, kā uzaicinājums izteikt ieinteresētību. Netiešās darbības var būt arī finansējuma nodrošināšana, izmantojot investīciju platformas, kā noteikts *InvestEU* regulas 2. panta 18) punktā.

Saskaņā ar Finanšu regulas 209. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 219. panta 3. punktu finansēšanas un investīciju darbības sniedz atbalstu tikai tiem galasaņēmējiem, kurus Savienības finansiālā atbalsta sniegšanas laikā uzskata par ekonomiski dzīvotspējīgiem saskaņā ar starptautiski atzītiem standartiem.

Atbalsttiesīgiem galasaņēmējiem jābūt fiziskām vai juridiskām personām, t. sk.:

- a) privātas struktūras, piemēram, īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības (SPV) vai projektu uzņēmumi, lielas korporācijas, vidējas kapitalizācijas sabiedrības, t. sk. mazas vidējas kapitalizācijas sabiedrības ⁽²⁵⁾, un MVU;
- b) publiskā sektora struktūras (gan teritoriālas, gan citas, taču nepieļaujot finansēšanas un investīciju darbības ar struktūrām ⁽²⁶⁾, kas rada tiešu dalībvalsts risku) un publiskā sektora struktūrām līdzvērtīgas struktūras;
- c) jauktas struktūras, piemēram, publiskā un privātā sektora partnerības (PPP) un privātas sabiedrības ar īpašu mērķi; vai
- d) bezpeļņas organizācijas.

Finanšu produkta mērķa galasaņēmēji tiks definēti garantijas nolīgumā.

Īstenošanas partneri nedrīkst atrasties nevienā no situācijām, kas minētas Finanšu regulas 136. panta 1. punktā vai 4. punkta a) vai b) apakšpunktā. 136. panta piemērošana attiecībā uz finanšu starpniekiem un galasaņēmējiem ir jāprecizē garantijas nolīgumos. Ja finansēšanas un investīciju darbības dod labumu galasaņēmējiem, kuri ir lielas komercsabiedrības, publiskā sektora struktūras un tām līdzīgas struktūras, kuras gūst labumu no vieglākas piekļuves kapitāla tirgiem vai banku finansējumam vai kurām ir zemāks riska līmenis, īstenošanas partnerim jāpierāda augsta politikas pievienotā vērtība.

Pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no īstenošanas partnera, Investīciju komiteja pārbauda, vai *InvestEU* atbalstīta finansēšanas vai investīciju darbība, ko iesniedzis īstenošanas partneris, vai šādu darbību kombinācija, ko iesnieguši vairāki īstenošanas partneri:

- a) tiešajām darbībām nepārsniedz 50 % ⁽²⁷⁾ no kopējām projekta izmaksām;

⁽²³⁾ Tiešs pamatkapitāla un kvazikapitāla finansējums nav atļauts MVU loga ES nodalījumā.

⁽²⁴⁾ Finansēšanas vai investīciju darbību, kas izpaužas kā vai ietver īstenošanas partnera garantiju finansētājam—trešai personai attiecībā uz konkrētiem projektiem, kurus novērtējis un izvēlējis īstenošanas partneris, pielīdzina tiešai darbībai.

⁽²⁵⁾ Vidējas kapitalizācijas sabiedrības ir tādas, kurās strādā līdz 3 000 darbiniekiem, bet kas nav MVU. Mazas vidējas kapitalizācijas sabiedrības ir definētas *InvestEU* regulas 2. panta 22. punktā.

⁽²⁶⁾ T. i., valsts iestādes vai struktūras, ko pilnībā garantē dalībvalsts.

⁽²⁷⁾ Projektiem ar augstu politikas pievienoto vērtību un gadījumos, kad ir būtiski piesaistīt papildu privātos ieguldītājus, izmantojot finansēšanas struktūras (piemēram, sindicētos aizdevumus), šis skaitlis var sasniegt 70 % no kopējām projekta izmaksām, kā sīkāk noteikts garantijas nolīgumā.

- b) netiešajām pamatkapitāla darbībām nepārsniedz 50 % no fonda lieluma ⁽²⁸⁾;
- c) attiecībā uz netieša parāda darbībām finanšu starpnieks patur vismaz 20 % no darījuma riska.

Šīs prasības piemēro, ja šo investīciju pamatnostādņu 5. iedaļā nav noteikts citādi.

Attiecībā uz netiešajām darbībām īstenošanas partneris līgumā paredz, ka finanšu starpnieks nevar iekļaut to pašu darījumu ar galasaņēmējiem vai citiem starpniekiem vairāk nekā vienā portfelī, ko atbalsta *InvestEU*.

Netiešajām pamatkapitāla darbībām attiecībā uz iepriekš minēto b) punktu īstenošanas partneris pieprasa potenciālajiem finanšu starpniekiem to informēt par nodomu meklēt investīcijas no cita īstenošanas partnera un/vai finanšu starpnieka, kas gūst labumu no ES garantijas, ievērojot konfidencialitātes prasības, kas ir saistošas potenciālajiem finanšu starpniekiem.

Galasaņēmējiem līgumā ir jāapstiprina, ka fonda *InvestEU* un citu Savienības programmu atbalsta kombinācija attiecīgā gadījumā nepārsniedz kopējās projekta izmaksas un ka *InvestEU* atbalstītais finansējums netiek izmantots, lai priekšfinansētu dotāciju no Savienības programmām, vai ka dotācija no Savienības programmas netiks izmantota, lai atmaksātu *InvestEU* atbalstu.

Īstenošanas partneri nodrošina *InvestEU* atbalsta pamanāmību saskaņā ar *InvestEU* regulas 32. pantu, kā sīkāk precizēts garantijas nolīgumos, ņemot vērā finanšu produkta un galasaņēmēju raksturu.

2.3.2. Finanšu produkta veidi un prasības nodrošināt kopīgas intereses ar īstenošanas partneriem un finanšu starpniekiem

2.3.2.1. Politikas mērķu prioritāšu noteikšana

Lai piešķirtu politikas mērķu prioritāti katram finanšu produktam, tiks noteikti galvenie darbības rādītāji, kas uzskatāmi apliecina politikas prioritāšu sasniegšanu. Papildus izmantos vienu vai vairākus šādus līdzekļus:

- a) noteiktām politikas prioritātēm piešķirtā finansējuma mērķapjomi;
- b) konkrēti īpaši kritēriji, kas paredzēti atbilstošiem galasaņēmējiem;
- c) ES garantijas atšķirīgais riska segums konkrētām politikas prioritātēm;
- d) koncentrācijas limiti pa nozarēm/ģeogrāfiskajām vietām;
- e) pienācīgi pamatots uz rezultātiem balstīts mehānisms, kas atspoguļo konkrētu politikas prioritāšu īstenošanu;
- f) starpposma mērķu un galamērķu noteikšana saistībā ar papildu ES garantiju daļu piešķiršanu jauniem vai esošiem īstenošanas partnera finanšu produktiem; vai
- g) citi piemēroti līdzekļi.

Prioritātes un piemērojamos līdzekļus norādis garantijas nolīgumā.

Turklāt starp Komisiju un katru īstenošanas partneri izveidos ciešu dialogu, lai nodrošinātu politisko vadību un pārskatītu fonda *InvestEU* ietvaros iekļātos darbības.

Lai nodrošinātu elastību un spēju reaģēt uz potenciāli mainīgajām tirgus un politikas vajadzībām katra politikas loga ietvaros, Komisija un attiecīgās *InvestEU* pārvaldības struktūras, pamatojoties uz šajā iedaļā aprakstītajiem līdzekļiem, var piešķirt prioritāti *InvestEU* regulas II pielikumā noteiktajām atbalstītajām finansējuma jomām. Proti, Komisija var:

- a) periodiski pārskatīt īstenošanas partneru nodrošināto projektu plānojumu kopā ar tiem. Projektu plānojums sastāv no apkopotās informācijas (vai detalizētas informācijas, ievērojot konfidencialitātes saistības, kas noslēgtas starp īstenošanas partneri un galasaņēmēju, ja par to ir panākta vienošanās garantijas nolīgumā) attiecībā uz prognozēto finansējuma apjomu attiecīgajās politikas jomās apakšnozaru līmenī un darbību ģeogrāfisko aptvērumu. Sīkāka informācija būs jāsniedz par tematiskajiem produktiem, kas definēti 2.3.2.2. iedaļā, un par finansēšanas un investīciju darbībām, kas gūst labumu no finansējuma apvienošanas, kura definēta 2.9. iedaļā;

⁽²⁸⁾ Ja izmanto dalībvalsts nodalījumu, var piemērot izņēmumus attiecībā uz 50 % ierobežojumu fonda lielumam. Papildu noteikumi attiecībā uz investīcijām pamatkapitāla fondos ir izklāstīti 5.1.2. iedaļā.

- b) sniegt norādījumus par šajās pamatnostādņēs minēto atbilstības kritēriju un prioritāšu noteikšanas līdzekļu interpretāciju;
- c) pārskatīt attiecīgo finanšu produktu sniegumu un darbības jomu, lai optimālāk sasniegtu šajās pamatnostādņēs minētās politikas prioritātes.

Šajā 2.3.2.1. iedaļā minētajos ietvaros vispārējiem finanšu produktiem var noteikt indikatīvus mērķus, kas vērsti uz konkrētu politikas mērķu sasniegšanu.

2.3.2.2. Finanšu produkti

Var būt vispārīgi, tematiski un apvienoti vispārīgi vai tematiski finanšu produkti.

Ar **vispārīgiem finanšu produktiem** atbalsta vienu vai vairākas politikas jomas, uz kurām attiecas konkrētais politikas logs, kā sīkāk noteikts šo investīciju pamatnostādņu 6. iedaļā.

Pienācīgi pamatotos gadījumos atkarībā no to finansēšanas un investīciju darbību riska profila, kas vērstas uz konkrētiem politikas mērķiem, politikas logu ietvaros var izveidot **tematiskus finanšu produktus**.

Tematisks finanšu produkts koncentrējas uz skaidri definētu augstākas Savienības pievienotās vērtības politikas jomu, kurā tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālu investīciju situāciju nevar novērst ar vispārīgiem finanšu produktiem, jo tā acīmredzami neatbilst pieejamo vispārīgo finanšu produktu noteikumiem un nosacījumiem. Tas sevišķi var būt saistīts ar to finansēšanas un investīciju darbību augsto riska profilu, kurām ir nepieciešams lielāks ES garantijas segums un kuras izmanto asimetrisku vai ierobežotu riska dalīšanu ar īstenošanas partneri vai vispār to neizmanto. Attiecībā uz īstenošanas partnera finansiālo ieguldījumu portfeļa līmenī jebkurā gadījumā ievēro *InvestEU* regulas 13. panta 4. un 5. punktu.

Tematiska finanšu produkta pamatā ir tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas novērtējums, kas atbilst ierosinātā tematiskā finanšu produkta iezīmēm, ciktāl uz šo produktu neattiecas jau esošie novērtējumi un pētījumi.

Īstenošanas partneris sniedz Komisijai ne tikai plānojuma pārskatu, bet arī konkrētu informāciju par tiesībām saņemt atbalstu par katru finansēšanas vai investīciju darbību tematiskā produkta ietvaros, kā noteikts garantijas nolīgumā.

Lai efektīvāk īstenotu politikas mērķus, kas ietilpst vairāk nekā vienā politikas logā, var izstrādāt **apvienotu vispārīgu vai tematisku finanšu produktu**. Šādi produkti apvieno resursus no diviem vai vairākiem logiem.

2.3.3. Izslēgtās darbības

Fonds *InvestEU* neatbalsta darbības, kas minētas *InvestEU* regulas V pielikuma B iedaļā.

2.3.4. Valsts atbalsta apsvērumi

Dalībvalstu resursus, kas iesaistīti finansēšanas un investīciju darbībās, kuras atbalsta no fonda *InvestEU* ES un dalībvalstu nodalījumu ietvaros, dažos gadījumos var uzskatīt par valsts atbalstu Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. panta 1. punkta nozīmē. Taču tie ir atbrīvoti no paziņošanas prasības par valsts atbalsta pasākumiem, kas noteikta LESD 108. panta 3. punktā, ja tie atbilst prasībām, kas noteiktas Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā⁽²⁹⁾, jo īpaši tās *InvestEU* vēltītajā iedaļā⁽³⁰⁾ vai citā grupu atbrīvojuma regulā⁽³¹⁾. Saskaņā ar LESD 108. pantu par jebkuru valsts atbalstu, kas neatbilst kādā no grupu atbrīvojuma regulām noteiktajām prasībām, ir jāpaziņo Komisijai.

2.4. Riska novērtējums

Attiecībā uz visām tiešajām parāda finansēšanas darbībām īstenošanas partneri veic savu standarta riska novērtējumu, kas ietver saistību nepildīšanas varbūtības un sagaidāmā atgūšanas rādītāja aprēķināšanu un klasifikāciju saskaņā ar īstenošanas partnera iekšējo reitingu vai klasifikācijas sistēmu, un attiecīgi ziņo par to Komisijai.

⁽²⁹⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

⁽³⁰⁾ Vēl nav pieņemta.

⁽³¹⁾ Ja ir runa par valsts atbalstu, Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas 1. panta 4. punkta c) apakšpunkts nosaka, ka regulu nepiemēro grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.

Lai atspoguļotu darbības vispārējo risku, šādu aprēķinu veic, neņemot vērā ES garantiju un īstenošanas partnera finansiālo ieguldījumu. Tomēr aprēķinā jāņem vērā, ka dažas darbības saistībā ar tematiskiem produktiem saskaņā ar īstenošanas partnera noteikumiem un procedūrām var atrasties ārpus tā parasto riska rādītāju piemērošanas tvēruma. Šādos gadījumos īstenošanas partneris sadarbībā ar Komisiju izstrādā atbilstīgu riska novērtējumu, lai nodrošinātu pienācīgu ziņošanu par risku.

Informāciju par parāda finansēšanas darbību paredzamo riska profilu iesniedz arī Investīciju komitejai kā daļu no fonda *InvestEU* atbalsta pieteikuma. Parāda darbība ir darbība, kurai piemīt parāda riska iezīmes, kas var ietvert instrumentus parāda juridiskajā formā. Parāda piemēri ir aizdevumi, finanšu noma, hipotēkas, kredītvēstules, garantijas, rezerves kredītiespējas un kapitāla tirgos emitēti vērtspapīri, piemēram, obligācijas; tās var būt augstākas prioritātes, mezanīna vai subordinētas un nodrošinātas vai nenodrošinātas).

Pamatkapitāla darbībām ES garantiju var izmantot, lai atbalstītu īstenošanas partneru investīcijas atsevišķās struktūrās vai projektos (pamatkapitāla investīcijas) vai veicot investīcijas fondos (t. sk. fondu fondos, kolektīvā ieguldījuma instrumentos vai cita veida starpniekos) vai cita veida finansēšanas instrumentos, kas rada pamatkapitāla portfeļa riskus (pamatkapitāla portfelis).

Pamatkapitāla darbība ir darbība, kurai piemīt pamatkapitāla riska iezīmes. Tā var ietvert instrumentus, kuru juridiskā forma ir pamatkapitāls, piemēram, investīcijas parastās vai priekšrocību akcijās, un kvazikapitāls vai hibrīdinstrumenti, piemēram, dziļi subordinēti aizdevumi ar līdzdalību peļņā, mezanīna finansējums, riska aizdevumi, konvertējami aizdevumi, garantijas vai citi pamatkapitāla instrumentu veidi, kad turētājs tiek pakļauts pamatkapitāla riskam. Attiecībā uz tiešajām pamatkapitāla darbībām īstenošanas partneris veic savu standarta novērtējumu un attiecīgi ziņo Komisijai. Attiecībā uz darbībām, kas neietilpst parasto pamatkapitāla rādītāju piemērošanas tvērumā, īstenošanas partneris sadarbībā ar Komisiju izstrādā piemērotu novērtēšanas metodi, lai nodrošinātu pienācīgu ziņošanu.

Īstenošanas partneris izmanto savu standarta riska novērtējumu, lai noteiktu, vai darbība neatkarīgi no tās juridiskās formas un nomenklatūras tiek klasificēta kā pamatkapitāla vai parāda darbība, un attiecīgi ziņo par to Komisijai.

Starpniecības darījumu gadījumā īstenošanas partneri var paļauties attiecīgi vai nu uz finanšu starpnieku standarta procedūrām galasaņēmēju riska novērtējumam, vai uz darbības novērtējumu. Garantijas nolīgums nodrošinās, ka īstenošanas partneru veiktās analīzes rezultātus, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no finanšu starpniekiem portfeļa līmenī, paziņo Komisijai, lai tā varētu novērtēt šādu darbību ietekmi uz ES garantijai radīto risku un nepieciešamo uzkrājumu pietiekamību.

Finansēšanas un investīciju darbības salīdzina pēc kopīgas reitingu sistēmas, kas izveidota saskaņā ar *InvestEU* regulas 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) punktu. Attiecīgo informāciju par finansēšanas vai investīciju darbības riska novērtējumu dara pieejamu Investīciju komitejai saskaņā ar *InvestEU* regulas 24. panta 4. punktu un Komisijai ziņošanas nolūkos. Sīki izstrādātas prasības nosaka garantijas nolīgumos, ņemot vērā ES kā garantētāja intereses un nodrošinot privātas un/vai komerciāli sensitīvas informācijas konfidencialitātes pienācīgu aizsardzību.

2.5. Finansējuma valūta

ES garantiju īstenošanas partneriem sniedz EUR.

Finansējumu galasaņēmējiem saistībā ar investīciju un finansēšanas darbībām var izmaksāt jebkurā valūtā, kurai dalībvalstī ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss. Šāds finansējums var arī veicināt vietējo kapitāla tirgu attīstību.

Finansējumu var nodrošināt arī citās tirgojamās valūtās. Tomēr īstenošanas partneri un finanšu starpnieki cenšas izvairīties no galasaņēmēju pakļaušanas ārvalstu valūtas riskam. Parasti finansējumu galasaņēmējiem var sniegt valūtās, kas nav tās valsts likumīgais maksāšanas līdzeklis, kurā galasaņēmējs ir iedibināts, tikai tad, ja ir pārliecinošs ekonomiskais pamatojums. Šādos gadījumos finansējumu vēlams piešķirt EUR.

2.6. Piešķiršanas principi pa politikas loģiem

Finanšu produktus izveido attiecīgā politikas loģa ietvaros saskaņā ar šādiem principiem:

- a) finanšu produkti tādu finansēšanas un investīciju darbību atbalstam, kuru galvenais mērķis ir panākt pozitīvu sociālo ietekmi vai prasmju attīstību, ietilpst Sociālo ieguldījumu un prasmju loģā;
- b) finanšu produkti tādu portfeļu atbalstam, kas sastāv tikai no MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām uz starpniecības pamata parāda vai pamatkapitāla veidā, ietilpst MVU loģā, izņemot tos, uz kuriem attiecas a) punkta darbības joma. Attiecībā uz tiešajām darbībām finanšu produktus tādu portfeļu atbalstam, kuri sastāv tikai no MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām kā vispārīgas politikas jomas atbilstoši *InvestEU* regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktam, piešķir MVU loģam, savukārt finanšu produktus, kas vērsti uz citām konkrētām politikas jomām, piešķir loģam, kurā ietilpst attiecīgā joma;
- c) finanšu produkti pētniecības, inovācijas vai digitalizācijas pasākumu atbalstam ietilpst Pētniecības, inovācijas un digitalizācijas loģā, izņemot tos, kas minēti a) un b) punktā;
- d) finanšu produkti, ar ko atbalsta infrastruktūras darbības, ar to saistītos mobilo aktīvus, inovatīvu tehnoloģiju ieviešanu, attiecībā uz kuru risks galvenokārt saistās ar pieprasījumu, un nozarei specifiska tirgus attīstību, ietilpst Ilgtspējīgas infrastruktūras loģā, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - i) finanšu produktus, kas saistīti ar sociālo infrastruktūru ⁽³²⁾, piešķir Sociālo ieguldījumu un prasmju loģam;
 - ii) ar infrastruktūru saistītos finanšu produktus, kuru galvenais risks saistīts ar tehnoloģiju izstrādes un inovācijas darbībām, jāpiešķir pētniecības, inovācijas un digitalizācijas loģam. Tomēr finanšu produktus saistībā ar projektiem, kas vērsti uz atbilstošu ilgtspējīgas infrastruktūras politikas mērķu sasniegšanu, var īstenot un izstrādāt arī MVU un mazas vidējas kapitalizācijas sabiedrības ilgtspējīgas infrastruktūras loģa ietvaros, ja vien uz šiem portfeļiem neattiecas b) punkts.

Kapitāla atbalstu MVU saskaņā ar *InvestEU* regulas 3. panta 1. punkta g) apakšpunktu var sniegt, izmantojot finanšu produktus, kas ietilpst jebkurā politikas loģā.

Apvienotus finanšu produktus ievieto divos vai vairākos logos saskaņā ar attiecīgo garantijas piešķiršanas mehānismu, kā noteikts garantijas nolīgumos. Šāds garantiju piešķiršanas mehānisms var izpausties kā katras *ex ante* noteiktās finansēšanas vai investīciju darbības proporcionāla sadale starp attiecīgajiem politikas loģiem vai kā cits mehānisms.

Katru atsevišķu finansēšanas vai investīciju darbību, ko ierosinājis īstenošanas partneris, attiecina uz konkrēto finanšu produktu, kuram tie atbilst. Ja finansēšanas vai investīciju darbība atbilst vairāku esošu finanšu produktu kritērijiem, šādu darbību attiecina uz finanšu produktu, kuram saskaņā ar *InvestEU* regulas 8. panta 4. punktu piekrīt tās galvenais mērķis.

Iesniedzot konkrētu finansēšanas vai investīciju darbību, īstenošanas partneris ierosina attiecīgo finanšu produktu tā politikas loģa ietvaros, kuram šī finansēšanas vai investīciju darbība atbilst.

2.7. Ģeogrāfiskā un nozaru diversifikācija

Finansēšanas un investīciju darbību apjomam, ko finansē no ES garantijas, nevienās trīs dalībvalstīs nevajadzētu pārsniegt 45 % no fonda *InvestEU* atbalstītā finansējuma summas visiem īstenošanas partneriem kopā investīciju perioda beigās. Tas neietver finansēšanas un investīciju darbības vai to attiecīgās daļas, ko sedz no dalībvalstu nodalījumiem.

⁽³²⁾ Sociālā infrastruktūra Sociālo ieguldījumu un prasmju loģa kontekstā attiecas uz infrastruktūru, kas atbalsta sociālo pakalpojumu un atsevišķu vispārējas nozīmes pakalpojumu (izglītība un veselības aprūpe) sniegšanu, kā noteikts Komisijas paziņojumā par vispārējas nozīmes sociāliem pakalpojumiem un vispārējas nozīmes pakalpojumiem (COM(2007) 725 final un COM(2006) 177 final). Konkrētāk, sociālā infrastruktūra sociālo pakalpojumu jomā atbalsta tādu nepieciešamo pakalpojumu sniegšanu, kas ar individualizēta atbalsta palīdzību ļauj cilvēkiem pārvarēt savu nelabvēlīgo sociālo situāciju, nodrošināt iekļaušanos sabiedrībā un uzlabot savu nodarbināmību. Šāda veida infrastruktūra parasti tiek nodrošināta vietējā līmenī, un tā tiek sniegta integrētā veidā un realizēta ar kopienas palīdzību.

Turklāt jādara viss iespējams, lai nodrošinātu, ka investīciju perioda beigās ir aptverts plašs to atbalstīto nozaru klāsts, kas uzskaitītas *InvestEU* regulas II pielikumā. Tas jo īpaši tiks attiecināts uz topošiem vai nepietiekami attīstītiem tirgiem, un tiks ņemti vērā īstenošanas partnera nodrošinātie finanšu produkti. Finanšu produkts var attiekties uz jebkuru no atbalstītajām finansēšanas un investīciju darbību nozarēm, kas noteiktas *InvestEU* regulas II pielikumā.

Lai veicinātu ģeogrāfisko diversifikāciju, var izveidot investīciju platformas, apvienojot īstenošanas partneru centienus un īpašās zināšanas ar valsts attīstību veicinošām bankām un iestādēm, kurām ir ierobežota pieredze finanšu instrumentu izmantošanā.

Dalībvalstu nodalījumu ietvaros ģeogrāfiskais tvērums un konkrētā norobežošana tiks iekļauta attiecīgajos iemaksu nolīgumos.

2.8. Dalībvalstu nodalījumi politikas logos

Var izveidot dalībvalstu nodalījumus, lai aptvertu vienu vai vairākus atbilstošos politikas logos. Tie veidos nodalītus piešķirumus no finansētājām dalībvalstīm, lai nodrošinātu dalīti pārvaldīto fondu vai Atvērto fondu vai Atvērto fondu mehānisma politikas mērķu sasniegšanu, vai iemaksu nolīgumā minēto mērķu sasniegšanu atkarībā no ieguldīto līdzekļu izcelsmes. Dalībvalstu nodalījumi citstarp var sniegt kapitāla atbalstu MVU saskaņā ar *InvestEU* regulas 3. panta 1. punkta g) apakšpunktu.

Finansēšanas un investīciju darbības dalībvalstu nodalījumos veic saskaņā ar fonda *InvestEU* noteikumiem, un tās atbilst šīm investīciju pamatnostādņēm un iemaksu nolīgumam saskaņā ar *InvestEU* regulas 10. pantu, ieskaitot finansējošās programmas mērķus.

Katrā dalībvalsts nodalījumā ⁽³³⁾ var sniegt atbalstu 2.3.2.2. iedaļā uzskaitītajiem finanšu produktiem šādos gadījumos:

- a) esošu finanšu produktu, kas izstrādāts ES nodalījumam, var īstenot arī dalībvalsts nodalījuma ietvaros. Ieguldījumu nodala izcelsmes dalībvalstij(-īm) vai reģionam(-iem);
- b) var izstrādāt īpaši pielāgotus finanšu produktus, kas paredzēti izcelsmes dalībvalsts vai reģiona īpašām vajadzībām un konkrētiem galasaņēmējiem. Šis finanšu produkts var būt jauns finanšu produkta veids vai būtiski atšķirties no esošā finanšu produkta, kas izstrādāts ES nodalījumam;
- c) finanšu produkts var apvienot atbalstu no ES un dalībvalstu nodalījumiem tā, lai tie viens otru papildinātu.

Divas vai vairākas dalībvalstis var noslēgt kopīgu iemaksu nolīgumu ar Komisiju saskaņā ar *InvestEU* regulas 10. panta 2. punktu.

2.9. Finansējuma apvienošanas darbības, kas saņem atbalstu no fonda *InvestEU*

Finansējuma apvienošanas darbības ⁽³⁴⁾, kas definētas *InvestEU* regulas 2. panta 5. punktā un minētas tās 6. panta 2. punktā, ietver atbalstu no fonda *InvestEU*. Īstenošanas partneris iesniedz apstiprināšanai Investīciju komitejā priekšlikumu finansēšanas vai investīciju darbībai, kas ir daļa no šādas finansējuma apvienošanas darbības.

Finansējuma apvienošanas darbību īsteno saskaņā ar *InvestEU* noteikumiem. Nozares programmas ⁽³⁵⁾ nodrošinātais apvienotais elements var būt dotācijas vai finanšu instrumenta veidā un izpilda nozaru programmas atbilstības noteikumus. Apvienotais elements finanšu instrumenta veidā var tikt apvienots un dalīt risku ar *InvestEU* garantiju, kā sīkāk norādīts garantijas nolīgumā. Atbilstošā darba programma ⁽³⁶⁾ veidos finansēšanas lēmumu par nozares programmas

⁽³³⁾ Dalībvalsts nodalījums var tikt finansēts no jebkura no šādiem dalītās pārvaldības fondiem: ERAF, Kohēzijas fonds, ESF+, ELFLA un EJZF; vai ar skaidras naudas iemaksu no dalībvalsts, t. sk. no tām, kas saņem ANM atbalstu.

⁽³⁴⁾ Finansējuma apvienošanas darbību nepielīdzina finansēšanas vai investīciju darbībai, kā definēts *InvestEU* regulas 2. panta 5. punktā, kura ir daļa no šādas finansējuma apvienošanas darbības.

⁽³⁵⁾ Šajās investīciju pamatnostādņēs "nozaru programmas" nozīmē Savienības programmas, kā definēts *InvestEU* regulas 2. panta 5. punktā. Šīs 2.9. iedaļas izpratnē atbilstošas ir tikai nozaru programmas, kurām juridiskajā pamatā ir iekļauta attiecīga iespēju dodoša klauzula.

⁽³⁶⁾ Ja notiek finansējuma apvienošana ar ETS inovāciju fondu, attiecīgais lēmums, kas pieņemts saskaņā ar deleģētajiem aktiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz 10.a panta 8. punktu Direktīvā 2003/87/EK, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/410 (OV L 76, 19.3.2018., 3. lpp.).

apvienoto elementu, un tajā noteiks tās formu, mērķus, nozares programmas budžeta summu, kas piešķirama finansējuma apvienošanas darbībām, un to struktūru sarakstu, kas iesaistītas finansējuma apvienošanas darbībā. Lēmums par nozares programmas apvienoto elementu neskar Investīciju komitejas lēmumu par ES garantiju saskaņā ar *InvestEU* regulu.

Izstrādājot un īstenojot finansējuma apvienošanas darbību, īpašu uzmanību pievērš apvienotā Savienības atbalsta efektivitātei un proporcionalitātei. Garantijas nolīgumā tiks noteikts(-i) finanšu produkts(-i), saskaņā ar kuru(-iem) var iesniegt finansējuma apvienošanas darbības, un īpašie noteikumi, kas piemērojami finansējuma apvienošanas darbībām. Tie var ietvert indikatīvus vai obligātus attiecīgo Savienības atbalsta daļu maksimālos apjomus. Turklāt, apspriežot projektu plānojumu ar Komisiju, apkopoto informāciju (vai, ja par to vienojas garantijas nolīgumā, detalizētu informāciju) par finansējuma apvienošanas darbībām var pārskatīt. Rezultātu pārskats atspoguļo to, vai finansējuma apvienošanas darbība gūst labumu no dotāciju komponenta vai finanšu instrumenta no citām Savienības programmām.

Īstenošanas partneris sniedz Komisijai ne tikai plānojuma pārskatu, bet arī konkrētu informāciju par tiesībām saņemt atbalstu par katru finansēšanas vai investīciju darbību, kas izmanto finansējuma apvienošanu finanšu produkta ietvaros, kā noteikts garantijas nolīgumā. Attiecībā uz viendabīgām netiešām finansēšanas vai investīciju darbībām īpašus atbilstības kritērijus darījumiem ar galasaņēmējiem var noteikt garantijas nolīgumā, un tad nav nepieciešamības pēc tik konkrētas informācijas.

2.10. Stratēģiskās investīcijas

InvestEU finansēšanas vai investīciju darbības var veicināt Savienībai stratēģiski svarīgas darbības, kā noteikts *InvestEU* regulas 8. panta 3. punktā. Šādas darbības tiks uzskatītas par stratēģiskām investīcijām, ja tās:

i) attiecas uz projektiem un galasaņēmējiem, kas saistīti ar Savienības un tās dalībvalstu drošības vai sabiedriskās kārtības riskiem, sevišķi ar investīcijām aizsardzības un kosmosa jomā un kibernetiķā:

— aizsardzības jomā – investīcijas aizsardzības tehnoloģijās un ražojumos, kas noteikti Eiropas Aizsardzības fonda gada darba programmā,

— kosmosa jomā – investīcijas šādos produktos:

— atompulksteņi (piemēram, *Galileo* pozicionēšanas sistēmām),

— stratēģiskās nesējraķetes (t. i., kosmiskās nesējraķetes Savienības kontrolētām kosmosa sistēmām), kā arī

— kosmosa jomas produkti, kas uzskaitīti sarakstā, kuru katru gadu pieņem Komisija un paziņo Valdei,

— kibernetiķas jomā – investīcijas, kas vērstas tikai uz kibernetiķas rīku un risinājumu izstrādi un izvērtēšanu, t. sk. gadījumos, kad tā ir daļa no digitālo tīklu un datu infrastruktūras uzstādīšanas vai atjaunināšanas;

vai

ii) veicina Savienības noturību jomās, kas tai ir stratēģiski svarīgas, kā noteikts 6.1.1.8., 6.2.1.1. un 6.4.1.1. iedaļā, atbalstot un stiprinot stratēģiskās vērtības ķēdes un uzturot un pastiprinot Savienībai stratēģiski svarīgas darbības, t. sk. svarīgus projektus visas Eiropas interesēs (*IPCEI*), kritiskās infrastruktūras, transformatīvo tehnoloģiju, revolucionāru inovāciju un uzņēmumu un patērētāju izejresursu jomās.

Attiecībā uz tiešajām darbībām īstenošanas partneris nodrošina, ka stratēģiskās investīcijas atbilst turpmākajos punktos noteiktajiem ierobežojumiem. Attiecībā uz netiešajām darbībām īstenošanas partneris līgumā paredz, ka atbilstību tiem pašiem ierobežojumiem nodrošina finanšu starpnieks.

Ierobežojumi attiecas uz galasaņēmējiem, kuriem atbilst pirmās rindkopas i) punkts, izņemot tiešas darbības, kuru vērtība ir mazāka par 10 000 000 EUR, un darījumus tādu netiešu darbību ietvaros, kuru vērtība ir mazāka par 10 000 000 EUR.

Saistībā ar šajā iedaļā noteiktajiem ierobežojumiem:

a) "kontrolē" ir spēja tieši vai netieši izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību;

- b) "vadības izpildstrukturā" ir tiesību subjekta struktūrvienība, kas iecelta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kas attiecīgā gadījumā atskaitās izpilddirektoram vai jebkurai citai personai, kurai ir līdzvērtīgas lemtiesības pilnvaras, un kas ir pilnvarota noteikt tiesību subjekta stratēģiju, mērķus un vispārējo virzību, un kas pārrauga un uzrauga vadības lēmumu pieņemšanu;
- c) "trešās valsts struktūra" ir juridiska persona, kura ir iedibināta trešā valstī vai (ja tā ir iedibināta Savienībā) kuras vadības izpildstrukturā atrodas trešā valstī. Juridiskās personas uzņēmējdarbības veikšanas vietu nosaka pēc juridiskās adreses atrašanās vietas.

Galasaņēmēju, uz kuru attiecas i) punkts, nekontrolē trešā valsts vai trešās valsts struktūras, un tā vadības izpildstrukturā atrodas Savienībā.

Ja galasaņēmējs, uz kuru attiecas i) punkts, ir iesaistīts stratēģiskā investīcijā 5G savienojamības jomā, pasākumus un riska mazināšanas plānus saskaņā ar 5G kibernetikas rīkkopu⁽³⁷⁾ piemēro arī tā piegādātājiem. Šādi piegādātāji ir, piemēram, telesakaru iekārtu tirgotāji un ražotāji un citi piegādātāji, kas ir trešās personas, piemēram, mākoņpakalpojumu infrastruktūras pakalpojumu sniedzēji, pārvaldīto pakalpojumu sniedzēji, sistēmu integrētāji, līgumslēdzēji drošības un apkopes jomā un pārraides iekārtu ražotāji.

Ja galasaņēmējs, uz kuru attiecas i) punkts, ir iesaistīts stratēģiskā investīcijā aizsardzības jomā, šis ierobežojums attiecas arī uz tā piegādātājiem un apakšuzņēmējiem.

Ierobežojumi saistībā ar trešās valsts vai trešās valsts subjekta kontroles neesamību, kas izklāstīti trīs iepriekšējās rindkopās, neattiecas uz konkrētu finansēšanas un investīciju darbību, ja galasaņēmējs, uz kuru attiecas i) punkts, var pierādīt, ka tas ir juridiska persona, attiecībā uz kuru dalībvalsts, kurā tas ir iedibināts, ir apstiprinājusi garantiju saskaņā ar principiem, kas attiecas uz atbalsttiesīgiem subjektiem un izklāstīti attiecīgajos Eiropas Aizsardzības fonda ("EAF") regulas⁽³⁸⁾ noteikumos, vai Komisijas atbrīvojumu, kas piešķirts saskaņā ar principiem attiecībā uz atbalsttiesīgiem subjektiem, kas izklāstīti attiecīgajos Kosmosa regulas⁽³⁹⁾ noteikumos. Īstenošanas partnerim jāpaziņo Komisijai par visām atkāpēm, kas piešķirtas attiecībā uz šajā 2.10. iedaļā noteiktajiem ierobežojumiem.

Galasaņēmēji, uz kuriem attiecas i) punkts, nepiešķir ekskluzīvu licenci vai nenodod intelektuālā īpašuma tiesības uz saistītajām kritiskām tehnoloģijām un tehnoloģijām, kas ir būtiskas Savienības un tās dalībvalstu drošības interesēm, kuras tieši izriet no minētajām stratēģiskajām investīcijām, trešajām valstīm vai trešo valstu subjektiem, izņemot gadījumus, kad to ir apstiprinājusi dalībvalsts, kurā galasaņēmējs ir iedibināts.

Šo ierobežojumu beidz piemērot piecus gadus pēc finansējuma izmaksas pēdējās dienas.

3. ILGTSPEJĪGU INVESTĪCIJU VEICINĀŠANA

InvestEU kā Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plāna/zaļā kursa investīciju plāna⁽⁴⁰⁾ svarīga daļa palīdzēs īstenot Eiropas zaļo kursu un Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu. Tas arī palīdzēs veidot Savienības sociālo dimensiju.

InvestEU regulā ir ietvertas konkrētas juridiskas prasības attiecībā uz ieguldījumu klimata un vides mērķu sasniegšanā, kā arī uz to finansēšanas un investīciju darbību ilgtspējību, kuras saņem ES garantijas atbalstu. *InvestEU* kontekstā ilgtspēja nozīmē ietekmi uz trim *InvestEU* regulā minētajām dimensijām: klimats, vide un sociālā joma.

Turklāt saskaņā ar *InvestEU* regulas 8. panta 5. punktu projekti, kas neatbilst klimata mērķiem, atbilstoši principiem, kas izklāstīti norādījumos par drošināšanu ilgtspējas aspektā, nav tiesīgi saņemt atbalstu.

⁽³⁷⁾ TID sadarbības grupa, *Cybersecurity of 5G networks EU Toolbox of risk mitigating measures*, 01/2020, https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=64468.

⁽³⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/697 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092 (OV L 170, 12.5.2021., 149. lpp.).

⁽³⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES (OV L 170, 12.5.2021., 69. lpp.).

⁽⁴⁰⁾ Komisijas paziņojums "Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plāns/Eiropas zaļā kursa investīciju plāns" (COM(2020) 21 final).

InvestEU finanšu produktu izstrādē ņem vērā ieguldījumu ilgtspējas mērķu sasniegšanā, t. sk. paplašinot zaļo obligāciju un ilgtspējas obligāciju tirgu; inovatīvu un ilgtspējīgu risinājumu ieviešanu aprites ekonomikas, bioekonomikas, zilās ekonomikas, pārtikas un klimata pārmaiņu jomā; vides un dabas kapitāla aizsardzību (gaiss, ūdens, daba, zeme un bioloģiskā daudzveidība); energoietilpīgu nozaru pārkārtošanu un dekarbonizāciju, t. sk. investējot digitālajās tehnoloģijās un aprites sistēmās; nozares, kurām vajadzīgs atbalsts, lai tās saskaņotu ar Eiropas Savienības 2030. un 2050. gada klimata mērķiem; vajadzību novērst saistīto negatīvo ietekmi, kas var nelabvēlīgi ietekmēt jo īpaši neaizsargātus iedzīvotājus, t. sk. tos, kuriem nepieciešama prasmju pilnveide vai pārkvalifikācija un pielāgošanās jauniem darba veidiem, un reģionus, kas atpauk ilgtspējīgu nozaru un pakalpojumu radīšanas ziņā; kā arī dzimumu un cita veida līdztiesības veicināšanu.

Īstenošanas partneri tiek mudināti atbalstīt saimnieciskās darbības, kas ir saskaņotas ar Regulas (ES) 2020/852 kritērijiem ⁽⁴¹⁾.

Projektu virzītājiem, finanšu starpniekiem vai īstenošanas partneriem var sniegt īpašus konsultāciju pakalpojumus ⁽⁴²⁾, īpaši lai uzlabotu spēju izpildīt prasības par drošināšanu ilgtspējas aspektā un izveidotu tādu projektu plānojumu, kas vērsti uz iepriekš minēto mērķu sasniegšanu.

3.1. Ietekmes uz klimatu un vidi izsekošana un ziņošana

Kā minēts *InvestEU* regulas 10. apsvērumā, paredzams, ka finansēšanas un investīciju darbību kopējais apjoms klimata mērķu sasniegšanā būs vismaz 30 % no programmas *InvestEU* kopējā finansējuma. Turklāt *InvestEU* regulas 8. panta 8. punktā attiecībā uz ES nodalījumu ir noteikts konkrēts mērķis – vismaz 60 % no finansēšanas un investīciju darbību kopējā apjoma klimata un vides mērķu sasniegšanai Ilgtspējīgas infrastruktūras loga ietvaros. Paredzams, ka finansēšanas un investīciju darbības veicinās arī Savienības vispārējo bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanu.

Klimata un vides mērķi attiecas gan uz fonda *InvestEU* ES nodalījumu, gan dalībvalstu nodalījumu. Tomēr mērķrādītāju sasniegšanu ⁽⁴³⁾ ES un dalībvalstu nodalījumiem aprēķina un uzrauga atsevišķi.

Īstenošanas partneri mēra to finansēšanas un investīciju darbību ieguldījumu klimata un vides mērķu sasniegšanā, kuras tie iesniedz Investīciju komitejai, saskaņā ar Komisijas klimata un vides ietekmes izsekošanas norādījumiem, kas minēti *InvestEU* regulas 8. panta 7. punktā. Ietekmes uz klimatu un vidi izsekošana *InvestEU* ietvaros balstīsies uz saskaņotu sistēmu attiecīgās informācijas vākšanai, iezīmēšanai un apkopošanai no visiem īstenošanas partneriem, vienlaikus nodrošinot saderību ar plašāku klimata uzraudzības metodiku, kas piemērojama visām atbilstošajām programmām, kuras finansē no ES budžeta. Šajā sistēmā būs pienācīgi jāizmanto kritēriji, kas ļauj noteikt, vai saimnieciskā darbība ir ekoloģiski ilgtspējīga saskaņā ar Regulu par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai ⁽⁴⁴⁾.

Lai uzraudzītu, kā Ilgtspējīgas infrastruktūras loga ietvaros tiek sasniegts 30 % klimata mērķis un 60 % kumulatīvais klimata un/vai vides mērķis, laikā, kad Komisijai tiek iesniegts priekšlikums, īstenošanas partneri saskaņā ar Komisijas norādījumiem sniedz informāciju, kas vajadzīga, lai izsekotu ieguldījumu šo mērķrādītāju sasniegšanā. To pašu informāciju iesniedz arī Investīciju komitejai kā daļu no fonda *InvestEU* atbalsta pieteikuma.

Garantijas nolīgumos būs paredzēts, ka īstenošanas partneriem katru gadu jāziņo Komisijai apkopotā līmenī par darbībām, kas veicina klimata un vides mērķu sasniegšanu, un attiecīgā gadījumā – dalībvalsts nodalījumā atsevišķi par katra dalīti pārvaldīta fonda ieguldījumu. Šie ziņojumi vajadzības gadījumā ietvers atbilstošus rādītājus.

⁽⁴¹⁾ Regula (ES) 2020/852 par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar kuru groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.) un atbilstošie deleģētie akti.

⁽⁴²⁾ Konsultatīvais atbalsts īstenošanas partneriem papildinās tehniskā atbalsta instrumenta sniegto tehnisko palīdzību.

⁽⁴³⁾ 30 % klimatam un 60 % klimatam un videi Ilgtspējīgas infrastruktūras loga ietvaros.

⁽⁴⁴⁾ Regula (ES) 2020/852 par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar kuru groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

3.2. Drošināšana ilgtspējas aspektā

Saskaņā ar *InvestEU* regulas 8. panta 5. punktu īstenošanas partneris pārbauda finansēšanas un investīciju darbības, lai noteiktu, vai tās atbalsta projektus, kas pārsniedz noteiktu apjomu ⁽⁴⁵⁾, un, ja pārsniedz – vai tiem ir būtiska ietekme uz vidi, klimatu vai sociālo jomu. Tādā gadījumā tiem veic drošināšanu ilgtspējas aspektā saskaņā ar vadlīnijām, ko izstrādājusi Komisija sadarbībā ar potenciālajiem īstenošanas partneriem. Ja īstenošanas partneris secina, ka drošināšana ilgtspējas aspektā nav jāveic, tas iesniedz pamatojumu Investīciju komitejai.

Īstenošanas partneris būs atbildīgs par drošināšanas ilgtspējas aspektā veikšanu, pamatojoties uz projekta virzītāju sniegto informāciju un saskaņā ar Komisijas vadlīnijām. Piesakoties *InvestEU* atbalstam, īstenošanas partneri attiecīgā gadījumā sniedz drošināšanas ilgtspējas aspektā kopsavilkumu. Pēc tam, kad Investīciju komiteja ir apstiprinājusi ES garantijas izmantošanu konkrētai darbībai, drošināšanas ilgtspējas aspektā kopsavilkumu publisko, pienācīgi ievērojot noteikumus un praksi attiecībā uz konfidencialu un komerciāli sensitīvu informāciju, tostarp intelektuālo īpašumu.

Komisijas vadlīnijas tiks izstrādātas tā, lai tās atbilstu vadlīnijām, kas izstrādātas citām Savienības programmām, un pamatojoties uz spēkā esošajiem tiesību aktiem ⁽⁴⁶⁾, esošajām pamatnostādņēm, instrumentiem un paraugpraksi, lai nodrošinātu klimatnoturību un novērtētu vidisko eksternalitāti ⁽⁴⁷⁾, un pienācīgā veidā ņemot vērā kritērijus, pēc kuriem nosaka, vai saimnieciskā darbība ir ekoloģiski ilgtspējīga, kā noteikts Regulā (ES) 2020/852, t. sk. principu “nenodarīt būtisku kaitējumu”. Šī pārbaude arī palīdz pārliecināties, ka *InvestEU* investīciju darbībām vajadzētu būt vērām uz nevienlīdzības novēršanu vai vismaz nevajadzētu palīdzēt saglabāt vai palielināt pastāvošo nevienlīdzību.

3.3. Taisnīgas pārkārtošanās shēma *InvestEU* ietvaros

Kā daļa no ilgtspējīgas Eiropas investīciju plāna/Eiropas zaļā kursa investīciju plāna *InvestEU* sniegs ieguldījumu Taisnīgas pārkārtošanās mehānismā ar īpašu *InvestEU* taisnīgas pārkārtošanās shēmu (*InvestEU JTS*), kas tiks īstenota, izmantojot *InvestEU* finanšu produktus. *InvestEU JTS* atbalsta investīcijas, ar ko risina sociālās, ekonomiskās un vides problēmas, kuras izraisa pārkārtošanās uz 2030. gadam noteiktā Savienības klimata mērķa sasniegšanu un tās klimatneitralitātes mērķa panākšanu līdz 2050. gadam. Lai varētu gūt labumu no *InvestEU JTS*, dalībvalstis attiecīgajā taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajā plānā nosaka nozares un darbības, ko paredzēts atbalstīt saskaņā ar principiem attiecībā uz teritoriālajiem taisnīgas pārkārtošanās plāniem, kas izklāstīti Taisnīgas pārkārtošanās fonda regulā (“TPF regula”) ⁽⁴⁸⁾.

Ar *InvestEU JTS* atbalsta privātā un publiskā sektora struktūru veiktas ekonomiski dzīvotspējīgas investīcijas, kuras ir saskaņotas ar taisnīgas pārkārtošanās mērķiem. Projekti vai galasaņēmēji atrodas teritorijās, uz kurām attiecas apstiprināts TPF regulai atbilstošs taisnīgas pārkārtošanās teritoriālais plāns. Turklāt projektus vai galasaņēmējus, kas neatrodas šajās teritorijās, bet sniedz ieguldījumu to attīstības vajadzību apmierināšanā, var atbalstīt ar nosacījumu, ka šo projektu finansējums ir būtisks pārkārtošanās procesam teritorijās, kurām ir izstrādāts taisnīgas pārkārtošanās teritoriālais plāns. Piemēram, var atbalstīt infrastruktūras projektus, kas uzlabo taisnīgas pārkārtošanās reģionu savienojamību.

InvestEU JTS atbalsta investīcijas saskaņā ar *InvestEU* regulas mērķiem (*InvestEU* regulas 3. pants) un investīciju prioritātēm (*InvestEU* regulas 8. panta 1. punkts un II pielikums), kas izklāstītas *InvestEU* regulā un šajās investīciju pamatnostādņēs.

⁽⁴⁵⁾ Konkrētās piemērojamās robežvērtības tiks noteiktas ilgtspējas vadlīnijās, ko Komisija izdos saskaņā ar *InvestEU* regulas 8. panta 6. punktu.

⁽⁴⁶⁾ Daži piemēri: Direktīva 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2014/52/ES (OV L 124, 25.4.2014., 1. lpp.); Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.); Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.); Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

⁽⁴⁷⁾ “Climate change and major projects. Outline of the climate change related requirements and guidance for major projects in the 2014-2020 programming period: ensuring resilience to the adverse impact of climate change and reducing the emission of greenhouse gases”, Eiropas Komisija (25.8.2016.) https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/major_projects_en.pdf; kā arī “Integrating Climate Change Information and Adaptation in Project Development: Emerging Experience from Practitioners”, European Union Financial Institutions Working Group on Adaptation to Climate Change (EUFIWACC) (2016. gada maijs) https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/integrating_climate_change_en.pdf

⁽⁴⁸⁾ Regula, ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (vēl nav publicēta). Tiek gaidīta akta parakstīšana.

InvestEU JTS var īstenot, izmantojot jebkuru *InvestEU* finanšu produktu četru politikas logu ietvaros. Taisnīgas pārkārtošanās teritoriju specifika (piemēram, ekonomiskās atšķirības, darba tirgus struktūra, apguves spēja utt.) un Covid-19 pandēmijas ietekme uz ekonomikas perspektīvām var izraisīt lielāku pieprasījumu pēc finansējuma dažu finanšu produktu veidā un ierobežotu pieprasījumu vai tā neesamību – citu veidā. Ņemot vērā šos faktoros, īstenošanas partneriem un finanšu starpniekiem var piedāvāt īpašus stimulus. Pamatotos gadījumos tie var būt izdevīgāki investīciju portfeļu riska dalīšanas nosacījumi starp ES un īstenošanas partneri, mazāka atbildība par ES garantiju vai administratīvo izmaksu daļēja segšana saistībā ar finansēšanas un investīciju darbībām, kas dod ieguldījumu *InvestEU JTS*, kā noteikts *InvestEU* regulas 13. panta 2. punktā, vai izpausties citādi, par ko panākta vienošanās garantijas nolīgumā saistībā ar vienu vai vairākiem finanšu produktiem. Vajadzības gadījumā attiecīgajiem projektu virzītājiem vai finanšu starpniekiem var piedāvāt īpašu konsultatīvu atbalstu, lai palīdzētu izveidot dzīvotspējīgu projektu plānojumu.

Jebkuru ES garantijas atbildības samazinājumu pilnā apmērā saņem galasaņēmēji.

Īstenošanas partneru ieguldījums *InvestEU JTS* investīciju mērķu sasniegšanā var atšķirties atkarībā no attiecīgā finanšu produkta veida.

Īstenošanas partneri izseko finansēšanas un investīciju darbības vai to attiecīgos komponentus, ar kuriem atbalsta projektus vai galasaņēmējus saskaņā ar *InvestEU JTS*, un ziņo par tiem. Pēc attiecīgā taisnīgas pārkārtošanās teritoriālā plāna pieņemšanas šādas darbības vai to attiecīgos komponentus uzskata par investīcijām, kas piesaistītas saskaņā ar *InvestEU JTS*, pat ja tās ir apstiprinātas pirms plāna pieņemšanas, ar noteikumu, ka īstenošanas partneris pārbauda, vai tās atbilst attiecīgā taisnīgas pārkārtošanās teritoriālā plāna mērķiem.

Finansējumu *InvestEU JTS* neapvieno ar publiskā sektora aizdevumu mehānismu⁽⁴⁹⁾ (3. pīlārs), izņemot konsultatīvu atbalstu.

4. ES GARANTIJAS IZMANTOŠANA

ESgarantiju var izmantot, lai segtu dažādas finansēšanas vai investīciju darbību riska daļas dažādu finanšu produktu ietvaros vai finansēšanas un investīciju darbību portfeļus finanšu produktu ietvaros. Sīkāku informāciju par ES garantijas izmantošanu izklāsta garantijas nolīgumā.

ES garantija var būt līdzvērtīga īstenošanas partnera riska pozīcijai vai segt zemākas prioritātes laidienus, piemēram, pirmās kārtas zaudējumu laidienus ("FLP") vai mezanīna laidienus. Attiecībā uz garantijas nolīgumiem, kas aptver vairāk nekā vienu politikas logu, zaudējumus, kas rodas saistībā ar finanšu produktiem vienā vai vairākos politikas logos, var sadalīt, ņemot vērā garantijas nolīgumā noteikto riska dalīšanas struktūru.

Īstenošanas partnera daļa *FLP* tiek ieskaitīta īstenošanas partnera finansiālajā ieguldījumā, kā definēts *InvestEU* regulas 2. panta 7. punktā. Riska dalīšanu citos veidos, piemēram, īstenošanas partnera daļu mezanīna daļā, var ieskaitīt īstenošanas partnera finansiālajā ieguldījumā, ievērojot nosacījumus un aprēķina metodiku, kas noteikta garantijas nolīgumos.

Finanšu produkta darbības laiku un tā izbeigšanas nosacījumus nosaka garantijas nolīgumā. Attiecīgā gadījumā finanšu produkta ietvaros finansēšanas vai investīciju darbības līmenī var paredzēt iespēju izbeigt investīcijas vai atbrīvoties no riska darījumiem pirms pamatā esošo investīciju termiņa beigām, ja ir iespējams nodrošināt politikas mērķu sasniegšanu, vienlaikus ievērojot Savienības un īstenošanas partnera finanšu intereses.

Neskarot šajā 4. iedaļā izklāstītos principus, ko piemēro *mutatis mutandis*, zemākas prioritātes vai mezanīna daļas apjomu var noteikt arī, izmantojot pārveduma likmes mehānismu, kas tiks precizēts garantijas nolīgumā. Tas nozīmē, ka katrai finansēšanas vai investīciju darbībai piemēro individuālu pārveduma likmi, lai noteiktu šīs darbības ieguldījuma līmeni šādā zemākas prioritātes vai mezanīna maksājuma daļā, ko nodrošina īstenošanas partneris un ES garantija.

⁽⁴⁹⁾ Regula par publiskā sektora aizdevumu mehānismu (vēl nav publicēta). Tiek gaidīta Parlamenta nostāja pirmajā lasījumā.

ES garantijas izmantošanai piemēro šādus principus, ja vien šo investīciju pamatnostādņu attiecīgajā politikas loga iedaļā nav noteikts citādi. Dalībvalsts nodalījumam *FLP* vai mezanīna daļas apjoms var atšķirties no šajā 4. iedaļā izklāstītajiem principiem, kā noteikts attiecīgajā iemaksu nolīgumā, kas parakstīts starp Komisiju un dalībvalsti.

4.1. Vispārēji finanšu produkti

4.1.1. ES garantijas izmantošana parāda darbībām

Principā, ievērojot 4.1.1.1. līdz 4.1.1.3. iedaļas noteikumus, portfeļiem, kas atbalsta parāda darbības finanšu produktu ietvaros, ja ES garantija sedz *FLP*, īstenošanas partneris uzņemas vismaz 5 % daļu no *FLP*.

4.1.1.1. Atsevišķu darbību segums

Šī 4.1.1.1. iedaļa attiecas tikai uz tiešajām darbībām.

ES garantiju var izmantot, lai daļēji segtu atsevišķu darbību, pamatojoties uz līdzvērtības principu. Šajā gadījumā ES garantija atsevišķai darbībai nevar pārsniegt 50 % no īstenošanas partnera sniegtā finansējuma. Īstenošanas partnerim ir pienākums paturēt atsevišķas darbības līdzvērtīgu daļu vismaz 20 % apjomā ar mērķi saskaņot intereses.

ES garantija var būt arī cita veida, t. sk. subordinēta pozīcija attiecībā uz atsevišķu darbību. Šajā gadījumā ES garantija atsevišķai darbībai nedrīkst pārsniegt 25 % no īstenošanas partnera sniegtā finansējuma kopējā apjoma⁽⁵⁰⁾. Īstenošanas partnerim ir jāuzņemas vismaz 5 % daļa subordinētajā pozīcijā.

4.1.1.2. Segums darbību portfeļiem, kas nav minēti 4.1.1.3. iedaļā

ES garantija var segt arī *FLP* vai mezanīna daļu attiecībā uz atbilstošu finansēšanas un investīciju darbību portfeli, ko finansē īstenošanas partneris. Ja ES garantija sedz *FLP*, īstenošanas partnerim ir jāuzņemas vismaz 5 % no *FLP*.

FLP apjoms tiks noteikts, pamatojoties uz garantētā portfeļa darbību paredzamo riska profilu. To ierobežo līdz 30 % no kopējās finansējuma summas, ko finanšu produkta ietvaros nodrošina īstenošanas partneris. Sociālo ieguldījumu un prasmju logā *FLP* apjomu var palielināt, atsaucoties uz atbilstošu finansējuma kopējās summas daļu.

4.1.1.3. Ierobežoto un neierobežoto garantiju portfeļu segums

Attiecībā uz aizņēmuma starpniekfinansējumu gan ierobežotu garantiju veidā, gan neierobežotu garantiju veidā, ja atlīdzība no finanšu starpniekiem nav pietiekama, lai pienācīgi atlīdzinātu īstenošanas partnera sniegtā finansējuma risku, ES garantija var būt līdz pat 100 % no *FLP*, kas noteikts paredzamo zaudējumu līmenī. Attiecībā uz šādu aizņēmuma starpniekfinansējumu ierobežotas garantijas veidā *FLP* apjomu, uz ko attiecas ES garantija, var noteikt līdz 100 % apmērā no īstenošanas partnera sniegtā finansējuma.

Pienācīgi pamatotos gadījumos attiecībā uz neierobežotām garantijām, ko piedāvā īstenošanas partneris, ES garantija var segt zaudējumus, kas pārsniedz paredzamos zaudējumus. Šādos gadījumos neparedzēto zaudējumu daļai, ko sedz ES garantija, nosaka cenu saskaņā ar garantijas nolīgumu.

Izņēmuma gadījumos, kuriem ir augsta politikas vērtība, attiecībā uz īstenošanas partnera piedāvātajām ierobežotajām garantijām *FLP* apjomu, uz ko attiecas ES garantija, var noteikt līmeni, kas pārsniedz paredzamos zaudējumus. Šādos gadījumos neparedzēto zaudējumu daļai, ko sedz ES garantija, nosaka cenu saskaņā ar garantijas nolīgumu.

⁽⁵⁰⁾ Attiecībā uz finansēšanas vai investīciju darbību, kas izpaužas kā īstenošanas partnera garantija finansētājam-trešai personai, 25 % ierobežojumu piemēro finansējumam, ko nodrošina finansētājs-trešā persona.

4.1.2. ES garantijas izmantošana pamatkapitāla darbībām

Principā attiecībā uz portfeļiem, kas atbalsta pamatkapitāla darbības, īstenošanas partneriem katrā finansēšanas vai investīciju darbībā ir uz savu risku līdzvērtīgi jāiegulda tāda daļa, kas nodrošina pietiekamu interešu saskaņošanu, kā *ex ante* noteikts katram finanšu produktam. Finansējuma daļa, ko sedz ES garantija, kopā veido līdz 70 % no kopējā pamatkapitāla finansējuma, ko nodrošina īstenošanas partneris (kuru var apsvērt grupas līmenī) līdzvērtīgā apmērā dažādu finanšu produktu ietvaros, bet pašu riska finansējums veido vismaz 5 % no kopējā pamatkapitāla finansējuma, ko īstenošanas partneris nodrošina līdzvērtīgā apjomā jebkurā finansēšanas vai investīciju darbībā.

Pienācīgi pamatotos gadījumos riska dalīšanas kārtība starp īstenošanas partneriem un Komisiju var nebūt līdzvērtīga. Piemēram, ES garantijas pakārtoto izmantošanu var atļaut attiecībā uz sabiedriskajiem labumiem ar sistēmiskām tirgus nepilnībām vai nespēju atbilstoši novērtēt eksternalitātes, piemēram, pirmreizējas darbības vai jauna tirgus izveidi.

Tikai izņēmuma gadījumos, ieskaitot gadījumus, kad ir augsta riska koncentrācija, ES garantija var segt līdz 100 % no FLP (kas nepārsniegs 50 % no kopējā finansējuma, ko sniedz īstenošanas partneris šāda portfeļa ietvaros). Visos gadījumos ieņēmumu sadale starp īstenošanas partneri un Komisiju ir atbilstoša to pakļautībai riskam.

4.2. Tematiski finanšu produkti

4.2.1. ES garantijas izmantošana parāda darbībām

No ES garantijas var segt FLP attiecībā uz atbilstošu parāda darbību portfeli, ko finansē īstenošanas partneris. Ņemot vērā šādu finanšu produktu īpašības, FLP apjoms var būt lielāks par 50 % no mērķa finansējuma, ko nodrošina īstenošanas partneri. Īstenošanas partneris uzņemas vismaz 5 % no FLP, lai nodrošinātu interešu saskaņošanu. Pienācīgi pamatotos gadījumos interešu saskaņošanu var nodrošināt, izmantojot citus finanšu līdzekļus, kas norādīti attiecīgajā garantijas nolīgumā.

Pienācīgi pamatotos gadījumos īstenošanas partneru ieguldījumu FLP nodrošinātajā zaudējumu segšanā var sniegt pakāpeniski, iestājoties portfeļa termiņam un samazinoties riskam. Šo ieguldījumu var sniegt, izmantojot ieņēmumus no garantētā vai cita(-iem) portfeļa(-iem) vai citus piemērotus un inovatīvus mehānismus.

4.2.2. ES garantijas izmantošana pamatkapitāla darbībām

No ES garantijas var segt FLP attiecībā uz atbilstošu pamatkapitāla darbību portfeli, ko finansē īstenošanas partneris; FLP apjoms var būt vairāk par 50 % attiecībā uz atbilstošu darbību portfeli, ko finansē īstenošanas partneris. Īstenošanas partneris uzņemas vismaz 5 % no FLP, lai nodrošinātu interešu saskaņošanu. Pienācīgi pamatotos gadījumos interešu saskaņošanu var nodrošināt, izmantojot citus finanšu līdzekļus, kas norādīti attiecīgajā garantijas nolīgumā.

Pienācīgi pamatotos gadījumos īstenošanas partneru ieguldījumu FLP nodrošinātajā zaudējumu segšanā var sniegt pakāpeniski, iestājoties portfeļa termiņam un samazinoties riskam. Šo ieguldījumu var sniegt, izmantojot ieņēmumus no garantētā vai cita(-iem) portfeļa(-iem) vai citus piemērotus un inovatīvus mehānismus.

5. ĪSTENOŠANAS PARTNERA SNIEGTAIS FINANSĒJUMS

Īstenošanas partnera sniegtajam finansējumam piemēro šādus principus, ja vien šo investīciju pamatnostādņu attiecīgajā politikas loga iedaļā nav noteikts citādi.

5.1. Vispārēji finanšu produkti

5.1.1. Īstenošanas partnera sniegtais aizņēmuma finansējums

5.1.1.1. Vispārējais aizņēmuma finansējums

Īstenošanas partneris var sniegt finansējumu tieši galasaņēmējiem, t. i., tiešu aizdevumu vai cita tiešā aizņēmuma finansējuma veidā, vai izmantojot finanšu starpniekus.

5.1.1.2. Ierobežotas un neierobežotas garantijas

Finansēšanas un investīciju darbībām, ko veic ES nodalījuma ietvaros, piemēro šādus nosacījumus:

- a) ES garantiju var piedāvāt īstenošanas partneriem, lai tie varētu sniegt ierobežotu vai neierobežotu garantiju jaunizveidotu finansēšanas darījumu portfelim, ko iniciējis finanšu starpnieks. Darījumi ar galasaņēmējiem, uz kuriem attiecas kolektīvas maksātnespējas procedūras vai kuri atbilst valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, lai tiem pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu kolektīvu maksātnespējas procedūru, nav atbilstīgi iekļaušanai šajos portfeļos;
- b) ierobežotas portfeļa garantijas gadījumā maksimālo likmi nosaka jaunā portfeļa paredzamo zaudējumu līmenī un nosaka atsevišķi katram ar finanšu starpnieku parakstītajam portfeļa garantijas nolīgumam ⁽⁵¹⁾. Paredzamos zaudējumus nosaka un dokumentē, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem un uz nākotni vērstām aplēsēm. Ja nav attiecīgu datu, maksimālo likmi nosaka iepriekš saskaņotā līmenī un fiksē garantijas nolīgumā starp Komisiju un īstenošanas partneri. Lielākā pieļaujamā maksimālā likme ir 25 %. Sociālo ieguldījumu un prasmju logā lielākā pieļaujamā maksimālā likme var būt augstāka;
- c) pienācīgi pamatotos gadījumos garantijas segumu līdz paredzamo zaudējumu līmenim var nodrošināt bez maksas (gan ierobežotām, gan neierobežotām garantijām), savukārt īstenošanas partnerim ir jānosaka cena par risku, kas pārsniedz paredzamos zaudējumus, kā to var noteikt garantijas nolīgumā starp Komisiju un īstenošanas partneri. Abos gadījumos ES garantijas atlīdzības samazinājums pilnā apmērā dod labumu galasaņēmējiem;
- d) garantijas likmi atsevišķiem finansēšanas darījumiem, kas iekļauti jaunajā portfelī, parasti nosaka 50 % apmērā, bet šo procentuālo daļu var palielināt darījumiem ar konkrētu politikas vērtību;
- e) finanšu starpniekam ir pienākums paturēt vismaz 20 % no riska attiecībā uz katru finansēšanas darījumu, kas ir līdzvērtīgs īstenošanas partnera sniegtajai garantijai. Pienācīgi pamatotos gadījumos garantijas nolīgumā starp Komisiju un īstenošanas partneri var noteikt mazāku procentuālo daļu, ja tā ir konsekventa vai attiecīgā gadījumā atbilstīga valsts atbalsta noteikumiem. Sociālo ieguldījumu un prasmju logā pienācīgi pamatotos gadījumos minimālo riska apjomu var samazināt līdz 5 %;
- f) zaudējumu atgūšanas ziņā īstenošanas partnera sniegtā garantija ir līdzvērtīgā līmenī ar finanšu starpnieku. Ja ierobežotu garantiju gadījumā zaudējumu summa pārsniedz garantijas maksimālo summu, atbilstošu zaudējumu atlīdzinājuma summu vispirms var iedalīt augstākas prioritātes riska darījumiem; alternatīva ir piemērot *ex ante* aplēsto atgūšanas likmi;
- g) minimālais periods līdz finansēšanas darījumu beigu termiņam, ko var iekļaut portfeļos, ir 12 mēneši, izņemot Sociālo ieguldījumu un prasmju logu, kur tas var būt mazāks.

5.1.2. Īstenošanas partnera sniegtais pamatkapitāla finansējums

Pamatkapitāla un kvazikapitāla finansējumu īstenošanas partneri galasaņēmējiem var nodrošināt tieši ⁽⁵²⁾ vai izmantojot finanšu starpniekus, piemēram, specializētus fondus un investīciju instrumentus, t. sk. kolektīvā ieguldījuma instrumentus. Starpniekfondi vai investīciju instrumenti parasti ir orientēti uz mazākuma līdzdalību galasaņēmējos.

⁽⁵¹⁾ Izņēmuma kārtā pienācīgi pamatotos gadījumos maksimālo likmi var noteikt augstāku par MVU loga dalībvalsts nodalījuma paredzamo zaudējumu līmeni.

⁽⁵²⁾ Tiešs pamatkapitāla un kvazikapitāla finansējums nav atļauts MVU loga ES nodalījumā.

Investīcijām, kas ES nodalījuma ietvaros veiktas finanšu starpniekiem, piemēro visus turpmāk minētos nosacījumus, kā sīkāk izklāstīts garantijas nolīgumos ar īstenošanas partneriem, un, lai novērstu neskaidrības, tos piemēro finansējumam, ko īstenošanas partneris sniedz *InvestEU* ietvaros (finansēšanas vai investīciju darbība), t. sk. tām daļām, uz kurām attiecas ES garantija un īstenošanas partnera finansiālais ieguldījums:

- a) finanšu starpnieks, kas saņem investīciju *InvestEU* ietvaros (finansēšanas vai investīciju darbība), savas ieguldījumu stratēģijas ietvaros apņemas investēt galasaņēmējos, kas ir atbalsttiesīgi saskaņā ar *InvestEU* regulu, summu, kas ir vismaz vienāda ar lielāko no šādām summām:
 - i) 50 % no starpnieka kopējām investētajām summām; kā arī
 - ii) divreiz lielāka par summu, kas ES atbalstīto investīciju ietvaros izmantota investīciju mērķiem, nepārsniedzot 80 % no starpnieka kopējām investētajām summām.
- b) Īstenošanas partneru investīcijas fondos parasti nepārsniedz 25 % no fonda apjoma. Augstas politikas pievienotās vērtības gadījumos var atļaut investīcijas, kas veido līdz 50 % no fonda apjoma, izņemot Sociālo ieguldījumu un prasmju logu vai izņēmuma gadījumos – tehnoloģiju pārneses fondiem citu politikas logu ietvaros, kur tās var sasniegt 75 % no fonda apjoma. Fondu fonda gadījumā šo ierobežojumu piemēro investīciju saņēmēju fondu līmenī;
- c) trīs vai vairāk īstenošanas partneru investīcijas fondos, kas paredzēti zaļajām un digitālajām investīcijām Eiropas līmenī, pavisam var sasniegt 75 % no fonda apjoma;
- d) garantijas nolīgumos ar īstenošanas partneriem tiks iekļauts īpašs noteikumu kopums attiecībā uz kolektīvā ieguldījuma instrumentiem un shēmām;
- e) īstenošanas partneru investīcijas *InvestEU* ietvaros veic līdzvērtīgā veidā ar citiem publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem un tirgus prasībām atbilstīgā veidā. Atbilstība tirgus prasībām paredz, ka vismaz 30 % no visām investīcijām fondā vai fonda pamatā esošajos projektos veic privātie ieguldītāji, kas ir salīdzināmā situācijā ar pārējiem ieguldītājiem, un ievērojot līdzvērtības principu ⁽³³⁾. Šajā punktā noteiktās prasības var nepiemērot investīcijām jomās, kas ir īpaši svarīgas ES politikai, kā sīkāk precizēts attiecīgajā garantijas nolīgumā ar īstenošanas partneri.
- f) īstenošanas partneru investīcijas fondos *InvestEU* ietvaros parasti veic fonda pirmās slēgšanas brīdī; investīcijas turpmākajās slēgšanās ir iespējamās tikai pienācīgi pamatotos gadījumos;
- g) finansēšanas un investīciju darbības ir ilgtermiņa, un to termiņš parasti ir no 5 līdz 20 gadiem;
- h) investīcijas galasaņēmējos, kas ir atbalsttiesīgas saskaņā ar attiecīgo finanšu produktu, ir primāro investīciju formā ⁽³⁴⁾. Sekundārās investīcijas arī var uzskatīt par atbalsttiesīgām, ja tas ir pienācīgi pamatots, kā norādīts garantijas nolīgumā.

5.2. Tematiski finanšu produkti

5.2.1. Īstenošanas partnera sniegtais aizņēmuma finansējums

Īstenošanas partneris var sniegt galasaņēmējiem finansējumu tiešo aizdevumu vai cita veida tiešā aizņēmuma finansējuma veidā, vai ar finansēšanas starpnieku palīdzību, lai mērķtiecīgi pievērstos attiecīgajai politikas jomai ar augstāku ES pievienoto vērtību.

5.2.2. Īstenošanas partnera sniegtais pamatkapitāla finansējums

Pamatkapitāla un kvazikapitāla finansējumu īstenošanas partneri galasaņēmējiem var nodrošināt tieši ⁽³⁵⁾ vai izmantojot specializētus fondus un investīciju instrumentus. Pienācīgi pamatotos gadījumos investīcijas fondos vai citos ieguldījumu instrumentos un platformās, ko atbalsta ar ES garantiju, var arī būt pakārtotā veidā salīdzinājumā ar citiem ieguldītājiem.

⁽³³⁾ MVU loga gadījumā fonda līmenī nepieciešami vismaz 30 % finansējuma no privātiem ieguldītājiem. Kolektīvā ieguldījuma instrumentu gadījumā privātā līdzdalība var notikt arī investīcijas katrā galasaņēmējā līmenī.

⁽³⁴⁾ Primārā investīcija ir tieša vai netieša investīcija (t. sk. parāda veidā) galasaņēmējā, kā rezultātā finansējums tieši vai netieši nonāk pie galasaņēmēja.

⁽³⁵⁾ Tiešs pamatkapitāla un kvazikapitāla finansējums nav atļauts MVU loga ES nodalījumā.

6. POLITIKAS LOGI

6.1. Ilgtspējīgas infrastruktūras logs

6.1.1. Intervences politikas jomas

Ilgtspējīgas infrastruktūras loga mērķis ir atbalstīt finansēšanas un investīciju darbības ilgtspējīgā infrastruktūrā jomās, kas minētas *InvestEU* regulas 8. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Neskarot noteikumus par izslēgtajām darbībām (šo investīciju pamatnostādņu 2.3.3. iedaļa) un fonda *InvestEU* piešķiršanas principus, kas izklāstīti 2.6. iedaļā, visas attiecīgās jomas, kas saistītas ar ilgtspējīgu infrastruktūru un uzskaitītas *InvestEU* regulas II pielikumā, ir tiesīgas saņemt atbalstu saskaņā ar ilgtspējīgas infrastruktūras politikas logu. Minētais atbalsts galvenokārt attiecas uz *InvestEU* regulas II pielikuma 1., 2., 3., 4., 9., 10., 11. punktu, 13. punkta d) apakšpunktu, 14. un 15. punktu, no kuriem daži ir neizsmeļoši un orientējoši aprakstīti 6.1.1.1.–6.1.1.8. iedaļā. Atbalsttiesīgajām jomām var noteikt prioritātes saskaņā ar 2.3.2.1. iedaļu.

Ievērojot vispārējo mērķi ar 60 % investīciju veicināt Savienības mērķu sasniegšanu klimata un vides jomā, īstenošanas partneru sniegtā finansējuma mērķis ir nodrošināt pietiekamu diversifikāciju starp nozarēm, ņemot vērā īstenošanas partnera īstenotos finanšu produktus.

Ilgtspējīgas infrastruktūras politikas logs var arī novirzīt atbalstu no nozaru programmām (2.9. iedaļa par finansējuma apvienošanu). Turklāt atbalstu investīcijām ilgtspējīgas infrastruktūras politikas logā var apvienot ar atbalstu no dalītas pārvaldības fondiem vai no ANM.

Atbalsts ilgtspējīgas infrastruktūras politikas loga ietvaros ir paredzēts, lai radītu pievienoto vērtību, nodrošinot piekļuvi finansējumam ar kādu no šādiem mērķiem:

- a) sasniegt politikas mērķus un mērķus saistībā ar ilgtspējīgu attīstību, kas noteikti Eiropas mērogā. Piemēram, tas attiecas uz ekonomisko, vides un sociālo mērķu sasniegšanas vienlaicīgu veicināšanu, piemēram, vides, sociālo un pārvaldības principu (VSP) ievērošanu ⁽⁶⁶⁾;
- b) atbalstīt infrastruktūras kā aktīvu kategorijas attīstību, veicinot augstu ilgtspējas standartu (tostarp pieejamības ⁽⁶⁷⁾) konsekvētu piemērošanu, pārredzamību un salīdzināmību projektu sagatavošanas, finansēšanas metožu un produktu, uzraudzības un datu jomā;
- c) veicināt projektus, kam ir makroreģionāla un/vai pārrobežu ietekme, proti, izmaksas un ieguvumi ir sadalīti starp vairākām dalībvalstīm vai izmaksas rodas valsts vai vietējā līmenī, bet ieguvumi tiek īstenoti pārrobežu līmenī vai Savienības mērogā;
- d) atbalstīt projektus, kas internalizē vides un sociālekonomiskās izmaksas un ieguvumus, kuri izriet no ES politikas prioritātēm. Tas attiektos, piemēram, uz ieguldījumu modālā pārejā un ilgtspējīgu degvielu izmantošanā transporta nozarē, ieguldījumu materiālu un energoefektivitātē, atjaunojamās enerģijas, gaisa vai ūdens kvalitātes uzlabošanā, vides aizsardzībā, bioloģiskās daudzveidības ilgtermiņa aizsardzības un atjaunošanas, ilgtspējīgas infrastruktūras un dabā balstītu risinājumu veicināšanā, atbalstā bioekonomikai, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā, kultūras mantojuma pārvaldībā, tūrismā, ēku energoefektivitātē utt. Tas ietvertu arī atbalstu transporta mobilo aktīvu atjaunošanai un modernizācijai;
- e) veicināt tādu Eiropas mēroga komunikāciju tīklu infrastruktūru, aprīkojumu un inovatīvas tehnoloģijas, kas kalpo, piemēram, kā sabiedriskais labums enerģētikas un transporta sistēmai utt. Šādi projekti var būt arī nozīmīgi faktori, kas veicina lielākas investīcijas atjaunojamos energoresursos, energoefektivitātē un pieprasījumreakcijā, veselības aprūpe (piemēram, e-veselības un aprūpes risinājumā), publiskajā pārvaldē, (piemēram, sabiedriskajos elektroniskajos pakalpojumos), kā arī alternatīvajās degvielās un sadarbīgā, satīklotā un automatizētā mobilitātē;

⁽⁶⁶⁾ Sk., piemēram, Komisijas paziņojumu par ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanu (COM(2018) 97 final) un ieguldījumu, ko sniegusi Augsta līmeņa ekspertu grupa ilgtspējīga finansējuma jautājumos savā gala ziņojumā, kas publicēts 2018. gada 31. janvārī tiešsaistē vietnē https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180131-sustainable-finance-final-report_en.pdf.

⁽⁶⁷⁾ Saskaņā ar Eiropas Piekļūstamības aktā (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām) noteiktajām piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

- f) veicināt ilgtspējīgu digitālo savienojamību un datu platformas un infrastruktūras visā Savienībā un sekmēt projektus, kas atbalsta plašu ar komunikāciju un informācijas tehnoloģiju saistītu produktu un pakalpojumu klāstu (vajadzības gadījumā veicinot ES–starptautisko savienojamību), kuros ilgtspēja ietver uzmanības pievēršanu infrastruktūras un aprīkojuma aprītei;
- g) veicināt tādas ilgtspējīgas (orbitālās un zemes) kosmosa infrastruktūras attīstību un darbību, kas nodrošina kosmosa pakalpojumus un ar kosmosu saistītu lietojumu;
- h) virzīt projektus, kuru ieguvumi ir atkarīgi no citiem ieguldījumiem vērtības vai piegādes ķēdē vai tīklā un/vai ir saistīti ar augstu “iniciatora” risku;
- i) veicināt sadarbību pārrobežu infrastruktūrā un pakalpojumos, tostarp digitālajās platformās un pakalpojumos;
- j) veicināt pētniecības infrastruktūras, tostarp e-infrastruktūru, izvēšanu un sinerģiju visā Savienībā. Šajā ziņā jākoncentrējas uz tādu iekārtu, resursu un pakalpojumu tirgus attīstību, kurus kopienas izmanto inovācijas sekmēšanai;
- k) risināt jautājumu par iekšējā tirgus efektīvu darbību, veicinot uz tirgu balstītas investīcijas dažādu regulējuma režīmu apstākļos ⁽⁵⁸⁾;
- l) panākt kritisko masu, kā arī grupas un apvienotus projektus, lai piesaistītu privātos ieguldītājus.

Atbalstu politikas jomām, kas aprakstītas 6.1.1.1.–6.1.1.8. iedaļā, var papildināt ar papildu pasākumiem, kuru mērķis ir palīdzēt publiskajām iestādēm un projektu virzītājiem attīstīt spēju izstrādāt investīciju stratēģijas, apvienot finansējumu, plānot un grupēt projektus.

6.1.1.1. Enerģētikas nozares attīstīšana

Atbalsts tīras un **ilgtspējīgas atjaunojamās enerģijas** ražošanai, piegādei vai izmantošanai koncentrējas uz projektiem ar augstu šķietamo risku un kapitāla intensitāti, kuri ļauj vēl vairāk integrēt atjaunojamus energoresursus visās nozarēs (enerģijas ražošana, siltumapgāde un aukstumapgāde, transports), kā arī uz citiem bezemisiju un mazemisiju enerģijas avotiem un risinājumiem. Tas var indikatīvi ietvert pārrobežu vai atkrastes atjaunojamo energoresursu projektus (sk. arī 6.1.1.7. iedaļu), projektus, kas vērsti uz ēku dekarbonizāciju, atjaunojamo energoresursu izmantošanu rūpnieciskajos procesos, mazoglekļa gāzes (piemēram, mazoglekļa, tīra ūdeņraža vai biometāna, saskaņā ar Ūdeņraža stratēģiju ⁽⁵⁹⁾) ražošanu un piegādi (komerciālā mērogā), progresīvu biodegvielu, biomasas un citu ilgtspējīgu alternatīvo degvielu projektus un uzglabāšanu uz vietas. Atbalsts būtu jāsniedz arī vietējā līmenī vadītiem atjaunojamo energoresursu projektiem, piemēram, tiem, kurus vada energokopienas un kuru gaitā bieži vien notiek arī energoefektivitātes uzlabošana. Atbalsts enerģētikas nozarei attiecīgā gadījumā var palīdzēt sasniegt mērķus, kas noteikti Direktīvā (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (“RED II” ⁽⁶⁰⁾) un Regulā (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību (“Pārvaldības regula” ⁽⁶¹⁾), kā arī veicināt energoefektivitāti lēmumos par investīcijām, t. sk. izmantojot Savienības atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānismu ⁽⁶²⁾.

⁽⁵⁸⁾ Dalībvalstu tiesiskais regulējums ilgtspējīgas enerģētikas infrastruktūras atbalstam ir ļoti atšķirīgs, un tas rada daudzus politikas, tirgus uzbūves un regulatīvos riskus, kuri ietekmē investīciju kapitāla izmaksas.

⁽⁵⁹⁾ Komisijas paziņojums “Ūdeņraža stratēģija klimatneitrālai Eiropai” (COM(2020) 301 final).

⁽⁶⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

⁽⁶¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

⁽⁶²⁾ Savienības atjaunojamo energoresursu enerģijas finansēšanas mehānisms ir izveidots ar Pārvaldības regulas 33. pantu.

Atbalsts **energoefektivitātes un energotaupības** jomā ietvers projektus, kas atbilst Savienības saistībām saskaņā ar Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un Parīzes nolīgumu un veicina Direktīvā 2012/27/ES⁽⁶³⁾ izvirzīto mērķu sasniegšanu (energoieprasījuma samazināšana, izmantojot energotaupības pasākumus un pieprasījuma pārvaldību, aprites ekonomikas principu piemērošana, atbalsts centralizētajai siltumapgādei un enerģijas ražošanai koģenerācijas projektos, kuri samazina enerģijas patēriņu un novērš siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņojošu vielu emisijas). Atbalsts ietvers projektus, kuri atbilst Renovācijas viļņa stratēģijai⁽⁶⁴⁾, sevišķi tās trim prioritārajām jomām: enerģētiskā nabadzība un ēkas ar vissliktāko energosniegumu; publisko ēku, piemēram, administratīvo, izglītības un veselības aprūpes iestāžu, renovācija, kā arī siltumapgādes un aukstumapgādes dekarbonizācija. Projekti, kas modernizē ēku siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas, būtu jāatbalsta, tāpēc ka tie ir būtiski ES ēku fonda dekarbonizācijai. Būtiska nozīme ir arī vietējā atjaunojamo energoresursu potenciāla izmantošanai, lai samazinātu ES atkarību no importētiem fosilajiem kurināmajiem. Tas ietvers **tādu esošo ēku energoefektivitātes renovāciju**, kura tiecas sasniegt vai sasniegt energoefektivitāti⁽⁶⁵⁾ 10. panta 6. punktā noteiktajiem kritērijiem, piemēram, šādas renovācijas rezultātā veicot uzlabojumus, kuri izpaužas, salīdzinot energoefektivitātes sertifikātus, kas izdoti pirms un pēc renovācijas, un **jaunu ļoti energoefektīvu ēku būvniecību tikai tad, ja tiek pārsniegti valstu standarti attiecībā uz gandrīz nulles enerģijas ēkām** (ņemot vērā juridisko termiņu, kas paredz, ka visām jaunajām ēkām Eiropas Savienībā no 2020. gada 31. decembra jābūt gandrīz nulles enerģijas ēkām), t. sk. ēku modernizāciju, pateicoties viedgatavām tehnoloģijām, un to integrēšanai savienotā enerģijas, uzglabāšanas, digitālajā un transporta sistēmā, tostarp ieviešot e-mobilitātes infrastruktūru saskaņā ar Direktīvu 2010/31/ES.⁽⁶⁶⁾ Atbalsts ietvers arī projektus, kas attiecas uz ēku aprites cikla energoefektivitāti, kā arī projektus, kuros piemēro Eiropas rādītāju sistēmu ilgtspējīgām ēkām *Level(s)*⁽⁶⁷⁾. Tas arī tieksies samazināt uzņēmumu energointensitāti, uzlabojot procesu efektivitāti vai ražojot produktus ar mazāku oglekļa pēdu, kā arī attīstot inovatīvas bezemisiju un mazemisiju siltumapgādes sistēmas un kombinētu elektroenerģijas un siltuma ražošanu.

Ilgtspējīgas enerģētikas infrastruktūras attīstība, viedināšana un **modernizācija** ir vērsta uz pārvades un sadales līmeni. Tas ietvers arī atbalstu kopīgu interešu projektiem (KIP), kā noteikts regulā par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm⁽⁶⁸⁾, energotīklu digitalizācijai un modernizācijai ar mērķi veicināt atjaunojamo energoresursu plašāku izmantošanu, kā arī projektus, kas saistīti ar pieprasījuma puses elastību un enerģijas uzkrāšanu.

Atbalsts no *InvestEU* veicinās arī mazemisiju tehnoloģiju ieviešanu: projekti, kas ietver **oglekļa uztveršanas, transportēšanas, uzglabāšanas un/vai izmantošanas (CCUS)** tehnoloģijas un infrastruktūru atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas, siltuma un aukstuma, mazoglekļa gāzu (piemēram, ūdeņraža) ražošanai vai rūpnieciskiem procesiem, kā arī bioenerģijas ražošanas uzņēmumiem un ražotnēm, kas ļauj pārkārtot enerģētiku vai piesaistīt oglekļa dioksīdu.

6.1.1.2. Ilgtspējīgas transporta infrastruktūras, aprīkojuma un inovatīvu tehnoloģiju attīstīšana

Atbalsts ilgtspējīgas transporta infrastruktūras, aprīkojuma un inovatīvu tehnoloģiju attīstīšanai tiks vērsts uz ilgtspējīgas un drošas transporta infrastruktūras, virsbūvju, mobilitātes risinājumu un aprīkojuma un inovatīvu tehnoloģiju izstrādi saskaņā ar Savienības transporta prioritātēm, Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģiju⁽⁶⁹⁾ un saistībām, kas izriet no Parīzes nolīguma. Tas ietvers projektus, kas atbalsta **Eiropas transporta tīkla (TEN-T)** infrastruktūras attīstību, esošo infrastruktūras un starpsavienojumu līmeņu komponentu atjaunošanu un modernizēšanu visos transporta veidos, t. sk. pilsētu mezglos, jūras un iekšzemes ostās, lidostās, multimodālos termināļos, un to savienojumus ar *TEN-T* regulā⁽⁷⁰⁾ noteiktajiem galvenajiem tīkliem un telemātikas lietojumprogrammām.

⁽⁶³⁾ Direktīva 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

⁽⁶⁴⁾ Komisijas paziņojums "Eiropas Renovācijas vilnis – par zaļākām ēkām, jaunām darbvietām un labāku dzīvi", COM(2020) 662 final.

⁽⁶⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti (OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp.).

⁽⁶⁶⁾ OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp.

⁽⁶⁷⁾ https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/levels_en

⁽⁶⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.).

⁽⁶⁹⁾ Komisijas paziņojums "Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģija – Eiropas transporta virzība uz nākotni" (COM(2020) 789 final).

⁽⁷⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1315/2013 (2013. gada 11. decembris) par Savienības pamatnostādņēm Eiropas transporta tīkla attīstībai un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 661/2010/ES (OV L 348, 20.12.2013., 1. lpp.).

Atbalsts prioritāri ir vērsts uz projektiem *TEN-T* pamattīklā, kas noteikti pamattīkla koridora darba plānos un novērš trūkstošos savienojumus, vājās vietas vai pārrobežu savienojumus. Atbilstošos gadījumos tas ietvers: esošās dzelzceļa, autoceļu, ūdens un aviācijas infrastruktūras atjaunošanu un modernizāciju, drošības uzlabojumus, izmantojot atbilstīgas drošības pārvaldības procedūras, un vidiskā snieguma uzlabojumus, tostarp tādas digitālās transporta pārvaldības sistēmas kā ITS ⁽¹⁾, RIS ⁽²⁾, ERTMS ⁽³⁾, SESAR, tostarp borta iekārtu ieviešanu, un digitāla transporta infrastruktūru sadarbspējīgai datu apmaiņai un ziņošanai starp dažādiem transporta veidiem un nozarēm. Tas ietvers arī jaunu transporta tehnoloģiju un pakalpojumu izstrādi un ieviešanu, piemēram, saistībā ar savienotiem un autonomiem transporta veidiem, integrētu biļešu pārdošanu un mazāk piesārņojošiem iekšzemes un jūras transporta līdzekļiem (tostarp naftas noplūdes novēršanu no kuģiem). Tas ietvers arī atbalstu *TEN-T* tīkla pielāgošanai militārās mobilitātes vajadzībām, ciktāl šāda infrastruktūra atbilst gan civilo, gan militāro mērķu (divējāda lietojuma) vajadzībām.

Atbalsts būs vērsts arī uz **TEN-T infrastruktūras projektiem, kuros paredzēta vismaz divu dažādu transporta veidu izmantošana**, sevišķi multimodālajiem kravas termināļiem un loģistikas platformām, un pasažieru pārvadājumu transporta mezgliem. Atbalsts tiks sniegts arī multimodāliem savienojumiem un “pēdējās jūdzes” posmiem, kas ļauj novirzīt kravu vai pasažieru satiksmi uz ilgtspējīgākiem transporta veidiem, piemēram, dzelzceļa transportu, sabiedrisko/kolektīvo transportu, iekšzemes navigāciju vai tuvsatiksmes kuģošanu.

Atbalstu var sniegt **viedas un ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes projektiem**, jo īpaši multimodāliem transporta mezgliem pasažieru transportam, aktīvajiem transporta veidiem, iekšējiem ūdensceļiem un inovatīviem mobilitātes risinājumiem, digitālajai transporta infrastruktūrai, kas nodrošina netraucētu un efektīvu transporta veidu savienošanu, aktīvas un bezemisiju mobilitātes infrastruktūrai. Projektiem, kuru mērķis ir veicināt pāreju uz ilgtspējīgiem transporta veidiem, ir jākoncentrējas uz lietotāju drošības uzlabošanu un nediskriminējošu pieejamību, t. sk. attiecībā uz pasažieriem ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Projektu mērķis būs arī uzlabot ceļu satiksmes drošību saskaņā ar Savienības mērķi līdz 2050. gadam novērst cilvēku bojāeju un smagus savainojumus uz Eiropas ceļiem, īpašu uzmanību pievēršot tādiem neaizsargātiem satiksmes dalībniekiem kā velosipēdisti un gājēji.

Kad **atjauno un modernizē transporta mobilos aktīvus**, iegādājoties ritošo sastāvu un kuģus, ko izmanto dzelzceļa, iekšējo ūdensceļu un jūras transportā, prioritāte jāpiešķir nediskriminējošiem projektiem. Dzelzceļa un iekšzemes kuģošanas jomā tas ietvers arī investīcijas pašreizējā ritošajā sastāvā un kuģos, piemēram, digitālās RIS iekārtās, trokšņa samazināšanā, aprīkošanā ar ERTMS un ar digitālām automātiskām sakabēm. Tas ietvers arī projektus aviācijas, kuģniecības, jūras un iekšzemes ūdensceļu jomā, nozares, kurās tiek ņemti vērā aprites ekonomikas principi un kuru mērķis ir pāriet uz ilgtspējīgām alternatīvām degvielām, samazināt jebkāda veida piesārņojumu un palīdzēt nozarei izpildīt gaidāmās saistības attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijām, t. sk. rezerves sistēmas bezemisiju kuģiem un veco gaisa kuģu un kuģu aizstāšanu ar jaunās paaudzes gaisa kuģiem un kuģiem, kas panāk ievērojamu emisiju samazinājumu, pamatojoties uz pilna aprites cikla emisijām. Turklāt uz atbalstu var pretendēt kuģi un bezemisiju un mazemisiju autotransporta līdzekļi (sk. rindkopu par alternatīvo degvielu infrastruktūru turpmāk).

Atbalstu **dzelzceļa infrastruktūrai, citiem dzelzceļa projektiem, iekšējo ūdensceļu infrastruktūrai, masu tranzīta projektiem un jūras ostām un jūras maģistrālēm** var sniegt investīcijām, kas novērš vai samazina siltumnīcefekta gāzu un toksisku piesārņotāju emisiju vai trokšņa līmeni. Šīs investīcijas var būt vērstas arī uz ostas atkritumu pieņemšanas iekārtām un citiem līdzekļiem, kas ļauj īstenot vides aizsardzības pasākumus, un ieguldījumiem apvienotā ilgtspējīgā infrastruktūrā, tostarp uz maza mēroga alternatīvo degvielu infrastruktūras izvēšanu un citiem risinājumiem, kas samazina ostu kopējo oglekļa pēdu. Var atbalstīt investīcijas lidostu infrastruktūras un saistīto pakalpojumu (piemēram, apkalpošana uz zemes, zemes satiksme, gaisa kuģi uz zemes) zaļināšanā, kas novērš vai samazina emisijas vai trokšņa līmeni.

Atbalstu var sniegt elektroenerģijas, ūdeņraža un sašķidrinātas vai saspīestas dabasgāzes, kas lielā mērā sajaukta ar biometānu (> 50 %), **uzlādes un uzpildes infrastruktūras** ieviešanai visiem transporta veidiem, mazemisiju un bezemisiju autotransporta transportlīdzekļu parku izvēšanai un viedas savienojamības un sadarbspējīgu pakalpojumu platformām. Atjaunojot autoparkus, tiem būtu jāatbilst arī piemērojamajiem augstajiem drošības standartiem. Ja šie transportlīdzekļi pirms izmantošanas tiek modernizēti, tie ir jāmodernizē atbilstoši izplūdes gāzu bezemisijas standartam. Atbalstu var sniegt tādu bezemisiju un mazemisiju kuģu un flotu ieviešanai, kuri izmanto ilgtspējīgas alternatīvās degvielas (t. sk. sašķidrinātu dabasgāzi), un gaisa kuģiem, kas izmanto ilgtspējīgus enerģijas avotus. Kuģu modernizācija ļaus jūras un iekšējo ūdensceļu kuģniecībai izmantot ilgtspējīgas alternatīvās degvielas vai elektroenerģiju. Attiecībā uz šādām investīcijām prioritāte tiks piešķirta i) publiski pieejamas uzpildes un uzlādes infrastruktūras izvēšanai, ņemot vērā aprites ekonomikas principus; ii) uzpildes un uzlādes infrastruktūrai, ko izmanto publisko iestāžu transports vai operatoru

⁽¹⁾ Intelektiska transporta sistēma.

⁽²⁾ Upju informācijas pakalpojumi.

⁽³⁾ Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēma.

transporta, kas pilda sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu; un iii) mazas un lielas noslodzes bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu, bezemisiju un mazemisiju kuģu un flotu, ko darbina ar ilgtspējīgām alternatīvām degvielām, vai mazemisiju gaisa kuģu, kas darbojas ar ilgtspējīgiem enerģijas avotiem, ieviešanai sabiedrisko pakalpojumu un privātos autoparkos. Ceļu infrastruktūrai ir jābūt publiski pieejamai bez ierobežojumiem un jānodrošina iespēja viegli veikt maksājumus uz vietas (piemēram, ar bankas karti), lai transportlīdzekļa lietotāji varētu to uzlādēt bez nepieciešamības slēgt pakalpojumu līgumu ar attiecīgo operatoru. Turklāt esošie statistiskie un dinamiskie dati tiks padarīti pieejami, izmantojot kopējus vai valsts piekļuves punktus. Šīs publiskās pieejamības prasības nepiemēro attiecībā uz uzlādes vai uzpildes infrastruktūru privāti pārvaldītos vai ekspluatētos depo, kas apkalpo savu autoparku. Atbalstu var sniegt ilgtspējīgu alternatīvo degvielu izstrādei, ražošanai un piegādei aviācijai, sauszemes un ūdens transportam, īstenojot ES transporta dekarbonizācijas politiku (piemēram, *ReFuelEU Aviation*, *FuelEU Maritime*).

Atbalstu var sniegt citiem **viedas un ilgtspējīgas mobilitātes projektiem** pilsētu un lauku apvidos, kas vērsti uz ceļu satiksmes drošību; piekļūstamību; emisiju un trokšņa samazināšanu; un jaunu transporta tehnoloģiju un pakalpojumu izstrādi un ieviešanu, piemēram, saistībā ar savienotiem un autonomiem transporta veidiem vai integrētu biļešu sistēmu.

Fonda *InvestEU* atbalstu var piešķirt pasākumiem, kas izstrādāti, lai atjaunotu, panāktu vai saglabātu atbilstību standartiem, t. sk. vides un drošības standartiem, un projektiem **esošās transporta infrastruktūras uzturēšanai vai modernizēšanai**, esošās transporta infrastruktūras vai drošu stāvvietu un objektu atjaunošanai.

6.1.1.3. Vide un resursi

Paredzams, ka fonds *InvestEU* mobilizēs investīcijas, kas saistītas ar dabas kapitālu un aprites ekonomiku⁽⁷⁴⁾. Šajā sakarā papildus investīciju zaļināšanai tradicionālās infrastruktūras jomās, kas uzskaitītas šajā 6.1.1.3. iedaļā, investīcijas attiecas, piemēram, uz mobilitātes projektiem, kas vērsti uz gaisa piesārņojumu un troksni, dabu, enerģijas patēriņu un nelaimes gadījumiem.

Atbalsts **ūdenim, tostarp dzeramā ūdens apgādei un sanitārijai, aizsardzībai pret plūdiem**, tīklu efektivitātei, noplūžu samazināšanai, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas infrastruktūrai, **piekrastes infrastruktūrai un citai ar ūdeni saistītai zaļajai infrastruktūrai**, kas ietvers investīciju projektus un papildpakalpojumus, ar kuriem atbalsta Savienības vides politikas īstenošanu attiecībā uz sauszemes un jūras ūdens resursiem un saistītiem ekosistēmu pakalpojumiem, kas izklāstīti, piemēram, Direktīvās 2008/56/EK⁽⁷⁵⁾, 2000/60/EK⁽⁷⁶⁾ un 2007/60/EK⁽⁷⁷⁾, Padomes Direktīvās 98/83/EK⁽⁷⁸⁾, 91/271/EEK⁽⁷⁹⁾ un 91/676/EEK⁽⁸⁰⁾, Regulā (ES) 2019/1009⁽⁸¹⁾ un Regulā (EK) Nr. 1107/2009⁽⁸²⁾. Īpaši svarīgi ir i) nodrošināt visiem ES iedzīvotājiem piekļuvi ūdensapgādei un sanitārijai, pabeidzot izbūvēt un uzturot tādu dzeramā ūdens un notekūdeņu attīrīšanas infrastruktūru, kas atbilst energoefektivitātes un noplūdes novēršanas kritērijiem, un ii) nodrošināt atbilstību Ūdens pamatdirektīvai (2000/60/EK) un Plūdu direktīvai (2007/60/EK), t. sk. pasākumiem, kas paredzēti upju baseinu apsaimniekošanas plānos un plūdu riska pārvaldības plānos, proti, veikt investīcijas, kas nodrošina labu ekoloģisko stāvokli upēs, esošo hidroelektrostaciju renovēšanu vai modernizāciju, lai palielinātu efektivitāti un samazinātu ekoloģisko ietekmi, un tāda difūzā piesārņojuma samazināšanu, ko rada lauksaimniecība, akvakultūra un rūpnieciskie avoti, ūdens efektīvas izmantošanas risinājumus, ūdens atkalizmantošanu jebkurā nozarē un dabā rodamus risinājumus plūdu riska mazināšanai.

⁽⁷⁴⁾ Komisijas paziņojums "Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jāsaņem ceļš nākamajai paaudzei" (COM(2020) 456 final).

⁽⁷⁵⁾ Direktīva 2008/56/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā ("Jūras stratēģijas pamatdirektīva") (OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp.).

⁽⁷⁶⁾ Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā ("Ūdens pamatdirektīva") (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

⁽⁷⁷⁾ Direktīva 2007/60/EK par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību ("Plūdu direktīva") (OV L 288, 6.11.2007., 27. lpp.).

⁽⁷⁸⁾ Padomes Direktīva 98/83/EK (1998. gada 3. novembris) par dzeramā ūdens kvalitāti ("Dzeramā ūdens direktīva"), (OV L 330, 5.12.1998., 32. lpp.).

⁽⁷⁹⁾ Padomes Direktīva 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu ("Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīva") (OV L 135, 30.5.1991., 40. lpp.).

⁽⁸⁰⁾ Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti ("Nitrātu direktīva") (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.).

⁽⁸¹⁾ Regula (ES) 2019/1009, ar ko nosaka noteikumus par to, kā tirgū dara pieejamus ES mēslošanas līdzekļus, un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1069/2009 un (EK) Nr. 1107/2009 un atceļ Regulu (EK) Nr. 2003/2003 ("Mēslošanas līdzekļu regula") (OV L 170, 25.6.2019., 1. lpp.).

⁽⁸²⁾ Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK ("Augu aizsardzības līdzekļu regula") (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

Atbalsts **atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūrai**, t. i., infrastruktūrai, kas vajadzīga, lai atbalstītu pāreju uz pilnīgāku aprites ekonomiku dalībvalstīs, proti, panāktu augšupēju tendenci ES atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas īstenošanā ar atkritumu rašanās novēršanu kā tās centrālo asi. Neskarot *InvestEU* regulas V pielikumā izklāstītos izslēgšanas kritērijus, investīciju projektiem būtu jāaptver atkritumu apsaimniekošanas plānu un atkritumu rašanās novēršanas programmu īstenošana (pamatojoties uz grozīto Atkritumu pamatdirektīvu 2008/98/EK⁽⁸³⁾), atkārtotas izmantošanas un remonta tīklu izveide un atbalsts, funkcionālas atkritumu nodalīšanas un savākšanas shēmu izveide un pārstrādes iekārtu izveide (t. sk. sadzīves bioatkritumiem un tekstilizstrādājumiem to dalītai savākšanai).

Investīcijas **ekosistēmu un to pakalpojumu uzlabošanā un atjaunošanā**, kam jākoncentrējas uz projektiem, kuri veicina dabas kapitāla saglabāšanu, atjaunošanu, pārvaldību un uzlabošanu bioloģiskās daudzveidības un pielāgošanās nolūkā, t. sk. izmantojot zaļās un zilās infrastruktūras projektus. Tas ietvers uz ekosistēmu balstītus risinājumus piemēram, tādām problēmām, kas saistītas ar gaisa un klimata sistēmām, jūru, zemi, augsni, mežsaimniecību, lauksaimniecību, ūdeni un atkritumiem, kā arī transportu un enerģētiku. Atbalsts ietvers arī pasākumus, kuru mērķis ir sasniegt “bioloģiskās daudzveidības”⁽⁸⁴⁾ un “no lauka līdz galdam”⁽⁸⁵⁾ stratēģiju mērķus, uzlabojot pārtikas ražošanas vērtības ķēdes (ja tās neietilpst MVU loga darbības jomā). Sevišķi stimulē pārrobežu projektus, kā arī projektus, kas nāk par labu **ilgtspējīgam kultūras mantojumam**. Atbalsts var ietvert arī **rūpniecisku objektu sanāciju** (ieskaitot piesārņotas vietas) un to atjaunošanu ilgtspējīgai izmantošanai.

Atbalsts **ilgtspējīgai attīstībai pilsētu, lauku, piekrastes, atkrastes teritoriju attīstībā un plašākā bioekonomikā** – tam būtu jāietver infrastruktūras projekti, kas nav iekļauti citās jomās un koncentrējas uz kādu ģeogrāfisko apgabalu, t. sk. investīcijas dabā un dabā rodamos risinājumos, kuru mērķis ir novērst vai kontrolēt siltumnīcefekta gāzu, toksisko piesārņotāju, trokšņa un citas ietekmes vai atkarību no dabas kapitāla, vienlaikus veicinot pāreju uz aprites ekonomiku. Tas ietvers infrastruktūras projektus, kuru mērķis ir veicināt iekļaujošu un pieklūstamu viedu pilsētu un to tīklu, reģionu un nozaru attīstību. Tas ietvers arī projektus, kuru mērķis ir veicināt bioekonomiku, investējot biorūpniecībā, jūras un sauszemes risinājumos, kas aizstāj energoietilpīgus vai fosilos materiālus, akvakultūrā, kā arī zilā un zaļā biotehnoloģijā. Izmantojot zilās ekonomikas jomu un tās finanšu principus, it sevišķi atjaunojamo jūras enerģiju un aprites ekonomiku, atbalsts var attiekties arī uz jūrām un okeāniem.

Atbalsts saistībā ar **darbībām klimata pārmaiņu jomā, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, tostarp dabas katastrofu riska mazināšanu**, ietvers infrastruktūras projektus, kuru mērķis ir pielāgoties klimata pārmaiņām un palielināt noturību pašreizējos un nākotnes klimata apstākļos. Tas citstarp ietvers zema līmeņa teritoriju, piekrastes zonu aizsardzību un citus pasākumus, kas saistīti ar jūras līmeņa celšanos, plūdu novēršanu, uzlabotu un ilgtspējīgu ūdensapgādi un sausuma novēršanu un infrastruktūras pielāgošanu ekstrēmai temperatūrai. Tas var ietvert arī inovatīvas tehnoloģijas, kas veicina Savienības mērķu sasniegšanu vides klimata noturībā vai sociālajā ilgtspējā, vai abās, un atbilst Savienības standartiem vides vai sociālās ilgtspējas jomā.

Atbalsts **projektiem un uzņēmumiem, kas īsteno aprites ekonomikas sistēmas, t. sk. izejvielu ilgtspējīgu izmantošanu** saskaņā ar aprites ekonomikas rīcības plāna mērķiem⁽⁸⁶⁾. Minētais atbalsts citstarp ietvers projektus, kas iekļauj resursu efektivitātes aspektus ražošanas un produktu aprites ciklā, un visas stratēģijas, kuru mērķis ir nodrošināt, ka tiek maksimāli palielināta produktu, aktīvu un materiālo resursu vērtība un kalpošanas laiks, kā arī infrastruktūru un pakalpojumus, kas veicina rūpniecisko simbiozi un aktīvu kopīgu izmantošanu starp rūpniecības uzņēmumiem dažādās nozarēs un pilsētu un lauku kopienās. Tas ietver arī tādu aprites uzņēmējdarbības modeļu piemērošanu, kas izraisa dematerializēšanu, servitizāciju un intensīvāku un efektīvāku produktu un resursu izmantošanu, internalizējot vai novēršot negatīvu eksternalitāti. Investīciju projektos būtu jāietver arī darbības, kas aptver visu otrreizējo izejvielu vērtības ķēdi, t. sk. slēgta cikla sistēmas, vēsturisko toksisko un problemātisko ķīmikāliju un vielu likvidēšanu no ievadmateriālu apstrādes līdz reciklēšanai. Īpaša uzmanība tiks pievērsta nozarēm, kurās tiek izmantots visvairāk resursu un kurās ir augsts aprites potenciāls, t. i., elektronikai un informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT), akumulatoriem un transportlīdzekļiem, iepakojumam, plastmasai, tekstilizstrādājumiem, būvniecībai un ēkām, kā arī pārtikai, ūdenim un uzturvielām.

⁽⁸³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2018/851/ES (OV L 150, 14.6.2018., 109. lpp.).

⁽⁸⁴⁾ Komisijas paziņojums “ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu” (COM(2020) 380 final).

⁽⁸⁵⁾ Komisijas paziņojums “Stratēģija “No lauka līdz galdam”. Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā” (COM(2020) 381 final).

⁽⁸⁶⁾ Komisijas paziņojums “Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu” (COM(2020) 98 final).

Atbalsts darbībām, kas atbalsta energoietilpīgu nozaru emisiju **dekarbonizāciju** un būtisku samazināšanu, t. sk. slēgta cikla sistēmām un inovatīvu mazoglekļa emisiju tehnoloģiju ieviešanai, tostarp enerģijas uzglabāšanai, oglekļa uztveršanai, transportēšanai, uzglabāšanai un/vai izmantošanai (CCUS), kā arī darbībām, kas veicina enerģijas ražošanas un sadales ķēdes dekarbonizāciju, pakāpeniski pārtraucot ogļu un naftas izmantošanu, un dabasgāzes pakāpenisku aizstāšanu ar mazoglekļa gāzēm. Tas veicina arī slēgta cikla aprites sistēmu izmantošanu materiālu, piemēram, tērauda, alumīnija, plastmasas un cementa, energoietilpīgā apstrādē, lai likvidētu piemaisījumus, kuri samazina reciklētu materiālu vērtību.

6.1.1.4. Ilgtspējīgas un drošas digitālās savienojamības infrastruktūras attīstīšana

Atbalsts ilgtspējīgas un drošas **digitālās savienojamības infrastruktūras** attīstīšanai ir jākoncentrē uz projektiem, kas atbalsta plašu ar komunikāciju un informācijas tehnoloģijām saistītu produktu un pakalpojumu klāstu. Minētais atbalsts var ietvert, piemēram, projektus, ar kuriem atbalsta vispārēju (t. i., lauku/perifēro teritoriju) infrastruktūras izvēršanu, ļoti augstas veiktspējas digitālo tīklu izvēršanu, tostarp izmantojot vadu un bezvadu savienojumu sistēmas, t. sk. optiskās šķiedras un 5G savienojumu sistēmas, un investīcijas, kas vajadzīgas, lai sasniegtu Savienības stratēģiskos digitālās savienojamības mērķus, kā noteikts paziņojumā “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība”⁽⁸⁷⁾.

Tas būs vērsts arī uz projektiem, kuru mērķis ir palielināt ES tīklu kapacitāti un noturību (piemēram, kvantu nodrošināti informācijas un sakaru tīkli, starpreģionālā un starptautiskā savienojamība, t. sk. izmantojot sauszemes kabeļus, zemūdens kabeļus, satelītu sistēmas, datu centrus un sabiedrības aizsardzības un katastrofu seku likvidēšanas tīklus) un atbalstīt svarīgāko sabiedrisko pakalpojumu digitālo pārveidi.

Tas būs vērsts arī uz ilgtspējīgas un augstas veiktspējas savstarpēji savienotas mākoņinfrastruktūras izveidi ES (piemēram, programmindefinētas infrastruktūras izvēršana darba slodzes optimizēšanai starp mākoņiem, un zaļās savienojamības tīkli mākoņdatošanas infrastruktūras savstarpējai savienošanai), kā arī augstākās klases Eiropas datu centru izveides sekmēšanu ar datu centru modernizācijas palīdzību gan lieliem, gan maziem uzņēmumiem (piemēram, jaunas dzesēšanas sistēmas un energovadības risinājumi).

Piemēroti investīciju mērķi būs arī digitālās savienojamības infrastruktūra, piemēram, tāda, kuras mērķis ir optimizēt transporta un enerģētikas infrastruktūru, optimizēt enerģijas patēriņu ēkās, samazināt atkritumus un piesārņojumu un optimizēt dabas resursu izmantošanu ar digitālu risinājumu palīdzību.

Tādējādi atbalsts būtu jākoncentrē uz projektiem, kuru mērķis ir samazināt vai novērst siltumnīcefekta gāzu emisijas un izvērst infrastruktūru, kas saskaņā ar Eiropas zaļo kursu ir projektēta tā, lai būtu izturīga, remontējama, modernizējama un reciklējama.

6.1.1.5. Ilgtspējīgas kosmosa infrastruktūras attīstīšana

Atbalsts jaunās esošās orbītas un zemes infrastruktūras ilgtspējīgai attīstībai un modernizācijai. Tas ļaus zaļināt kosmosa nozari attiecībā uz nesējraķetēm un kosmosa kuģiem (piemēram, satelītiem) un saistītajiem zemes segmentiem. Te ietilpst ražošanas, montāžas, testēšanas, ekspluatācijas, apkopes un palaišanas objekti, kuru mērķis ir izstrādāt videi nekaitīgākus kosmosa kuģus, palaišanas sistēmas un saistītus objektus. Ir iekļauta arī kosmosa tīrāka izmantošana, veicot kosmosa kuģu novirzīšanu no orbītām un to demontāžu.

Atbalsts Savienības kosmosa programmas komponentiem un saistītajiem pakalpojumiem, kā arī atbalsts “Kosmosa stratēģijas Eiropai”⁽⁸⁸⁾ mērķiem, lai maksimāli palielinātu ieguvumus Savienības sabiedrībai un ekonomikai. Tas ļaus izstrādāt īpašus pakalpojumus un lietojumus, kas atbilst esošo un jauno lietotāju vajadzībām, tostarp tādās prioritārās jomās kā klimata pārmaiņas, ilgtspējīga attīstība, savienojamība un drošība.

6.1.1.6. Ilgtspējīgas tūrisma infrastruktūras attīstīšana

Atbalstam ilgtspējīgas tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstībai ir jāpalīdz stiprināt nozares ilgtermiņa konkurētspēju, atbalstot projektus, kas veicina pāreju uz ilgtspējīgu, inovatīvu un digitālu tūrismu.

⁽⁸⁷⁾ Komisijas paziņojums “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību” (COM/2016/587 final).

⁽⁸⁸⁾ Komisijas paziņojums “Kosmosa stratēģija Eiropai” (COM(2016) 705 final).

6.1.1.7. Atkrastes attīstība dekarbonizācijai

Atbalstam šajās jomās jāveicina atkrastes elektroenerģijas ražošana, lai apmierinātu enerģijas pieprasījumu nākotnē. Tam arī jāatslogo ļoti pieprasītie ES sauszemes resursi, uzlabojot ūdens un jūras resursu produktivitāti, piemēram, aļģu un citu jaunu proteīna avotu ražošanu un izmantošanu, kas var mazināt spiedienu uz lauksaimniecības zemi.

Atbalstam jākoncentrējas uz šādu objektu izvēršanu:

- a) peldoši vējparki;
- b) darbs pie ostu pārveides no transporta mezgliem par centriem atkrastes nozares apkalpošanai;
- c) kabeļi atkrastes elektrotīklam, īpašu uzmanību pievēršot maiņstrāvas savienojumiem no turbīnām līdz mezgliem, kas pēc tam izmanto līdzstrāvas starpsavienojumus ar krastu;
- d) viļņu un plūdmaiņu enerģijas ierīces;
- e) atkrastes akvakultūra.

6.1.1.8. Stratēģiskas investīcijas kritiskajā infrastruktūrā

Stratēģiskās investīcijas ilgtspējīgas infrastruktūras loga ietvaros var būt vērstas uz projektiem, kas veicina stabilitāti, darbības drošību un noturību kritiskās infrastruktūras daļās – gan fiziskās, gan virtuālās –, vai kritiskās infrastruktūras piegādes ķēdēs vai tieši infrastruktūras kritiskajos elementos, sevišķi ņemot vērā ES zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Atbalstītās darbības var būt vērstas arī uz uzņēmumiem, t. sk. MVU, kuri ražo preces un sniedz pakalpojumus, kas ir būtiski jebkuras no šajā 6.1.1.8. iedaļā uzskaitītajām kritiskās infrastruktūras prioritātēm darbībai un uzturēšanai.

Investīciju darbības, kas attiecas uz **kritisko infrastruktūru**, var būt vērstas uz darbībām, kas definētas kā Eiropas kritiskās infrastruktūras saskaņā ar Padomes Direktīvu 2008/114/EK⁽⁸⁹⁾, un ko dalībvalstis apzinājušas saskaņā ar tās 3. pantu. Atbalsts var būt vērstas uz tīras enerģijas piegādes ķēdēm, proti, aprīkojuma ražošanas jaudu atjaunojamās enerģijas tehnoloģijām (piemēram, saules fotoelementi, vēja enerģija, hidroenerģija, atjaunīgais ūdeņradis utt.).

Atbalstītās darbības var būt vērstas arī uz **Eiropas aviācijas, dzelzceļa, autotransporta, iekšzemes ūdensceļu transporta un jūras kuģniecības piegādes ķēdēm**, t. sk. atbalstot investīcijas transporta veidu integrācijā un ražošanas jaudās.

Attiecībā uz **digitālo infrastruktūru** stratēģiskās investīcijas ir tādas, kas ir cieši saistītas ar noturīgas un drošas digitālo sakaru pakalpojumu sniegšanas mērķiem, tostarp ļoti augstas veiktspējas savienojamības un 5G tīklu, kvantu sakaru, lietu interneta, plašsaziņas līdzekļu, tiešsaistes pakalpojumu platformu, drošas mākoņdatošanas, datu apstrādes un uzglabāšanas kritiski svarīgiem elementiem, kā arī ar šo infrastruktūru un pakalpojumu pamatā esošajām vērtības ķēdēm. Ņemot vērā dažādās arhitektūras un pastāvīgi mainīgos tehnoloģiskos risinājumus, tostarp tos, kas attiecas uz kiberdrošību⁽⁹⁰⁾, ir nepieciešams izvērtēt digitālās pārkārtošanās mainīgās vajadzības un šādas pārkārtošanās attiecīgās drošības un tehnoloģiskās autonomijas un noturības dimensijas saistībā ar datu nosūtīšanu, izmantošanu un glabāšanu. Atbalstam projektiem, kas saistīti ar **digitālu vēlēšanu infrastruktūru un sensitīviem objektiem**, galvenais mērķis ir to pastiprināta drošība, noturība un aizsardzība pret ļaunprātīgām un graujošām darbībām, tostarp dezinformāciju, datu zādzībām un kiberuzbrukumiem.

Investīcijas **komunikācijas un plašsaziņas līdzekļu infrastruktūrā** arī tiek uzskatītas par stratēģiskām, ciktāl tās veicina neatkarīgu Eiropas satura veidošanu saskaņā ar mērķi aizsargāt Savienības demokrātiskās vērtības un dalībvalstu suverenitāti digitālajā laikmetā, kā arī Eiropas satura ražošanu, intelektuālā īpašuma aizsardzību un monetizāciju visā pasaulē.

⁽⁸⁹⁾ Padomes Direktīva 2008/114/EK (2008. gada 8. decembris) par to, lai apzinātu un noteiktu Eiropas kritiskās infrastruktūras un novērtētu vajadzību uzlabot to aizsardzību (OV L 345, 23.12.2008., 75. lpp.).

⁽⁹⁰⁾ Kiberdrošības riski ir jānovērtē, ievērojot attiecīgos ES un valstu tiesību aktus un norādījumus, t. sk. 5G kiberdrošības rīkkopu.

Projektiem, kas saistīti ar **kosmosa kritisko infrastruktūru**, ir jāatbalsta esošo Savienības kosmosa programmas komponentu atjaunināšana un jaunas Savienības kosmosa infrastruktūras un pakalpojumu izstrāde. Iespējamie investīciju objekti: i) autonoma, uzticama un rentabla piekļuve kosmosam un tās izmantošana, ko nodrošina Eiropas nesējraķetes, t. sk. tādas inovatīvas koncepcijas kā atkalizmantojamība, progresīva ražošana, jaunas kosmosa transporta sistēmas; ii) kosmisko objektu novērošana un aktīvu aizsardzība, iii) satelītsakari un savienojamība, iv) citas mainīgās vajadzības.

Atbalstītās darbības var būt vērstas arī uz kosmosa sistēmu un tehnoloģiju noturību un konkurētspēju un novērst vērtības ķēžu neaizsargātību.

Atbalsts **aizsardzības rūpniecības infrastruktūrai** var ietvert tādas esošās infrastruktūras modernizāciju vai jaunas infrastruktūras ierīkošanu, kas vajadzīga, lai no tehnoloģiskā un rūpnieciskā viedokļa stiprinātu aizsardzības tehnoloģiju un ražojumu vai mācību iekārtu aprites ciklu. Šī infrastruktūra attiecas ne tikai uz tradicionālajām gaisa, sauszemes un jūras jomām, bet arī uz tādām jaunām jomām kā informācija, kosmos un kibernetika. To var izmantot arī aizsardzības sistēmu vai tehnoloģiju pētniecībai un izstrādei, demonstrējumiem, testēšanai un sertificēšanai, t. sk. saistībā ar Eiropas Aizsardzības fondu, kā arī divējāda lietojuma sistēmām un tehnoloģijām. Būtu jāatbalsta starptautiski projekti, kas pieejami lietotājiem no citām ES dalībvalstīm. Atbalstu var piešķirt arī projektiem, kas vērsti uz to, lai īstenotu Eiropas digitālās un kiberspējas un infrastruktūru, kas saistīta, piemēram, ar virtuālās inženierijas attīstības vidēm, digitālām izmēģināšanas iekārtām un laboratorijām, jaunu sadarbīgās karadarbības vidi, superdatošanu, mākslīgo intelektu un saistītajām progresīvajām digitālajām prasmēm aizsardzības jomā (piemēram, digitālā kuģu būvētava; militāro sistēmu digitālais modelis jeb dvīnis).

Kritiski svarīgo izejvielu jomā atbalstītās investīcijas var ietvert projektus un saņēmējus, kas palīdz palielināt ES autonomiju un noturību rūpnieciskajās ekosistēmās attiecībā uz e-mobilitāti, akumulatoriem, atjaunojamiem energoresursiem, zālēm, digitālajiem lietojumiem un aizsardzību. Ar kritiski svarīgajām izejvielām saistītās prioritārās investīciju jomas var būt, piemēram, magnētu izstrāde, retzemju metālu iegūšana no lietotiem magnētiem, retzemju metālu attīrīšana, primārās rūdas un reciklēti kalnrūpniecības atkritumi (boksīts, dzelzsrūda, akmeņogļu atkritumi). Nākotnē var rasties arī vajadzība pēc citām kritiski svarīgām izejvielām.

Lai nodrošinātu **drošu un ilgtspējīgu pārtikas apgādi**, var atbalstīt atbilstošas investīcijas, piemēram, transportā, loģistikā, decentralizētā pārtikas ķēdes infrastruktūrā un klasteru izveidē pārtikas piegādes jomā.

6.1.2. *Potenciālo finanšu produktu iezīmes*

Atbalsts ilgtspējīgas infrastruktūras loga ietvaros piedāvās prioritāru un subordinētu finansējumu parāda, garantiju, jebkāda cita veida finansējuma vai kredīt kvalitātes uzlabojuma, kvazikapitāla un pamatkapitāla finansējuma veidā. Tā mērķis būs atvieglot piekļuvi atbilstošam projektam un korporatīvajam finansējumam. Finanšu produktiem jābūt horizontāli pieejamiem dažādām jomām, uz kurām attiecas šis politikas logs, vai arī tie var būt paredzēti konkrētām politikas prioritātēm, t. sk. tematisko finanšu produktu ietvaros.

Finanšu produkti jāizstrādā atbilstoši politikas prioritātēm un tirgus vajadzībām.

6.1.2.1. Iesaistāmie finanšu starpnieki

a) Parāda finansēšanai:

var pieteikties jebkura veida finanšu starpnieki, tostarp valsts attīstību veicinošas bankas vai iestādes un citi publiskā sektora starpnieki, komercbankas, garantiju sabiedrības, diversificēti parāda fondi, kas nodrošina prioritāru un subordinētu finansējumu, un līzinga sabiedrības, kas spēj nodrošināt finansējumu jomās, uz kurām attiecas ilgtspējīgas infrastruktūras logs, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un ES tiesību aktus un Finanšu regulas attiecīgās prasības.

b) Pamatkapitāla finansēšanai:

var pieteikties publiski vai privāti finanšu starpnieki vai inkorporējamās struktūras, fondu fondi, privātkapitāla fondi, riska kapitāla fondi, kolektīvā ieguldījuma instrumenti, riska parāda fondi, kas spēj nodrošināt pamatkapitāla finansējumu jomās, uz kurām attiecas ilgtspējīgas infrastruktūras logs, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un ES tiesību aktus un Finanšu regulas attiecīgās prasības.

Šādu starpnieku vadītājiem, konsultantiem vai citām līdzīgām personām (tostarp pirmreizējiem vadītājiem vai konsultantiem) ir jāpierāda spēja un prasmes veikt šādas investīcijas jomās, kurās tie plāno investēt ilgtspējīgas infrastruktūras loga ietvaros, spēja savākt līdzekļus un piesaistīt privāto kapitālu un spēja gūt peļņu, kas piesaistītu vairāk privāto investīciju šajā aktīvu kategorijā.

6.1.2.2. Mērķa galasaņēmēji

Ilgtspējīgas infrastruktūras loga mērķis ir atbalstīt investīcijas infrastruktūrā un ar to saistītajā aprīkojumā, ko citstarp veicina:

- a) individuālie projektu virzītāji;
- b) privāti, publiski un daļēji publiski uzņēmumi;
- c) īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības.

6.1.2.3. Vispārēji finanšu produkti

Vispārēju finanšu produktu mērķim jābūt finansējuma pieejamības uzlabošanai atsevišķiem projektiem vai grupētiem mazākiem projektiem, izmantojot finansējumu, ko tieši vai netieši nodrošina īstenošanas partneri (piemēram, ar investīciju instrumentiem).

Ar vispārējiem finanšu produktiem var atbalstīt daudzveidīgu galasaņēmēju loku, kuru riska profili ir dažādi, piemēram:

- a) projekti, ko īsteno regulētas sabiedrības uz korporatīva vai bezregresa pamata, t. sk. publiskā un privātā sektora partnerības (piemēram, enerģētika, transports, atkritumi, ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas uzņēmumi un lieli infrastruktūras pārvaldītāji), vai publiski vai daļēji publiski uzņēmumi, kuru risks parasti ir zems;
- b) projekti, ko īsteno neregulētas sabiedrības uz korporatīva vai bezregresa pamata, t. sk. publiskā un privātā sektora partnerības (piemēram, enerģijas ražošana, enerģijas uzkrāšana, energoefektivitāte energoietilpīgām nozarēm, automaģistrāļu koncesionāri, lidostas/ostas termināļu un dzelzceļa operatori, zaļā kuģniecība, platjoslas un kosmosa infrastruktūra), kuru risks parasti ir vidējs līdz augsts;
- c) projektu īstenošana sabiedrisko labumu atbalstam, t. sk. projekti, ko e-mobilitātes, energoefektivitātes jomā īsteno MVU, dabas kapitāla vai dabā balstīti risinājumi, ko īsteno vietējās iestādes vai filantropiskie ieguldītāji, un kosmosa joma, kuru risks parasti ir augsts;
- d) darījumu portfeli tādās jomās kā energoefektivitāte un atjaunojamā enerģija māsaimniecībām vai MVU, mobilo aktīvu zaļināšana.

Īstenošanas partnera sniegtajam aizņēmuma finansējumam:

ES garantiju var izsniegt finansēšanas un investīciju darbībām, t. sk. šādās formās:

- a) prioritāri aizdevumi, obligācijas, izpirkumnomas līgumi un kredītlīnijas, t. sk. prioritārie parādi ierobežota regresa projektiem;
- b) subordinētie aizdevumi, t. sk. mezanīna finansējuma veidā;
- c) garantijas (fondētas vai nefondētas) trešo personu finansētājiem un citas riska dalīšanas vienošanās ar finanšu starpniekiem;
- d) kredīt kvalitātes uzlabojums jaunām investīcijām (projektu obligācijām, banku aizdevumiem vai abu apvienojumam), tostarp subordinētu produktu veidā.

Subordinēto finansējumu var izmantot arī, lai piesaistītu privāto finansējumu, un diversificēšanai no banku līdz kapitāla tirgus finansējumam.

ES garantiju var izmantot, lai izstrādātu finanšu produktus, kas atbalsta zaļo obligāciju izmantošanu.

6.1.2.4. Tematiski finanšu produkti

Tematisko finanšu produktu atbalsts citstarp būs paredzēts:

- a) transporta jomā – augsta riska projektiem ilgtspējīgas mobilitātes, vieda un drošāka transporta jomā;

- b) atjaunojamo energoresursu jomā – konkrētām augsta riska darbībām, piemēram:
- i) pielāgotām inovatīvām garantijām dalībvalsts nodalījumā, kuru mērķis ir samazināt atjaunojamo energoresursu investīciju kapitāla izmaksas šajā dalībvalstī;
 - ii) augsta riska garantiju produktiem, lai stimulētu atjaunojamo energoresursu uzņēmumu elektroenerģijas pirkuma nolīgumu tirgu, palīdzot nodrošināt apjomīgāku ilgtermiņa privāto finansējumu investīcijām atjaunojamos energoresursos;
- c) energoefektivitātes jomā – konkrētām augsta riska darbībām, piemēram:
- i) dzīvojamām ēkām: garantiju instrumentu var apvienot ar dotācijām, lai piesaistītu privāto finansējumu un mudinātu mājsaimniecības novērst ievērojamo finansējuma trūkumu dzīvojamo ēku renovācijā un pilnīgā atjaunošanā, sevišķi pilnīgas renovācijas jomā;
 - ii) energoefektivitātes līgumiem un energopakalpojumu uzņēmumiem: garantiju instruments un apgrozības fonds energopakalpojumu uzņēmumiem, lai novērstu šķēršļus un nodrošinātu finansējumu energoefektivitātes projektu energoefektivitātes līgumu izstrādei;
 - iii) neatkarīgi no galasaņēmēja – kredītkvalitātes uzlabošanai saistībā ar zaļajām obligācijām, lai piesaistītu institucionālos ieguldītājus jaunā energoefektivitātes finansēšanā, vienlaikus veicinot pašlaik ierobežotā zaļo obligāciju tirgus paplašināšanos;
- d) elektroenerģijas infrastruktūras viedināšanā un modernizācijā – projektiem, kas sekmē:
- i) jaunus uzņēmējdarbības modeļus tādu elastīguma avotu izvēšanai, kā, piemēram, pieprasījumreakcija un enerģijas uzglabāšana;
 - ii) decentralizētus un maza mēroga enerģijas avotus, ko radījuši jaunpieņacēji un energokopienas jaunos tirgos;
- e) projektiem, kas veicina mazoglekļa emisiju tehnoloģiju ieviešanu tirgū: projektus, kas ietver oglekļa uztveršanu, transportēšanu, uzglabāšanu un/vai izmantošanu (CCUS) saistībā ar elektroenerģijas ražošanu, siltumapgādi un aukstumapgādi, mazoglekļa gāzu (piemēram, ūdeņraža) ražošanu vai rūpnieciskiem procesiem, enerģijas uzglabāšanu, kā arī bioenerģijas ražošanas uzņēmumiem un ražotnēm, kas ļauj pārkārtot enerģētiku un aizvietot oglekļietilpīgus ražojumus;
- f) augsta riska ilgtspējīgiem zaļo investīciju projektiem vai programmai, kas veicina visaptverošu, uz dabas kapitālu balstītu pieeju attiecībā uz vides aizsardzību un atjaunošanu un pārkārtošanās uz aprites, resursefektīvu un mazemisiju bioekonomiku pārvaldību, un palielina oglekļa piesaisti;
- g) digitālajā jomā – projektiem ar augstu finanšu risku, jo īpaši savienojamības izvēšanai baltajās un pelēkajās zonās (proti, tādiem, kam nav tūlītējas komerciālas dzīvotspējas), vai kuri demonstrē ievērojamu tehnoloģisko progresu (piemēram, nevis pakāpeniska modernizācija, bet gan jaunākās paaudzes tehnoloģiju, t. sk. ilgtspējīgu tīklu un datu infrastruktūru, izvēšana);
- h) augsta riska portfeļiem energoefektivitātes, atjaunojamo energoresursu un mobilo aktīvu zaļināšanas jomā;
- i) kosmosa nozarē – augsta riska vai kapitālietilpīgiem projektiem, kas saistīti ar kosmosa infrastruktūru un saistītajiem pakalpojumiem, kā arī ar jaunām koncepcijām kosmosa infrastruktūrai un risinājumiem kosmosā un uz zemes.

6.2. Pētniecības, inovācijas un digitalizācijas logs

6.2.1. Intervences politikas jomas

Atbalsts pētniecības, inovācijas un digitalizācijas (PID) loga ietvaros atvieglo un paātrina piekļuvi finansējumam pētniecības un inovācijas (PI) projektiem, virzītājiem, uzņēmumiem un citām inovatīvām struktūrām un stimulē uzņēmumu, tirgu un dalībvalstu digitālo pārveidi saskaņā ar *InvestEU* regulas 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 8. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Saskaņā ar *InvestEU* mērķi veicināt Savienības konkurētspēju PID logs nodrošinās zinātnisku, tehnoloģisku, ekonomisku un sociālu ietekmi, stiprinot Savienības zinātnisko un tehnoloģisko bāzi ar galamērķi īstenot Savienības stratēģiskās prioritātes un sniegs atbalstu inovatīvu uzņēmumu paplašināšanai un tehnoloģiju ieviešanai tirgū. Investīcijas PID loga ietvaros ļaus Eiropai attīstīt noturību svarīgās rūpniecības nozarēs.

Nozares, kas atbilst finansējuma saņemšanai un investīciju darbībām PID loga ietvaros, ir uzskaitītas *InvestEU* regulas II pielikumā un jo īpaši tā 5. un 6. punktā. Citas jomas, kas atbilst finansēšanas un investīciju darbībām un ir uzskaitītas *InvestEU* regulas II pielikumā, piemēram, 13. un 14. punktā, un uz kurām attiecas PID darbības, arī ir tiesīgas saņemt finansējumu no PID loga. Minētās jomas citstarp var ietvert pētniecības, produktu izstrādes, demonstrējumu, inovācijas un digitalizācijas darbības tādās nozarēs kā enerģētika, energoietilpīga rūpniecība, vide, zilā ekonomika, jūrniecība, transports, veselība, dzīvības zinātnes, biotehnoloģija, lauksaimniecības pārtika, aizsardzība, kosmos un kultūras un radošās nozares. Atbalsttiesīgajām jomām var noteikt prioritātes saskaņā ar šo investīciju pamatnostādņu 2.3.2.1. iedaļu.

Loga investīciju joma ietver pētniecības, inovācijas, demonstrējumu un digitalizācijas darbības, tostarp investīcijas, kas saistītas ar jaunu produktu un tehnoloģiju, kas ir izgājušas pētniecības un izstrādes posmu, laišanu tirgū, kā arī organizatorisko un procesu inovāciju, t. sk. jaunus un inovatīvus uzņēmējdarbības modeļus. Tā ietver arī finansēšanas un investīciju darbības fundamentālo un lietišķo pētījumu jomā attiecībā uz reālām sistēmām, kas sevi apliecinājušas darbības vidē ⁽⁹¹⁾.

Pētniecība un izstrāde tiek definēta kā sistemātisks darbs, ko veic, lai palielinātu zināšanu bāzi un izstrādātu pieejamo zināšanu jaunu lietojumu. Darbībai jābūt jaunai, radošai, ar neparedzamu rezultātu, un tajā jāizmanto sistemātiskas, pārnesamas un reproducējamās metodes ⁽⁹²⁾.

Inovācija nozīmē produktu, procesu un organizatorisko inovāciju, kas ietver tāda jauna vai būtiski uzlabota produkta vai procesa (tostarp uzņēmējdarbības modeļa) vai pakalpojuma izstrādi, demonstrēšanu, īstenošanu, komercializāciju un ieviešanu, kas rada vērtību patērētājiem un/vai sabiedrībai.

Digitalizācija attiecas uz pētniecību un inovāciju, digitālo tehnoloģiju un pakalpojumu demonstrēšanu, testēšanu, izvēšanu un ieviešanu, kā arī uz investīcijām, kas veicina Savienības uzņēmumu, nozaru un sabiedrībai nozīmīgu jomu digitālo pārveidi.

Turklāt PID loga atbalsta mērķis būs sniegt būtisku ieguldījumu Eiropas zaļajā kursā, mērķtiecīgi pievērsties projektiem, kas labvēlīgi ietekmē klimatu un vidi. Šis logs citstarp var būt vērsts uz projektiem, kuru mērķis ir novērst vai samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesārņojumu no energoietilpīgām nozarēm, kā arī no digitālās ekonomikas un uz to materiālefektivitāti. Tas būs vērsts uz projektiem, kuros izmanto digitālās tehnoloģijas, pakalpojumus un risinājumus, lai novērstu vai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas, piesārņojumu un atkritumus citās ekonomikas nozarēs, t. sk. (bet ne tikai) rūpniecībā, transportā, enerģētikā un lauksaimniecībā. Atbalsts tiks sniegts arī investīcijām, kas būtiski sekmē aprites ekonomiku, sevišķi svarīgajās nozarēs, kurās izmanto visvairāk resursu un kurās ir liels aprites potenciāls.

Investīcijas kosmosa ekosistēmā var atbalstīt “Eiropas kosmosa stratēģijas” mērķus, lai maksimāli palielinātu ieguvumus Savienības sabiedrībai un ekonomikai, pievērsties projektiem, kas: i) pārtrina uz kosmosa datiem balstītu digitālo lietotņu un pakalpojumu ieviešanu; ii) integrē kosmosa datus un pakalpojumus inovatīvos produktos citos tirgus segmentos, piemēram, autonomos transportlīdzekļos vai savienojamības tīklos; un iii) izvērs kosmosa tehnoloģiju, t. sk. piekļuves kosmosam, komerciālu ieviešanu un ražošanu ⁽⁹³⁾.

PID logs arī var veicināt aizsardzības rūpniecības attīstību, it sevišķi atbalstot uzņēmumus, kas piedalās inovācijas projektos aizsardzības nozarē un ar to cieši saistītu divējāda lietojuma tehnoloģiju izstrādē, un atbalstot aizsardzības nozares piegādes ķēdi.

PID logs atbalstīs arī Savienības politikas prioritātes, kas noteiktas citās programmās, piemēram, “Apvārsnis Eiropa”, “Digitālā Eiropa”, “Radošā Eiropa”, Eiropas kosmosa programma, Eiropas Aizsardzības fonds, Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai utt.

Šis logs var arī piesaistīt līdzekļus no nozaru programmām, piemēram, no Inovāciju fonda, kas izveidots saskaņā ar emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, un citām ES un valstu programmām un fondiem. Šādas investīcijas var apvienot ar finansējumu, ko nodrošina saskaņā ar ES programmām vai kohēzijas politikas ietvaros izveidotajām programmām (dalītā pārvaldībā) vai valstu programmām.

⁽⁹¹⁾ Tehnoloģiju gatavības pakāpes.

⁽⁹²⁾ OECD, *Frascati Manual 2015 – Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*, 44.–45. lpp., https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/frascati-manual-2015_9789264239012-en.

⁽⁹³⁾ Saskaņā ar Komisijas, EKA un EAA apvienotās darba grupas izveidoto jaunāko darbību sarakstu attiecībā uz Eiropas stratēģiskajai neatkarībai kritiski svarīgām kosmosa tehnoloģijām.

Atbalsts PID logā ir paredzēts, lai radītu rīcīpolitikas pievienoto vērtību, nodrošinot PID piekļuvi finansējumam ar kādu no šādiem mērķiem:

- a) veicināt investīcijas pētniecībā un inovācijā; lai nostiprinātu Savienības zinātnisko un tehnoloģisko bāzi, paātrinātu rūpniecības pārveidi, tostarp investīcijas svarīgākajās tehnoloģijās, un īstenotu pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" mērķus un uzdevumus;
- b) atbalstīt digitālo pārveidi MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrībās;
- c) atbalstīt digitalizācijas un inovācijas projektus, kas palielina sadarbību un novērš dalībvalstu, uzņēmumu un nozaru digitalizācijas un inovācijas līmeņu atšķirības;
- d) veicināt tādu stratēģisko digitālo spēju un tehnoloģiju, t. sk. kiberdrošu digitālo risinājumu, izstrādi un ieviešanu, kas rada inovatīvus un nepārbaudītus uzņēmējdarbības modeļus, kuri risina sabiedrības problēmas (piemēram, digitāli risinājumi ilgtspējai) un veicina noturību, apertīgumu un autonomiju;
- e) atbalstīt investīcijas produktos, tehnoloģijās, risinājumos vai uzņēmējdarbības modeļos, kas nodrošina ieguvumus vides un klimata jomā salīdzinājumā ar alternatīviem risinājumiem, palīdzot palēnināt klimata pārmaiņas un samazināt ietekmi uz vidi;
- f) atbalstīt riska investīcijas, t. sk. pārrobežu investīcijas attiecībā uz tehnoloģijām, tirgiem, demonstrējumiem, īstenošanu un uzņēmējdarbību, kas saistītas ar lielāku risku, jo nav skaidrības par to, vai iznākums būs sekmīgs un kādu tīro finansiālo labumu tas dos attiecīgajai struktūrai;
- g) veicināt agrīnas demonstrēšanas darbības gadījumos, kad privātie ieguldītāji izvairās no riska, saskaras ar neiespējamību prognozēt peļņu vai tirgus svārstībām;
- h) veicināt darbības, kas piesaista privātas investīcijas PID, lai sasniegtu ES politikas mērķus;
- i) veicināt pētniecības un inovācijas rezultātu un tehnoloģiju pārnesi un paplašināšanu tirgū un atbalstīt to izmantošanu rūpniecībā, stiprinot tirgus veicinātājus un sadarbību starp uzņēmumiem;
- j) atbalstīt pētniecības institūtu, universitāšu un pētniecības organizāciju ieguldījumu pētniecībā un inovācijā, sekmējot pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" un Erasmus+ mērķu sasniegšanu un stiprinot saiknes starp pētniecības un izstrādes pakalpojumu sniedzējiem (akadēmiskajām iestādēm, pētniecības centriem utt.) un uzņēmumiem;
- k) atbalstīt strauji augošus inovatīvus uzņēmumus, kas meklē finansējumu, lai komercializētu inovācijas, kuras no tehniskā un ekonomiskā viedokļa ir iespējams īstenot;
- l) nodrošināt apjomradītus ietaupījumus un papildināt valsts, starpreģionu un reģionālā līmeņa investīcijas PID, t. sk. jaunu produktu, tehnoloģiju vai uzņēmējdarbības modeļu ieviešanu dalībvalstu reģionos;
- m) atbalstīt tematiskās investīciju platformas un citus inovatīvus finanšu produktus (pienācīgi ņemot vērā apjomradītus ietaupījumus) vai
- n) stimulēt alternatīvus finansēšanas un inovatīvus finansēšanas risinājumus, piemēram, kolektīvo finansēšanu, komercenģelus un riska filantropiju, veicinot paraugprakses nodošanu starp finanšu starpniekiem, lai veicinātu plaša produktu piedāvājuma rašanos PID darbībām.

Darbības, kas izklāstītas šīs 6.2.1. iedaļas 12. punkta a) līdz n) apakšpunktā, var papildināt ar:

- a) ES mēroga datu vākšanu par PID tirgus nepilnībām vai nepietiekami optimālām investīciju situācijām, tehnoloģisko un rūpniecisko pārmaiņu izsekošanu, nākotnes jauno stratēģisko vērtības ķēžu apzināšanu un šādas informācijas publiskošanu; kā arī
- b) tehniskās palīdzības sniegšanu PID projektiem un to finansējuma piesaistīšanas spējas uzlabošanu dažādās nozarēs.

6.2.1.1. Stratēģiskās investīcijas PID loga ietvaros

Stratēģiskās investīcijas PID loga ietvaros var atbalstīt **sevi pierādījušu ES izgatavotu tehnoloģiju ieviešanu rūpniecībā, stimulēt to tirgus un popularizēt ES rūpniecību kā pasaules līderi** saskaņā ar mērķiem, kas noteikti “jaunajā Eiropas industriālajā stratēģijā”⁽⁹⁴⁾ un tās pamatā esošajās nozaru stratēģijās, t. sk. digitālajā stratēģijā (“Eiropas digitālās nākotnes veidošana”⁽⁹⁵⁾), “baltajā grāmatā par mākslīgo intelektu”⁽⁹⁶⁾, “Eiropas datu stratēģijā”⁽⁹⁷⁾ (t. sk. kopējas Eiropas datu telpas, piemēram, veselībai un finansēm) un “Eiropas vakcīnu stratēģijā”⁽⁹⁸⁾. Tām jāpievēršas šo pamattehnoloģiju, pārveidojošo, zaļo un digitālo tehnoloģiju un inovāciju rūpnieciskai ieviešanai un ražošanai pēc pētniecības, inovācijas un demonstrējumu posma nozarēs, uz kurām attiecas PID logs.

Atbalstu var sniegt investīcijām **reciklēšanas un ražošanas iekārtās IKT komponentu un ierīču ražošanai Savienībā**, kuras veicina inovāciju, ilgtspēju, noturību un autonomiju Eiropas IKT nozarē un tās apakšnozarēs un vērtības ķēdēs. Šie projekti var attiekties uz jebkuru no šādām IKT ražošanas jomām: elektroniskie komponenti (pusvadītāji un mikroprocesori), datori un perifērās iekārtas, sakaru iekārtas, plaša patēriņa elektronika, magnētiskie un optiskie datu nesēji, elektroniskās un telekomunikācijas iekārtas un to daļas, programmatūra, programmēšana, datu apstrāde, mitināšana un ar to saistītās darbības u. c.

Veselības aprūpes jomā atbalstītajām darbībām jābūt vērstām uz jauniem efektīviem un cenas ziņā pieejamiem veselības aprūpes produktiem, tostarp zāļu, vakcīnu, medicīnisko ierīču, diagnostikas un uzlabotas terapijas zāļu, jaunu antimikrobiālu līdzekļu PID un ražošanu, un inovatīvu izstrādes procesu, kas neietver izmēģinājumus ar dzīvniekiem, kā arī Savienības farmācijas nozares konkurētspēju kopumā, tostarp ķīmisko vielu un aktīvo farmaceitisko vielu ražošanu.

Aizsardzības jomā ar tehnoloģijām saistītu un/vai produktīvu investīciju projekti (piemēram, esošo ražošanas jaudu modernizācija, digitalizācija un paplašināšana vai jaunu ražošanas jaudu izveide) var būt saistīti ar stratēģiskām jomām, kurās investīcijas veicinās Savienības aizsardzības rūpniecības tehnoloģisko un rūpniecisko autonomiju, tādējādi sekmējot tās stratēģisko autonomiju un noturību. Atbalstu var sniegt inovatīviem uzņēmumiem kritiski svarīgu un revolucionāru aizsardzības tehnoloģiju izstrādei. Investīcijas var arī palīdzēt posmā pēc pētniecības un izstrādes sekmīgi īstenot svarīgus projektus, kuri jau ir saņēmuši atbalstu pētniecības un izstrādes posmā, piemēram, no EAF un tā priekšteču programmām, vai atbalstīt šādos projektos iesaistītās piegādes ķēdes.

Projekti var ietvert arī kritiski svarīgu spēju nodrošināšanu un attīstīšanu Savienības aizsardzības piegādes ķēdēs saistībā ar stratēģiskajām jomām un atkarības mazināšanu no trešām valstīm.

6.2.2. Potenciālo finanšu produktu iezīmes

6.2.2.1. Iesaistāmie finanšu starpnieki

a) Parāda finansēšanai:

var pieteikties jebkura veida finanšu starpnieki, tostarp valsts attīstību veicinošas bankas vai iestādes un citi publiskā sektora starpnieki, komercbankas, garantiju sabiedrības, diversificēti parāda fondi, kas nodrošina prioritāru un subordinētu finansējumu, un līzinga sabiedrības, kas spēj nodrošināt finansējumu jomās, uz kurām attiecas PID logs, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un ES tiesību aktus un Finanšu regulas attiecīgās prasības.

b) Pamatkapitāla finansēšanai:

var pieteikties publiski vai privāti finanšu starpnieki vai inkorporējamās struktūras, fondu fondi, privātkapitāla fondi, riska kapitāla fondi, kolektīvā ieguldījuma instrumenti, riska parāda fondi, komercenģeļu fondi, tehnoloģiju pārneses fondi, kas spēj nodrošināt pamatkapitāla finansējumu jomās, uz kurām attiecas PID logs, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un Savienības tiesību aktus un Finanšu regulas attiecīgās prasības.

⁽⁹⁴⁾ Komisijas paziņojums “Jauna Eiropas industriālā stratēģija” (COM(2020) 102 final).

⁽⁹⁵⁾ Komisijas paziņojums “Eiropas digitālās nākotnes veidošana” (COM(2020) 64 final).

⁽⁹⁶⁾ Baltā grāmata par mākslīgo intelektu “Eiropiska pieeja – izcilība un uzticēšanās” (COM/2020/65 final).

⁽⁹⁷⁾ Komisijas paziņojums “Eiropas datu stratēģija” (COM(2020) 66 final).

⁽⁹⁸⁾ Komisijas paziņojums “ES stratēģija “Covid-19 vakcīnas”” (COM(2020) 245 final).

Šādu starpnieku vadītājiem, konsultantiem vai citām līdzīgām personām (tostarp pirmreizējiem vadītājiem vai konsultantiem) ir jāpierāda spēja un prasmes veikt šādas investīcijas jomās, kurās tie plāno investēt PID loga ietvaros, spēja savākt līdzekļus un piesaistīt privāto kapitālu un spēja gūt peļņu, kas piesaistītu vairāk privāto investīciju šajā aktīvu kategorijā.

6.2.2.2. Mērķa galasaņēmēji

PID loga mērķis ir atbalstīt pētniecības, inovācijas un digitalizācijas darbības, ko veicina:

- a) individuālie projektu virzītāji;
- b) privāti, publiski un daļēji publiski uzņēmumi, tostarp MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrības;
- c) īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības;
- d) universitātes, tehnoloģiju pārneses biroji un augstākās izglītības centri;
- e) pētniecības centri;
- f) pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūras;
- g) inovācijas un digitalizācijas aģentūras, paātrinātāji, inkubatori, centri, kopas;
- h) citi ar PID strādājoši virzītāji (piemēram, fiziskas personas, pētniecības finansēšanas fondi).

Tirgus segmentācija un mērķgrupu noteikšana tiks veikta pa nozarēm (saistībā ar jomām, kurās tiks īstenotas politikas prioritātes) un atkarībā no projekta vai uzņēmuma dzīves cikla (pamatojoties uz tirgus novērtējumu).

Darbības fonda *InvestEU* ietvaros, ko atbalsta ar ETS Inovāciju fonda ieguldījumu, ievēro atbilstības noteikumus un atlases kritērijus, kas ietverti Direktīvas 2003/87/EK ⁽⁹⁹⁾ 10.a panta 8. punktā un par minēto noteikumu pieņemtajos deleģētajos aktos.

6.2.2.3. Vispārēji finanšu produkti

Atbalsts, kas piešķirts PID loga ietvaros, piedāvās prioritāru un subordinētu finansējumu parāda vai garantiju veidā, cita veida finansējumu, tostarp riska parādu un lizingu vai kredītkvalitātes uzlabošanu, kvazikapitāla un pamatkapitāla finansējumu, lai atvieglotu piekļuvi finansējumam PID projektiem un uzņēmumiem. Finanšu produktus var padarīt pieejamus horizontāli pa dažādām jomām, uz kurām attiecas politikas logs, vai arī tie var būt paredzēti konkrētām prioritātēm tematisko finanšu produktu ietvaros.

Vispārējo finanšu produktu atbalsts citstarp var būt paredzēts:

- a) pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūrai, ko virza publiskas vai privātas pētniecības organizācijas (piemēram, pētniecības institūti un universitātes), t. sk. iekārtas, kas tieši saistītas ar pētniecību un inovāciju un digitālo darbību, piemēram, laboratorijas vai augstas veiktspējas datu centri;
- b) lieliem PID projektiem: uzlabojot piekļuvi riska finansējumam lieliem PID projektiem, ko īsteno lielāki uzņēmumi; PPP; kā arī īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības vai atsevišķi projekti;
- c) inovatīviem MVU, mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām un vidējas kapitalizācijas sabiedrībām, lai atbalstītu PID darbības, kas veicina izaugsmi;
- d) strauji augošiem vai PID virzītiem uzņēmumiem, pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūrām, izpētes un inovāciju investīcijām, ko veic publiskas vai privātas pētniecības organizācijas (piemēram, pētniecības institūti un universitātes), kas atrodas dalībvalstīs un ko Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā dēvē par "mēreniem novatoriem" un "pieticīgiem novatoriem".

a) Īstenošanas partnera sniegtajam aizņēmuma finansējumam

ES garantiju var izsniegt finansēšanas un investīciju darbībām, t. sk. šādās formās:

- a) tiešais parāds (t. sk. subordinēti aizdevumi), nenodrošināti aizdevumi, aizdevumi bez ķīlas, mezanīna finansējums, prioritāri aizdevumi un kredītlīnijas;

⁽⁹⁹⁾ Direktīva 2003/87/EK, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/410 (OV L 76, 19.3.2018., 3. lpp.).

- b) (pret-)garantijas, tālākaizdevuma garantijas, fondētās garantijas un citi riska dalīšanas pasākumi attiecībā uz garantiju shēmām, ko īsteno finanšu starpnieki vai īstenošanas partneri;
- c) tiešas garantijas un citi riska dalīšanas pasākumi finanšu starpniekiem vai īstenošanas partneriem;
- d) kredītkvalitātes uzlabojumi jaunām investīcijām (projektu obligācijām, banku aizdevumiem vai abu apvienojumam);
- e) tieša investīcija finanšu starpniekā vai kopīgi ar to – investīciju fondā, (līdz)investīciju shēmā vai īpašam nolūkam dibinātā sabiedrībā, kas tieši vai netieši iegulda augstākas prioritātes vai subordinētā parādā vai parāda–pamatkapitāla hibrīdā.

ES garantijas mērķis būs samazināt īpašās grūtības, kas dzīvotspējīgiem uzņēmumiem rodas finansējuma ieguvē, galvenokārt tāpēc, ka tiek uzskatīts, ka tiem ir augstāks risks vai trūkst pietiekama nodrošinājuma, vai komerciālo finansētāju spējas novērtēt to pamatā esošo projektu vai uzņēmējdarbības modeli ir ierobežotas.

b) Īstenošanas partnera sniegtajam pamatkapitāla finansējumam

Pamatkapitāla un kvazikapitāla investīcijas jo īpaši veic šādās formās:

- a) tiešais pamatkapitāls galasaņēmējos;
- b) līdzieguldījumi un līdzieguldījumu shēmas (tostarp investīciju platformas);
- c) pamatkapitāls un garantijas finanšu starpniekiem, kas iegulda tieši sabiedrībās jebkurā to attīstības posmā vai garantijas ieguldītājiem šādos finanšu starpniekos;
- d) investīcijas un/vai riska dalīšanas kārtība parāda fondu struktūrās;
- e) investīcijas fondu fondu struktūrās.

6.2.2.4. Tematiski finanšu produkti

Tematisko finanšu produktu atbalsts citstarp var būt paredzēts:

- a) tematiskiem finansēšanas mehānismiem, kas nodrošina aizņēmuma un/vai pamatkapitāla finansējumu tādās jomās kā:
 - i) inovatīvi agrīnās demonstrēšanas projekti un digitalizācijas projekti augsta riska tematiskajās jomās, piemēram, mazoglekļa rūpniecībā, transportā, enerģētikā un kosmosā;
 - ii) klīniskā izstrāde, validēšana un ienākšana tirgū infekcijas slimību, retu un sarežģītu slimību, neurodeģeneratīvu slimību un citu slimību jomā;
 - iii) ilgtspējīga zilā ekonomika un jūras resursu ilgtspējīga izmantošana, piemēram, akvakultūra un jūras biotehnoloģija;
 - iv) pārtikas sistēmas, biobāzētas sistēmas un plašāka bioekonomika;
 - v) aprites ekonomika, dabā balstīti risinājumi un dabas kapitāls;
 - vi) klimata tehnoloģijas, pakalpojumi un pielāgošanās.

Tematiskās jomas tiks atlasītas, pamatojoties uz politikas prioritātēm un novērtējumu, kas minēts šo investīciju pamatnostādņu 2.3.2.2. iedaļā.

- b) citi riska dalīšanas mehānismi, piemēram, investīciju platformas, lai piesaistītu trešo personu finansējumu konkrētās stratēģiski svarīgās PID politikas jomās, papildinot investīcijas no esošām valstu, vietējām un publiskām finansēšanas sistēmām un nodrošinot sinerģiju ar tām. Šīs platformas atbilst šādiem nosacījumiem:
 - i) projektiem konkrētās tematiskajās jomās nodrošina piekļuvi finansējumam, izmantojot parāda un/vai pamatkapitāla produktus, un tās pārvalda finanšu starpnieki vai fondu pārvaldnieki, kas izraudzīti, izmantojot 2.3.1. iedaļā aprakstītās procedūras;
 - ii) sniedz atbalstu Savienības rūpniecības un tehnoloģiju vispārējai digitalizācijai, kā izklāstīts *InvestEU* regulas II pielikuma 6. punktā, un citām atbalsttiesīgām jomām;

- iii) atbalsta tehnoloģijas, produktus vai uzņēmējdarbības modeļus, kas saistīti ar lielāku risku to tehnoloģiskā novatorisma dēļ vai tāpēc, ka tie apgūst jaunus tirgus vai mēģina novērst ievērojamus tirgus traucējumus;
- iv) ir vērsta uz tādu agrīnas demonstrēšanas un rūpnieciskās ražošanas iekārtu izveidi, kuru mērķis ir īstenot radikālus, tirgu radošus un ļoti inovatīvus procesus vai ražot jaunus produktus ar augstu tirgu radošas inovācijas saturu konkrētajā jomā.

6.3. MVU logs

6.3.1. Intervences politikas jomas

Atbalstam MVU loga ietvaros ir jāatvieglo piekļuve finansējumam un tā pieejamība galvenokārt MVU, bet arī mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām un jāveicina to globālā konkurētspēja jebkurā to attīstības posmā, sevišķi tiem, kas tiek uztverti kā augsta riska uzņēmumi un kam trūkst pietiekama nodrošinājuma, īpaši to agrīnajā attīstības posmā.

Atbalstam MVU loga ietvaros arī jātiecas nodrošināt daudzveidīgākus finansējuma avotus, t. sk. subordinēto parādu, pamatkapitāla un kvazikapitāla finansējumu, lai palielinātu MVU un mazu vidējas kapitalizācijas sabiedrību spēju finansēt savu izveidi, izaugsmi, attīstību un pārdošanu, izturēt ekonomikas lejupslīdi un veicināt ekonomikas un finanšu sistēmas noturību ekonomikas lejupslīdes vai satricinājumu laikā. Tas var sniegt atbalstu investīcijām un apgrozāmajam kapitālam, kā arī riska finansējumam no sagatavošanas līdz paplašināšanas posmam, lai nodrošinātu tehnoloģisko līderību inovatīvās un ilgtspējīgās nozarēs, jo īpaši pievēršoties MVU, kuru darbība ir vērsta uz nemateriāliem aktīviem PID darbību dēļ vai sakarā ar nozaru, piemēram, kultūras un radošo jomu, īpatnībām⁽¹⁰⁰⁾. Nepieciešamības gadījumā tas var piešķirt finansējumu darbaņēmējiem uzņēmuma vai līdzdalības uzņēmumā iegādei. Atbalsttiesīgajām jomām var noteikt prioritātes, kā aprakstīts šo investīciju pamatnostādņu 2.3.2.1. iedaļā. Produkti MVU loga ietvaros tiks izstrādāti saskaņā ar prioritātēm un jomām, kas izklāstītas "MVU stratēģijā ilgtspējīgai un digitālai Eiropai"⁽¹⁰¹⁾.

Atbalsts MVU loga ietvaros papildinās Savienības iniciatīvas, kas uzsāktas saistībā ar kapitāla tirgu savienību.

Atbalsts MVU loga ietvaros ir paredzēts pievienotās vērtības radīšanai, atbalstot aizņēmumu finansēšanu galvenokārt MVU (kā arī mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām) jebkurā no šiem gadījumiem:

- a) tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas netiek pienācīgi risinātas (apjomu, seguma vai vēlmes uzņemt risku vai termiņu ziņā) ar finanšu instrumentiem, kas izveidoti reģionālā vai valsts līmenī; var veidot arī tādas shēmas, kas nodrošina lielāku efektivitāti, lietderību vai apjomradītus ietaupījumus, tāpēc ka dalībvalstis, iespējams, nevēlas pašas veidot atbalsta shēmas izmaksu lietderības apsvērumu dēļ;
- b) uzņēmumi, kas darbojas skaidri noteiktās nepietiekami apkalpotās ekonomikas nozarēs (piemēram, dažos gadījumos kultūras un radošajās nozarēs, t. sk. plašsaziņas līdzekļu nozarē), tādējādi palīdzot sasniegt ES politikas prioritātes;
- c) uzņēmumu nepieciešamība pielāgoties skaidri noteiktām strukturālām pārmaiņām, tādējādi palīdzot sasniegt ES politikas prioritātes;
- d) finansējuma risinājumi, kas palīdz sasniegt kapitāla tirgu savienības mērķus, tostarp pārrobežu risinājumi;
- e) paraugprakses nodošana visā Savienībā (var ietvert arī tehniskās palīdzības sniegšanu), kas notiek starp finanšu starpniekiem nolūkā veicināt plaša produktu piedāvājuma rašanos augstāka riska MVU finansēšanas darījumiem, kuri atbilst to konkrētajām finansējuma vajadzībām.

Turklāt atbalsts MVU loga ietvaros ir paredzēts, lai pievienotu politikas vērtību, atbalstot fondus, kas nodrošina īpaši pielāgotus parāda finansēšanas risinājumus un pamatkapitāla vai kvazikapitāla finansējumu MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām kādā no šādiem gadījumiem:

- a) finanšu starpnieki piesaista līdzekļus vai investē, vai nodrošina finansējumu pārrobežu mērogā, atbalstot riska diversifikāciju un piesaistot privāto kapitālu;

⁽¹⁰⁰⁾ Kā aprakstīts *InvestEU* regulas II pielikuma 8. punktā.

⁽¹⁰¹⁾ Komisijas paziņojums "MVU stratēģija ilgtspējīgai un digitālai Eiropai" (COM(2020) 103 final) (4. iedaļa. Labāka piekļuve finansējumam).

- b) investīcija atbalsta lielāku fondu izveidi, kuri spēj gūt pietiekamu peļņu, lai piesaisītu privātos ieguldītājus;
- c) tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas netiek pienācīgi risinātas (apjomu, attīstības posma seguma vai termiņu ziņā) ar finanšu instrumentiem, kas izveidoti reģionālā vai valsts līmenī. Var veidot arī tādas shēmas, kas nodrošina lielāku efektivitāti, lietderību vai apjomradītus ietaupījumus, tāpēc ka dalībvalstis, iespējams, nevēlas pašas veidot atbalsta shēmas izmaksu lietderības apsvērumu dēļ;
- d) intervencei ir demonstrācijas un/vai katalizatora ietekme, un tā palīdz sasniegt ES politikas mērķus, tostarp kapitāla tirgu savienības mērķus;
- e) intervence palielina uz tirgu balstītu un īpaši pielāgotu finansēšanas risinājumu pieejamību MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām;
- f) paraugprakses nodošana visā Savienībā ar mērķi veicināt jaunu fondu pārvaldnieku/pārvaldības grupu izveidi, kas paplašinātu un padziļinātu riska kapitāla tirgu ES. Tas var ietvert atbalstu alternatīviem un inovatīviem finansēšanas risinājumiem, piemēram, kolektīvajai finansēšanai, komercenģeļiem un riska kapitāla filantropijai.

6.3.2. Potenciālo finanšu produktu iezīmes

6.3.2.1. Iesaistāmie finanšu starpnieki

a) Parāda finansēšanai:

var pieteikties jebkura veida finanšu starpnieki, tostarp valsts attīstību veicinošas bankas vai iestādes un citi publiskā sektora starpnieki, komercbankas, garantiju sabiedrības, diversificēti parāda fondi, kas nodrošina prioritāru un subordinētu finansējumu, un līzingu sabiedrības, kuru mērķis ir radīt jaunus augstāka riska MVU un/vai mazu vidējas kapitalizācijas sabiedrību finansējuma darījumu portfeļus, t. sk. speciāli izveidotus parāda finansēšanas darījumus, kas ir vērsti uz nepietiekami apkalpotām ekonomikas nozarēm, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un ES tiesību aktus un Finanšu regulas attiecīgās prasības.

b) Pamatkapitāla finansēšanai:

var pieteikties esoši finanšu starpnieki vai jaunveidojamas struktūras, t. sk. privātkapitāla un mezanīna fondi, kolektīvā ieguldījuma instrumenti, riska parāda fondi, riska kapitāla fondi, komercenģeļu fondi, fondu fondi, jauktie fondi, kas spēj nodrošināt pamatkapitāla un kvazikapitāla finansējumu jomās, uz kurām attiecas MVU logs, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un Savienības tiesību aktus un Finanšu regulas attiecīgās prasības.

Šādu starpnieku vadītājiem, konsultantiem vai citām līdzīgām personām, t. sk. arī pirmreizējiem vadītājiem vai konsultantiem, ir jāpierāda spēja un prasmes veikt šādas investīcijas, spēja savākt līdzekļus un piesaisīt privāto kapitālu un spēja gūt peļņu, tostarp izmantojot nevainojamu investīciju stratēģiju, tādējādi piesaistot vairāk privāto investīciju šajā aktīvu kategorijā.

6.3.2.2. Mērķa galasaņēmēji

a) Parāda finansēšanai:

Aizņēmuma finansējuma atbalstu darīs pieejamu caur starpniekiem vai tieši īstenošanas partneris, lai finansētu galvenokārt MVU, kā arī mazās vidējas kapitalizācijas sabiedrības, kā definēts *InvestEU* regulā, kas nesaņemtu finansējumu no tirgus vai nesaņemtu atbalstu tādā pašā mērā, citstarp tāpēc, ka tiek uzskatīts, ka pastāv augstāks risks, nav (pietiekama) nodrošinājuma, vai tāpēc, ka uzņēmums darbojas skaidri definētā nepietiekami apkalpotā ekonomikas jomā vai iesaistās ES politikas prioritāšu darbībās.

Pamatotos gadījumos uzņēmumiem, kas darbojas konkrētā nozarē vai iesaistās konkrētas politikas ievirzes jomā, tostarp taisnīgas pārkārtošanās jomā, var sniegt individualizētāku atbalstu. Šādos gadījumos attiecīgajos finanšu produktos, kas paredzēti inovatīviem MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām, tiks formulēti skaidri un nepārprotami atbilstības kritēriji. Turklāt operatīvās ziņošanas prasības ļaus identificēt šādai nozarei vai politikas ievirzei sniegto atbalstu.

b) Pamatkapitāla finansēšanai:

ES nodalījuma ietvaros kapitāla finansējuma atbalstu dara pieejamu ar starpnieku (tostarp ar kolektīvā ieguldījuma instrumentu) starpniecību MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām saskaņā ar *InvestEU* regulā ietvertajām definīcijām un konkrētāk tām darbībām, kas palīdzētu sasniegt *InvestEU* regulas 3. pantā minētos ES politikas mērķus.

Atlasi var veikt, pamatojoties uz fonda pārvaldnieka investīciju stratēģiju, kas vērsta uz Savienības politikas prioritāšu nozarēm vai darbībām un uzņēmuma dzīves ciklu saskaņā ar tirgus novērtējumiem.

6.3.2.3. Finanšu produktu iezīmes

Finanšu produkti papildinās dalībvalstu MVU paredzētos finanšu instrumentus, ko izmanto valsts un reģionālā līmenī saskaņā ar papildināmības prasībām atbilstoši *InvestEU* regulas V pielikumam.

a) Īstenošanas partnera sniegtajam aizņēmuma finansējumam

ES garantiju var izsniegt finansēšanas un investīciju darbībām šādās formās:

- a) īstenošanas partnera tiešais aizdevums;
- b) pretgarantijas, tālākaizdevuma garantijas un citi riska dališanas pasākumi attiecībā uz garantiju shēmām, ko īsteno finanšu starpnieki vai īstenošanas partneris;
- c) tiešas garantijas un citi riska dališanas pasākumi finanšu starpniekiem vai īstenošanas partneriem;
- d) tieša investīcija finanšu starpniekā vai kopā ar to – investīciju fondā, (līdz)investīciju shēmā vai īpašam nolūkam dibinātā sabiedrībā, kas tieši vai netieši iegulda augstākas prioritātes vai subordinētā parādā.

Izmantojot šādus mehānismus, ES garantijas mērķis ir samazināt īpašās grūtības, ar kurām finansējuma ieguvē saskaras dzīvotspējīgi uzņēmumi, tāpēc ka tiek uzskatīts, ka tiem ir augstāks risks vai nav (pietiekama) nodrošinājuma. To var panākt, citstarp atbalstot šādus darījumus:

- a) darbības uzsākšanas finansējums;
- b) finansēšanas darījumi ar ievērojami samazinātām nodrošinājuma prasībām vai bez tām (nenodrošināti aizdevumi);
- c) subordinētais finansējums;
- d) finansēšanas darījumi ar tādu atmaksas kārtību vai īpašumtiesībām, kādas parasti nenodrošina finanšu starpnieki.

Finanšu starpnieka priekšlikuma atbilstība finansēšanas darījumu portfeļa izveidei tiks noteikta katram starpniekam un tiešā finansējuma gadījumā – katram īstenošanas partnerim saistībā ar tā pašreizējo uzņēmējdarbību. Principā ES garantija ir iecerēta tā, ka ar tās palīdzību finanšu starpnieks vai īstenošanas partneris var paplašināt savu uzņēmējdarbību, finansējot darījumus, kurus bez ES garantijas nebūtu finansējis tāpēc, ka šāda portfeļa riska profils būtu augstāks. Ja finanšu starpniekam jau ir īpašs augstāka riska MVU finansēšanas produkts, bet tā spēja apmierināt tirgus pieprasījumu ir ierobežota, ES garantiju var izmantot, lai atbalstītu šāda augstāka riska MVU finansēšanas produkta apjoma ievērojamu pieaugumu.

Finansēšanas darījumi, kurus var iekļaut portfeļos, citstarp ietver investīciju aizdevumus, apgrozāmā kapitāla instrumentus, t. sk. atjaunojamus, tirdzniecības finansēšanas instrumentus, aizdevumus (t. sk. tādus, kas iekļauti norēķinu kontā vai ir tam piesaistīti), banku garantijas, līzīngā darījumus, subordinētos aizdevumus un augstākas prioritātes un subordinētus parāda vērtspapīru aizdevumus.

b) Īstenošanas partnera sniegtajam pamatkapitāla finansējumam

ES garantija tiks izmantota, lai garantētu investīcijas riska kapitāla starpniekfondos, t. sk. fondu fondos un kolektīvā ieguldījuma instrumentos, kas nodrošina pamatkapitālu un kvazikapitālu MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām jebkurā to attīstības posmā, un fondos, kas nodrošina aizņēmuma finansējumu MVU un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām.

Iespējama papildu produktu izstrāde:

MVU logs būs pieejams arī izmēģinājuma finanšu produktu radīšanai, lai novērstu tirgus nepilnības un nepietiekami optimālas investīciju situācijas vai piesaistītu vairāk privāto investīciju, piemēram, sniedzot garantijas ieguldītājiem. Ja šādas izmēģinājuma shēmas ir sekmīgas, tās pēc tam var izvērst kā pilnvērtīgus produktus. Pienācīgi pamatotos gadījumos, balstoties uz tirgus novērtējumiem, šie izmēģinājuma projekti var neatbilst šo investīciju pamatnostādņu 4. un 5. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

6.4. Sociālo ieguldījumu un prasmju logs

6.4.1. Intervences politikas jomas

Atbalstam Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros jāveicina tādu projektu īstenošana, kas stiprina Savienības sociālo dimensiju, kā uzsvērts Eiropas sociālo tiesību pilārā. Sociālo ieguldījumu un prasmju logā tiek likts uzsvars uz pozitīvas sociālās ietekmes radīšanu. Konkrētāk, minētā loga darbību mērķis ir augšupēja konverģence, nevienlīdzības mazināšana, noturības un iekļautības palielināšana, veicinot nodarbinātību un prasmju attīstīšanu, t. sk. uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības, sociālo uzņēmumu, sociālās ekonomikas un sociālās iekļaušanas jomā, iedzīvotāju veselības, labklājības un vispārējās dzīves kvalitātes uzlabošana; izglītības rezultātu un prasmju nodrošināšanas uzlabošana un atbalsts taisnīgai pārejai uz mazoglekļa ekonomiku. Darbību mērķis ir arī paplašināt sociālo uzņēmumu piekļuvi mikrofinansējumam un finansējumam un tā pieejamību, atbalstīt finansēšanas un investīciju darbības, kas saistītas ar sociālajiem ieguldījumiem, kompetencēm un prasmēm, un attīstīt un konsolidēt sociālo ieguldījumu tirgus jomās, kas minētas *InvestEU* regulas 8. panta 1. punkta d) apakšpunktā un atbilst tās 3. panta 2. punkta d) apakšpunktam. Sociālo ieguldījumu un prasmju logs veicinās prasmju un pamatkompetenču attīstību, piemeklēšanu, izvērsanu un prasmju plašāku lietošanu, izmantojot izglītību, apmācību, t. sk. apmācību darbavietā un ar to saistītos pasākumus, lai sasniegtu politikas mērķus, kas izklāstīti "Eiropas prasmju programmā" ⁽¹⁰²⁾, "Padomes ieteikumā par profesionālo izglītību un apmācību" ⁽¹⁰³⁾, "Eiropas izglītības telpā" ⁽¹⁰⁴⁾ un "Digitālās izglītības rīcības plānā 2021.–2027. gadam" ⁽¹⁰⁵⁾.

Nozares, kas atbilst finansējuma saņemšanai un investīciju darbībām Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros, ir uzskaitītas *InvestEU* regulas II pielikumā, sevišķi 12. punktā. Atbalsttiesīgajām jomām var noteikt prioritātes saskaņā ar šo investīciju pamatnostādņu 2.3.2.1. iedaļu.

Sociālo ieguldījumu un prasmju logs atbalstīs mikrofinansēšanu un sociālos uzņēmumus. Mikrofinansēšanas gadījumā mikroaizdevums (jeb mikrokredīts) ir aizdevums līdz 50 000 EUR. Īpaši tiks veicinātas investīcijas līdz 500 000 EUR apmērā sociālajiem uzņēmumiem, bet tiks piešķirtas arī lielākas summas līdz 2 000 000 EUR, lai veicinātu to izaugsmi un paplašināšanos.

Atbalsts ietvers arī pasākumus, kas veicina dzimumu līdztiesību un citu grupu līdztiesību, sociālo iekļautību, prasmju piedāvājumu un pieprasījumu, izglītību, apmācību un ar to saistītos pakalpojumus, t. sk. ilgtspējīgas sociālās infrastruktūras attīstību gan pilsētās, gan lauku apvidos. Loga ietvaros atbalstīs arī sociālo infrastruktūru (t. sk. veselības aprūpes un izglītības infrastruktūru, kā arī sociālos un studentu mājokļus), projektus, kas saistīti ar sociālo inovāciju, veselības aprūpes pakalpojumiem, novecošanu un ilgtermiņa aprūpi, piekļuvi profilaksei, inovatīvai ārstēšanai un e-veselības iespējām, iekļaušanu un pieejamību, kā arī kultūras un radošās darbības ar sociālu mērķi.

Sociālo ieguldījumu un prasmju logā uzmanība tiks pievērsta arī ilgtspējīga un ētiska finansējuma nodrošināšanai galasaņēmējiem, kuri saskaras ar ierobežojumiem vai šķēršļiem, kas ietekmē viņu cilvēktiesības un pamatbrīvības. Tas jo īpaši attieksies uz projektiem, kas ietver saprātīgu (paredzamas) finansiālās dzīvotspējas pakāpi, bet ko tirgus nenodrošina (vai nenodrošina pietiekamā mērā) tādu tirgus šķēršļu dēļ kā augstāki riski, nodrošinājuma trūkums, grūtības sasniegt optimālu mērogu bez publiskā sektora atbalsta u. c. Atbalstītajiem projektiem jāveicina privāto investīciju piesaiste, lai apmierinātu neapmierinātās vajadzības.

⁽¹⁰²⁾ Komisijas paziņojums "Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai" (COM(2020) 274 final).

⁽¹⁰³⁾ Padomes ieteikums 2020/C 417/01 (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.).

⁽¹⁰⁴⁾ Komisijas paziņojums par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam (COM(2020) 625 final).

⁽¹⁰⁵⁾ Komisijas paziņojums "Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam. Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam" (COM(2020) 624 final).

Finansēšanas un investīciju darbību mērķis būs nodrošināt **sociālo infrastruktūru** un ar to saistītos pakalpojumus, kas var attiekties uz šādām jomām:

- a) iekļaujoša izglītība un apmācība, t. sk. agrīnā pirmsskolas izglītība un aprūpe, un ar tām saistītā izglītības infrastruktūra un pakalpojumi, alternatīva un iekļaujoša bērnu aprūpe, studentu mājokļi un digitālais aprīkojums, kas ir pieejami visiem, digitālās prasmes veicināšana no pirmajiem izglītības gadiem, IKT vispārēja ieviešana un pieejamība visās izglītības un apmācības iestādēs un attālinātas piekļuves un tālmācības rīki un platformas;
- b) cenu ziņā pieejami sociālie mājokļi;
- c) veselības un ilgtermiņa aprūpe, tostarp klīnikas, slimnīcas, primārā veselības aprūpe, aprūpe mājās un kopienā balstīti aprūpes pakalpojumi;
- d) veselības infrastruktūras projekti, kas palīdz attīstīt stratēģisku un ģeogrāfiski līdzsvarotu modernizētas, digitalizētas un noturīgas profilakses un veselības aprūpes infrastruktūras tīklu, kurš spēj nodrošināt vispārēju piekļuvi kritiski svarīgai veselības aprūpes infrastruktūrai un pakalpojumiem visā ES. Atbalstītie projekti var arī risināt konkrētas steidzamas veselības aprūpes un ārkārtas reaģēšanas ⁽¹⁰⁶⁾ vajadzības, attīstot mobilās un lauka medicīniskās stacijas vai medicīnisko transportu;
- e) sociālie pakalpojumi, ko sniedz kopienas līmenī un, ja iespējams, integrētā veidā.

Sociālā infrastruktūra, ko parasti finansē publiskā sektora struktūras vai no tām atkarīgas struktūras, saskaras ar ievērojamu finansējuma trūkumu. Covid-19 pandēmijas sekas vēl vairāk saasināja šīs vajadzības.

Investīcijas sociālajā infrastruktūrā *InvestEU* regulas II pielikuma 12. punkta d) apakšpunkta nozīmē, kuru mērķis ir novērst tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas, var ietvert darbības ar publiskā sektora struktūrām. Šādā situācijā par finanšu produktu, kas paredzēts sociālās infrastruktūras investīcijām, kuras veicina publiskā sektora struktūras Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros, var vienoties garantijas nolīgumā, lai novērstu tirgus nepilnības, kas minētas *InvestEU* regulas V pielikuma A iedaļas 2. punkta f) apakšpunktā. Finansēšanas un investīciju darbības šāda finanšu produkta ietvaros atbilst papildināmības prasībām, kas noteiktas Finanšu regulas 209. panta 2. punkta b) apakšpunktā un *InvestEU* regulas V pielikumā.

Atbilstība noteiktiem sociālās jomas tiesību aktiem attiecīgi Savienības, nacionālajā vai reģionālajā līmenī ir priekšnoteikums darbību atbalstam no fonda *InvestEU*. Intervencēs pilnībā jāievēro subsidiaritātes princips, papildinot valsts un reģionālās atbalsta shēmas, ja tādas pastāv. Attiecīgos gadījumos no atbalstītajiem projektiem sniegtos pakalpojumus nodrošina kopienā balstītā vietējā līmenī. Attiecībā uz infrastruktūru veselības jomā galvenā uzmanība jāpievērš tādu modeļu izstrādei, kas pāriet no institucionālās aprūpes uz profilaksi, primāro aprūpi un kopienā balstītu aprūpi, un pakalpojumiem, kas atbalsta integrētu, uz cilvēku vērstu aprūpi un neatkarīgu dzīvi saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām.

⁽¹⁰⁶⁾ Sk., piemēram, *Overview of Natural and Man-Made Disasters and Risks the European Union may face* <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/285d038f-b543-11e7-837e-01aa75ed71a1>

Attiecībā uz investīcijām cenas ziņā pieejamos sociālajos mājokļos īpaša uzmanība tiks pievērsta tādu mājokļu risinājumu izstrādei, kuru mērķis ir novērst cilvēku sociālo atstumtību, papildinot valsts vai reģionālās atbalsta shēmas, ja tādas pastāv. Attiecībā uz investīcijām, ko atbalsta *InvestEU*, ar cenas ziņā pieejamiem sociāliem mājokļiem ⁽¹⁰⁷⁾ būtu jāsaprot tādi, kas paredzēti nelabvēlīgā situācijā esošām personām vai sociāli mazāk labvēlīgām grupām ⁽¹⁰⁸⁾, kuru sadzīves apstākļi ienākumu vai sociālo ierobežojumu dēļ ir ļoti slikti, vai kuras tirgus apstākļos nespēj iegūt mājokli. Pievēršoties cilvēkiem, kuriem atbilst *ETHOS* definīcija par bezpajumtniecību un atstumtību mājokļa jomā, sociālo mājokļu nodrošināšanā pēc iespējas būtu jāievēro mājokļa virzīta pieeja. Infrastruktūrā un pakalpojumos būtu jāievēro piemērojami kvalitātes standarti un ANO konvencijas, un tie neizraisa konkrētu grupu segregāciju vai izolāciju.

Papildus tradicionālo finanšu starpnieku piedāvātajiem finansēšanas risinājumiem pakalpojumu sniegšana natūrā arī var ļaut organizācijām, piemēram, izglītības un apmācības iestādēm vai veselības un sociālo pakalpojumu sniedzējiem un aprūpes sniedzējiem netieši gūt labumu no ES garantijas ar īstenošanas partnera starpniecību.

Sociālo ieguldījumu un prasmju logā īpaša uzmanība tiks pievērsta **personu neaizsargātības situācijās** iekļautībai un viņu piekļuvei kvalitatīviem (t. sk. iekļautības) pakalpojumiem, kā arī **piekļūstamībai no personu ar invaliditāti un novecojošas sabiedrības viedokļa**.

Atbalsts Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros atbalstīs arī iekļaujošas **izglītības un apmācības, tostarp profesionālās apmācības, un saistītu pakalpojumu nodrošināšanu**, aptverot sākotnējo un tālākizglītību un apmācību, t. sk. pieaugušajiem, un organizatorisko un procesu inovāciju, t. sk. jaunus un inovatīvus uzņēmējdarbības modeļus. Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros atbalstīs arī inovatīvus veselības risinājumus, piemēram, e-veselības pakalpojumus un jaunus aprūpes modeļus. Atbalsta mērķis būs veicināt **dzimumu līdztiesību** un citu veidu vienlīdzību, paplašinot pašnodarbinātību un personu neaizsargātības situācijā, t. sk. trešo valstu valstspiederīgo, sociālo integrāciju.

Īpaša uzmanība jāpievērš **sociālajiem uzņēmumiem** un to darbībām, piemēram, paplašināšanas iniciatīvām, digitālo un uzņēmējdarbības prasmju attīstību veicināšanai nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, lai novērstu dzimumu nelīdzsvarotību un citas atšķirības šajās jomās. Atbalsts Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros pievērsīsies Savienības mēroga tirgus nepilnībām sociālo uzņēmumu un sociālās ietekmes finansēšanā, finansējuma trūkumam un inovācijai mikrofinansēšanā, veselības aprūpē, sabiedrības novecošanās, izglītībā, mājokļu jomā, radot spēcīgāku Savienības intervenci un efektīvāku tirgus testēšanu ar mērķi uzlabot Savienības sociālo dimensiju.

Sociālo ieguldījumu un prasmju logā tiks atbalstīts **pieprasījums pēc prasmēm un to piedāvājums**, novēršot galasaņēmēju prasmju trūkumus vai uzlabojot prasmju izmantošanu un veicinot prasmju–investīciju tirgu.

Konsultatīvais atbalsts var arī palīdzēt izpētīt jaunus sociālo pakalpojumu sniegšanas veidus un kopumā palīdzēt attīstīt prasmju piedāvājumu un pieprasījumu atbilstoši *InvestEU* regulai.

Attiecībā uz **mikrofinansējumu** politikas mērķis ir veicināt kvalitatīvu, ilgtspējīgu nodarbinātību un sociālo iekļaušanu, atbalstot darbvietu radīšanu un ienākumus nesošas darbības, jo īpaši personām neaizsargātības situācijās, kuras vēlas izveidot vai attīstīt mikrouzņēmumu, tostarp pašnodarbinātas personas statusā. Turklāt finanšu starpniekiem, kas darbojas

⁽¹⁰⁷⁾ Sociālo mājokļu projektus par pieņemamu cenu var veidot, piemēram, šādas darbības:

a) jaunu, nesegregētu un cenas ziņā pieejamu īres sociālo mājokļu nodrošināšana, izmantojot vienu vai vairākas no šīm darbībām:

- jaunu ēku celtniecība,
- esošo ēku renovācija vai pārveidošana,
- individuālo mājokļu iegāde privāto mājokļu tirgū (izmantojot pirkumu vai starpniecību);

b) sociālas īres struktūras izveide;

c) mājokļa virzītu risinājumu nodrošināšana, kas apvieno īres mājokļu nodrošināšanu ar tuvumā esošiem atbalsta pakalpojumiem (t. i., tie tiek sniegti uz vietas vai padarīti viegli pieejami);

d) esošo sociālo mājokļu, tostarp īpašnieku apdzīvotu mājokļu, pielāgošana personu ar invaliditāti vajadzībām;

e) mērķtiecīgs atbalsts marginalizētām kopienām, kuru pašreizējie sadzīves apstākļi, t. sk. īpašnieku apdzīvotie mājokļi, ir ļoti slikti.

⁽¹⁰⁸⁾ Kā definēts attiecīgi valsts, reģionālā vai vietējā līmenī un/vai sakarā ar ekonomisko un sociālu kontekstu.

mikrofinansēšanas jomā, tieši vai netieši jānodrošina tādu nefinanšu pakalpojumu sniegšana kā uzņēmējdarbības attīstības pakalpojumi (mentorēšana, konsultēšana un apmācība), kas ir mikrofinansēšanas neatņemama sastāvdaļa. Tādiem nosacījumiem kā aizņēmumu izmaksas (t. sk. aizdevuma likme) un nodrošinājuma prasības mikrofinansējumam, ko tieši vai netieši atbalsta *InvestEU* ietvaros, jāatspoguļo ieguvumi, kas gūti no atbalsta, un tiem jābūt pamatotiem, balstoties uz pamatā esošajiem riskiem un ar kredītu saistītā finansējuma faktiskajām izmaksām.

Fonda *InvestEU* atbalsta priekšnosacījums ir tāds, ka finanšu starpniekiem, kas nodrošina mikrofinansējumu, ir jāparaksta (nebanku gadījumā) vai jāapstiprina (banku gadījumā) "Eiropas mikrokredītu izsniegšanas ētikas kodekss" ⁽¹⁰⁹⁾, lai nodrošinātu augstus ētiskus aizdevumu standartus, t. sk. attiecībā uz pārvaldību, vadību un klientu aizsardzību. Finanšu starpnieki cenšas novērst to, ka privātpersonām un uzņēmumiem rodas pārmērīgas parādsaistības, t. sk. ņemot vērā to spēju atmaksāt kredītu un nodrošinot pieņemamas aizņēmuma izmaksas.

Atbalsts Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros atbildīs ESF+ mērķiem, t. sk. tā ierosinātajiem darbības mērķiem atbalstīt tādas tirgus ekosistēmas attīstību, kas saistīta ar finansējuma nodrošināšanu sociālajiem uzņēmumiem un mikrofinansējumu mikrouzņēmumiem darbības sākšanas un attīstības posmā, sevišķi tiem, kas nodarbina personas neaizsargātības situācijā. ESF+ ietvaros Komisija sniegs norādījumus par Eiropas sociālo tiesību pilāra īstenošanai nepieciešamās sociālās infrastruktūras (t. sk. mājokļu, veselības aprūpes, bērnu aprūpes, ilgtermiņa aprūpes un izglītības un apmācības) attīstību. Tomēr dalība ESF+ nav priekšnoteikums, lai saņemtu atbalstu no fonda *InvestEU*.

Atbalsts Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros būs paredzēts arī **sociālajai inovācijai**, kas var ietvert inovatīvus sociālos risinājumus un shēmas, kuru mērķis ir veicināt **sociālo ietekmi un rezultātus**, lai palīdzētu sasniegt minētā loga politikas mērķus.

Tiecoties sasniegt šos mērķus, tiek veicināta **fonda *InvestEU* atbalsta apvienošana ar līdzekļu devēju, filantropu, fondu un citu privātā sektora dalībnieku iemaksām**. Fonds *InvestEU* centīsies stiprināt privātā sektora iesaisti, lai palīdzētu īstenot Eiropas sociālo tiesību pilāru, t. sk. atbalstot kvalitatīvu nodarbinātību, iekļaujošu izglītību un apmācību, veselību, sociālo iekļaušanu un aktīvu līdzdalību sabiedrībā, kā arī piekļūstamību un invaliditātes iekļautību. Privātā sektora dalībnieki varēs veicināt Sociālo ieguldījumu un prasmju loga mērķu sasniegšanu, izmantojot tiešas iemaksas (dotācijas, atmaksājama un neatmaksājama atbalsta formas) un/vai līdzieguldījumus projektos vai finanšu starpniekos, kurus netieši atbalsta fonds *InvestEU*.

Līdzīgi tiek veicināta **mazāku projektu grupēšana**, jo daudzi projekti sociālajā jomā ir pārāk nelieli, lai piesaistītu privāto ieguldītāju interesi vai efektīvāk izmantotu publiskos līdzekļus. Piemēram, sociālās politikas reformu joma var ietvert sociālās infrastruktūras un pakalpojumu īstenošanu, piemēram, saistībā ar jauniem sociālās, aprūpes un veselības aprūpes modeļiem, īstenojot vairākus mazus projektus vairākās vietās, kas atrodas valsts vai reģionālās iestādes jurisdikcijā. Iespējams, mazi projekti ir jāapvieno vienā investīciju piedāvājumā, lai palielinātu ieguldītāju interesi. Grupēšana var izpausties kā:

- a) mazu sociālās infrastruktūras, tehnoloģiju vai sociālo pakalpojumu projektu apvienošana vienā investīciju piedāvājumā, kas ietver vairākus apakšprojektus dažādās vietās;
- b) vajadzību pēc investīcijām sociālajā infrastruktūrā, tehnoloģijās un sociālajos pakalpojumos grupēšana vienā projektā vai investīciju piedāvājumā. Šajā gadījumā, iespējams, nepieciešama finansējuma avotu vai instrumentu apvienošana;
- c) sociālās infrastruktūras un pakalpojumu investīciju vajadzību pilsētu vai lauku atjaunošanai vai attīstībai apvienošana lielākā investīciju instrumentā, kura mērķis ir sociālā iekļaušana, vai saskaņā ar "sabiedriskā līdzfinansējuma" shēmām.

Darbības, kas aprakstītas iepriekšējās rindkopas a)–c) punktā, var apvienot ar **papildu pasākumiem**, kuru mērķis ir i) palīdzēt projektu virzītājiem un finanšu starpniekiem attīstīt prasmes investīciju stratēģiju izstrādāšanai, finansējuma apvienošanai vai hibridfinansēšanai, plānošanai un grupēšanai; ii) atbalstīt sociālo novatoru, sociālo uzņēmumu, sociālās ietekmes ieguldītāju un filantropu, t. sk. riska filantropu, attīstību; iii) izveidot Eiropas sociālās ietekmes tīklu un sociālās

⁽¹⁰⁹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8312&furtherPubs=yes>

inovācijas izplatīšanas un apmācības centrus, inovatīvus izglītības un apmācības pakalpojumus, piemēram, konsultāciju, prasmju prognozēšanas, prasmju novērtēšanas un validācijas pakalpojumu sniedzējus vai pakalpojumus, kas palīdz saskaņot pieprasījumu pēc prasmēm un to piedāvājumu, kā arī izglītības un uzņēmējdarbības partnerības un izcilības centrus, tostarp profesionālās izcilības centrus.

Minētās darbības var papildināt arī ar ES mēroga datu vākšanu un publiskošanu par tirgus nepilnībām vai nepietiekami optimālām investīciju situācijām politikas jomās, kas saistītas ar Sociālo ieguldījumu un prasmju logu.

6.4.1.1. Stratēģiskās investīcijas Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros

Atbalsts **izglītībai un apmācībai** sevišķi tiks vērsts uz projektiem, kas veicina Eiropas izglītības un apmācības sistēmu digitalizāciju, t. sk. digitālās prasmes veicināšanu no agrīnas izglītības gadiem, IKT vispārēju ieviešanu un piekļuvi tām izglītības un apmācības iestādēs, kā arī attālinātu piekļuvi un tālmācības rīkus un platformas. Atbalstītajām darbībām vajadzētu būt vērstām arī uz citām digitalizācijas programmām, kuru mērķis ir iekļaujoša piekļuve digitālajām prasmēm un risinājumiem visa mūža garumā un atbalsts visām sociālajām grupām un vecuma grupām. Turklāt atbalstam izglītībai un apmācībai būtu jāveicina jaunu prasmju attīstība un vispārāzītu prasmju stiprināšana, kas nodrošinātu šo investīciju pamatnostādņu 6.1.1.8. un 6.2.1.1. iedaļā izklāstīto stratēģisko un kritisko darbību efektīvu funkcionēšanu.

6.4.2. Potenciālo finanšu produktu iezīmes

6.4.2.1. Iesaistāmie finanšu starpnieki

a) Parāda finansēšanai:

var pieteikties finanšu starpnieki, tostarp valsts attīstību veicinošas bankas un iestādes, komercbankas, garantiju sabiedrības un iestādes, diversificēti parāda fondi, kas nodrošina prioritāru un subordinētu finansējumu, mikrofinansēšanas iestādes, lizinga sabiedrības, kolektīvo aizdevumu un kolektīvā kapitāla platformas, īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības, līdzfinansējuma instrumenti, kopieguldījumu fondi vai shēmas, nebanku finanšu iestādes, tostarp aizdevumu fondi, mērķtiecīgā kapitāla nodrošinātāji, piemēram, kooperatīvi, kredītsabiedrības, apdrošināšanas sabiedrības, pensiju fondi, privātā kapitāla/komercenģeļu fondi, fondu fondi.

Atbalsttiesīgi ir arī sociālo investīciju tirgus veicinātāji (t. sk. investīciju gatavības un spēju veidošanas starpnieki, kas darbojas mikrofinansēšanas un sociālo uzņēmumu finansēšanas jomā, finanšu tehnoloģiju uzņēmumi, augstākās izglītības iestādes, universitātes, pētniecības centri un EIT zināšanu un inovāciju kopienas, fondi, kolektīvās finansēšanas platformas un profesionālās izglītības un apmācības iestādes, tostarp profesionālās izcilības centri un izglītības un uzņēmējdarbības partnerības). Var pieteikties arī citas ieguldītāju grupas, t. sk. korporatīvie ieguldītāji, sociālās ietekmes ieguldītāji, (sociālie) komercenģeļi, izglītības uzņēmēji (piemēram, masveida atvērtie interneta kursi (MOOC), riska filantropi un filantropi).

Var pieteikties citi valsts īpašumā esoši starpnieki, kā arī tādi, kas nodarbojas ar sociālo infrastruktūru, sociālo uzņēmumu finansēšanu un sociālās ekonomikas jomu (piemēram, ētiskās vai alternatīvās bankas, kooperatīvās bankas), kuri spēj nodrošināt finansējumu atbalsttiesīgajās jomās, uz kurām attiecas Sociālo ieguldījumu un prasmju logs, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un ES tiesību aktus un attiecīgās Finanšu regulas prasības.

Potenciālie publiskā sektora finanšu starpnieki, kas minēti šajās pamatnostādņēs, var piedalīties fonda *InvestEU* atbalsta kombinēšanā ar citām centralizētām ES finansējuma programmām un fondiem dalītās pārvaldības ietvaros.

b) Pamatkapitāla finansēšanai:

finanšu starpnieki citstarp var būt valsts attīstību veicinošas bankas un iestādes, komercbankas, garantiju sabiedrības un iestādes, aizdevumu fondi, parāda fondi, pensiju fondi, mikrofinansēšanas iestādes, lizinga kompānijas, kolektīvo aizdevumu un kolektīvā kapitāla platformas, īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības, līdzfinansējuma instrumenti, kolektīvo ieguldījumu fondi vai shēmas.

Atbalsttiesīgie finanšu starpnieki pamatkapitāla finansēšanai var būt arī finanšu iestādes, kas nav bankas, t. sk. mērķtiecīgā kapitāla nodrošinātāji, piemēram, kooperatīvi, krājaizdevu sabiedrības, apdrošināšanas sabiedrības, kā arī iekļaujamās struktūrvienības, fondu fondi, privātkapitāla fondi, riska kapitāla fondi, komercenģeļu fondi, tehnoloģiju pārneses fondi, kolektīvo ieguldījumu fondi vai shēmas, riska aizņēmumu fondi, citi pasākumi vai shēmas, kas nodrošina ieguldījumus pamatkapitālā, kvazikapitālā, parāda-pamatkapitāla hibrīdā un cita veida mezanīna finansējumā.

Atbalsttiesīgi var būt arī sociālo investīciju tirgus veicinātāji (t. sk. investīciju gatavības un spēju veidošanas starpnieki, kas darbojas mikrofinansēšanas un sociālo uzņēmumu finansēšanas jomā, finanšu tehnoloģiju uzņēmumi, augstākās izglītības iestādes, universitātes, pētniecības centri un EIT zināšanu un inovāciju kopienas, fondi, kolektīvās finansēšanas platformas un profesionālās izglītības un apmācības iestādes, tostarp profesionālās izcilības centri un izglītības un uzņēmējdarbības partnerības). Citas ieguldītāju grupas, tostarp korporatīvie ieguldītāji, sociālās ietekmes ieguldītāji, (sociālie) komercenģeļi, izglītības uzņēmēji (piemēram, MOOC), riska darījumu filantropi un filantropi, var darboties kā finanšu starpnieki, pilnībā ievērojot piemērojamos valsts un ES tiesību aktus, ja tie spēj radīt projektus vai investīciju portfeļus jomās, uz kurām attiecas Sociālo ieguldījumu un prasmju logs.

Finanšu starpnieku vadītājiem (t. sk. pirmreizējiem vadītājiem vai konsultantiem) ir jāpierāda spējas un pieredze šādu investīciju veikšanā Sociālo ieguldījumu un prasmju loga jomās, kā arī spēja savākt līdzekļus un piesaistīt privāto kapitālu un sagaidāmā spēja panākt finansiālu dzīvotspēju (tostarp izmantojot nevainojamu investīciju stratēģiju), kas piesaistītu vairāk privāto investīciju šajā aktīvu kategorijā.

6.4.2.2. Mērķa galasaņēmēji

Sociālo ieguldījumu un prasmju logā galvenā uzmanība ir pievērsta atbalsta intervencēm dažādās politikas jomās, tādējādi koncentrējoties uz plašu galasaņēmēju loku, kas var ietvert:

a) fiziskas personas:

- i) personas neaizsargātības situācijās (piemēram, personas, kas izjūt sociālo atstumtību vai tās risku, t. sk. bezpajumtnieki vai personas, kuru sadzīves apstākļi ir ļoti slikti, personas, kuras ir zaudējušas darbu vai kurām draud darba zaudēšana, vai kurām ir grūtības iekļūt vai atgriezties darba tirgū, personas no minoritāšu grupām, trešo valstu valstspiederīgie, personas, kas atrodas nelabvēlīgā situācijā attiecībā uz piekļuvi tradicionālajam kredītu tirgum un kas vēlas dibināt vai attīstīt savus mikrouzņēmumus);
- ii) bērni, vecāki, skolotāji un skolu vadītāji;
- iii) potenciālie vai pašreizējie studenti un izglītojamie (t. sk. pieaugušie, kas mācās).

b) uzņēmumus:

- i) mikrouzņēmumi, t. sk. pašnodarbinātie, sevišķi mikrouzņēmumi, kuros nodarbinātas neaizsargātas personas;
 - ii) sociālie uzņēmumi;
 - iii) publiski uzņēmumi;
 - iv) MVU;
 - v) citi privātā sektora uzņēmumi.
- c) izglītības, apmācības un saistīto pakalpojumu sniedzējus, tostarp Eiropas universitātes, skolas, izglītības un apmācības iestādes, t. sk. profesionālās izcilības centrus un agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes sniedzējus;
- d) īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības;
- e) apvienības, fondus, savstarpējās apdrošināšanas sabiedrības un kooperatīvus;
- f) nevalstiskās organizācijas;
- g) publiskas iestādes;
- h) veselības aizsardzības iestādes, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus, sociālo pakalpojumu sniedzējus, tehnoloģiju nodrošinātājus, veselības aprūpes speciālistus, pacientus, privātpersonas;
- i) sociālās infrastruktūras jomā mērķa galasaņēmēji var būt projektu virzītāji, publiskie uzņēmumi, ēku apsaimniekotāji/objektu pārvaldnieki, sociālo mājokļu nodrošinātāji, PPP.

Finansēšanas un investīciju darbības atbalstīs arī projektus, ko īsteno privātā un publiskā sektora organizācijas, kuras darbojas sociālo investīciju jomā vai kurām ir vajadzīgas šādas investīcijas.

Šādas organizācijas ir, piemēram, MVU, lielas korporācijas, kooperatīvi, fondi, riska darījumu filantropi, ietekmes virzīti uzņēmumi, izglītības un apmācības iestādes un pakalpojumu sniedzēji, trīskāršas bilances uzņēmumi, vietējās un pašvaldību iestādes.

To darbības aptver dažādas nozares un apakšnozares, t. sk. gudru un iekļaujošu mobilitāti, pilsētu atjaunošanu, sociālekonomisku atjaunojošu kopienu veidošanu laukos un paaudžu solidaritāti, iekļaujošas kopienas, bezpajumtniecību, personu neaizsargātības situācijā (t. sk. personu ar invaliditāti, garīgās veselības problēmām un demenci) integrāciju, kopienu attīstību, trešo valstu valstspiederīgo integrāciju, risinot demogrāfiskās un migrācijas problēmas un integrējot jaunas iedzīvotāju grupas, kā arī digitālo iekļautību un uzņēmējdarbības prasmes.

6.4.2.3. Vispārēji finanšu produkti

Atbalsts no fonda *InvestEU* balstīsies uz vienotu ES budžeta garantiju, kas tiek piešķirta finanšu produktiem, kuri attiecas uz diversificētu risku portfeli. Tie var būt, piemēram, šādi: banku garantijas, aizdevumi, pamatkapitāls, mezanīna parāds, specializēti fondi un investīciju platformas (kurām var būt dažāda struktūra – *FLP*, mezanīna laidieni un augstākās prioritātes parāds), investīciju atbalsts sociālo rezultātu līgumu slēgšanas shēmām un partnerībām, apgrozāmais kapitāls, atbalsts materiālo un nemateriālo aktīvu iegādei, lizinga darījumi. Finansēšanas darījumu minimālais termiņš ir 12 mēneši, tomēr konkrētos segmentos, kuru parastais termiņš ir īsāks par vidējo, piemēram, mikrofinansēšanā, minimālo termiņu var samazināt līdz pat trim mēnešiem. Īpaša uzmanība tiks pievērsta mērķtiecīgā kapitāla nodrošināšanai, atsakoties no tūlītējas atdeves un cerot uz vērtības radīšanu ilgtermiņā.

Tas ir iespējams, piemēram, izmantojot specializētas investīciju sabiedrības, kas var nodrošināt aizdevumus, pamatkapitālu, hibrīdkapitālu un riska dalīšanas instrumentus starpniekiem vai tiešu finansējumu galasaņēmējiem.

Garantijas ļaus īstenošanas partneriem un starpniekiem apkalpot 6.4.2.2. iedaļā norādītos galasaņēmējus ar labākiem finanšu un nefinanšu nosacījumiem, nekā tiem būtu pieejami bez šādām garantijām, tādējādi nododot tālāk ieguvumu no ES intervences. Jo īpaši var apsvērt no galasaņēmējiem iekasējamās riska prēmijas samazinājumu attiecībā uz fonda *InvestEU* atbalstītajām darbībām Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros. Saskaņā ar riska profilu aktīviem (bieži nemateriālajiem) Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros arī *FLP* būs iespējams segt no garantijas.

Var atbalstīt eksperimentālas sociālo rezultātu līgumu slēgšanas shēmas, t. sk. investīcijas maksājumu pēc rezultāta shēmās un sociālās ietekmes obligācijās konkrētās jomās, kurās publiskā iepirkuma struktūras (vai arī privātas struktūras) tiecas panākt sociālo ietekmi, pamatojoties uz iepriekš noteiktiem sociāliem rezultātiem, ja to rezultātā rodas papildināmība saskaņā ar *InvestEU* regulas V pielikumu. Tās ietvers riska uzņemšanos privātajam sektoram un nav pieskaitāmas būtiskiem sociāliem pakalpojumiem, attiecībā uz kuriem neveiksmes gadījumā būtu jārikojas valsts iestādēm. Ja šis nosacījums tiek ievērots, iespējamās intervences jomas var ietvert izglītības un apmācības pieejamību, veselību un aprūpi, migrāciju un trešo valstu valstspiederīgo integrāciju, nodarbinātības dienestus, prasmju uzlabošanu un sociālos pakalpojumus. Attiecībā uz sociālajiem pakalpojumiem var iedarbināt izmēģinājuma shēmas sociālo rezultātu līgumu slēgšanai, lai pārbaudītu, vai inovatīva intervence ir efektīva un mērogojama. Šādām shēmām būtu jānodrošina pārredzamība attiecībā uz to izveidi, darbību un efektivitātes uzraudzību.

a) Īstenošanas partnera sniegtajam aizņēmuma finansējumam

Parāda instrumenti, kurus atbalsta ar ES garantiju, izmantojot īstenošanas partnerus un finanšu starpniekus, galvenokārt būs vērsti uz projektiem, kuriem ir grūtības iegūt aizņēmuma finansējumu tirgū, piemēram, nodrošinājuma, kredītvēstures trūkuma vai augsta riska profila vai zema sagaidāmā ienesīguma dēļ.

ES garantiju finansēšanas un investīciju darbībām var izsniegt šādās formās:

- a) tiešais parāds (t. sk. subordinēti aizdevumi), obligācijas, nenodrošināti aizdevumi, aizdevumi bez ķīlas, korporatīvie aizdevumi, mezanīna investīcijas, prioritāri aizdevumi un kredītlīnijas;

- b) kredītkvalitātes uzlabošana jaunām investīcijām (projektu obligācijām, banku aizdevumiem vai abu apvienojumam) un aizdevumiem sociālās un izglītības infrastruktūras projektiem, korporatīvajiem aizdevumiem vai augstākas prioritātes aizdevumiem un subordinētiem aizdevumiem īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un publiskā un privātā sektora partnerības struktūrām (projektu finansēšanas shēmās);
- c) starpniekparāds, t. sk. programmas aizdevumi, kas izmaksāti, izmantojot finanšu starpniekus un attiecas uz vairākiem galasaņēmējiem;
- d) (pret-)garantijas, tālākaizdevuma garantijas, fondētās garantijas un citi riska dalīšanas pasākumi attiecībā uz shēmām, ko īsteno finanšu starpnieki, un (finansētas vai nefinansētas) garantijas trešās personas finansētājiem;
- e) garantijas produkti, kas attiecas uz jaunizveidotiem aizdevumiem, kuri saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem un attiecīgā gadījumā ar atbilstošu valsts regulatoru piekrišanu var nodrošināt regulatīvi noteiktā kapitāla atvieglojumu finanšu starpniekiem;
- f) mērķtiecīgi garantiju mehānismi, kurus var izstrādāt, lai nodrošinātu un atbalstītu sociālās investīcijas no fondu un filantropisko organizāciju nodrošinājuma bāzes, palīdzot samazināt šādu investīciju risku un sasniegt noteiktu peļņas līmeni. Šādus mehānismus parasti saista ar apņemšanos, ka peļņa, ko ieguldītāji gūst no garantijas izmantošanas, tiks izlietota dotācijām un neatmaksājamai palīdzībai, kas saskaņota ar *InvestEU* prioritārajām finansēšanas jomām.

b) Īstenošanas partnera sniegtajam pamatkapitāla finansējumam

Pamatkapitāla finansējums jāizmanto, lai sasniegtu kritisko masu un nodrošinātu elastību finansēšanas struktūrās, kas parasti saistītas ar banku aizdevumiem. Pamatkapitāla darbības var piesaistīt dažāda veida mērķtiecīgo kapitālu, ko izmanto uzņēmējdarbības sākšanas pirmsbankas posmos visās nozarēs, ļaut sociālajiem uzņēmumiem pakāpeniski atteikties no dotāciju finansējuma pieejas un palielināt to inovācijas un izaugsmes potenciālu.

Iespējamie kapitāla produkti, uz kuriem var attiekties ES garantija, ir, piemēram, šādi:

- a) **(ne)tiešās pamatkapitāla un kvazikapitāla investīcijas**, parāda–pamatkapitāla hibrīds un citi mezanīna finansējuma veidi privātā vai publiskā kapitāla fondos, privātā sektora parāda fondi, riska kapitāla fondi, tādi finanšu starpnieki kā mikrofinansēšanas iestādes un sociālo finanšu pakalpojumu sniedzēji (piemēram, spēju veidošanas nolūkā, lai atbalstītu fondus, kas saistīti ar inkubatoriem, paātrinātājiem vai inkubācijas pakalpojumu sniegšanu sociālajiem uzņēmumiem un sociālajiem inovatoriem, tostarp inovatīvas izglītības, apmācības un saistīto pakalpojumu sniedzējiem, vai lai investētu kopīgi ar sociālajiem komercenģeļiem un riska filantropiem un lai atbalstītu zināmus inovatīvus finanšu risinājumus). Noteiktos īpašos apstākļos var apsvērt arī atkāpšanos no tradicionālā līdzvērtības principa un virzību uz asimetrisku riska un peļņas sadales modeli;
- b) **tieša līdzdalība kapitālā**, akcionāru pamatkapitāls, konvertējami akcionāru aizdevumi un ieguldītāju līdzdalības kapitālā dažādu veidu kombinācijas. Tiek apsvērta arī iespēja atļaut asimetrisku peļņas un riska dalīšanu;
- c) atklāta līdzdalība kapitālā, pasīvā līdzdalība, akcionāru aizdevumi un ieguldītāju līdzdalības kapitālā dažādu veidu kombinācijas, kā arī ziedojumi, tostarp uzlaboti atmaksājama un neatmaksājama atbalsta veidi. Minētie produkti nedod ieguldītājiem (t. sk. līdzieguldītājiem) balsstiesības vai pārvaldības tiesības.

Īstenošanas partneriem, kas gūst labumu no ES garantijas, būtu jābūt vismaz līdzvērtīgā statusā ar citiem ieguldītājiem. Tomēr Sociālo ieguldījumu un prasmju loga ietvaros pienācīgi pamatotos gadījumos šo līdzvērtības principu var nepiemērot, proti, īstenošanas partneru investīcijas, kas saņem ES garantiju, var būt gan subordinētā pozīcijā, gan asimetriskas attiecībā uz risku un ieņēmumiem saistību secībā.

To ieguldītāju kopums, kuri vēlas investēt sociālajos instrumentos, pašlaik ir ierobežots, ņemot vērā peļņas un riska uztveri. Proti, programmas īstenošanas mērķis nebūs maksimāli palielināt peļņu, bet gan sasniegt tādu peļņas līmeni, kas ir pietiekams, lai nodrošinātu **stimulu saskaņošanu un ieguldītāju līdzdalību**. Ņemot vērā, ka uzsvars tiks likts uz sociālās, nevis finansiālās atdeves panākšanu, darbības mērķa portfeļa ienesīgums var būt pat 0 %.

6.4.2.4. Tematiski finanšu produkti

Šādi produkti darbojas kā izmēģinājuma finanšu produkti un platformas, kuru mērķis ir novērst tirgus nepilnības un nepietiekami optimālas investīciju situācijas, paātrināt sociālo investīciju tirgus attīstību vai piesaistīt vairāk privāto investīciju un veicināt pielāgotu finanšu risinājumu rašanos, lai radītu sociālo ietekmi ⁽¹¹⁰⁾.

Ja īstenošanas partneris finansē mikrofinansēšanas iestādes un sociālo finanšu nodrošinātājus spēju veidošanas nolūkā, prasība īstenošanas partnerim nodrošināt 5 % pašu resursu ieguldījumu *FLP*, kā minēts iepriekš 4.2.2. iedaļā, netiek piemērota.

⁽¹¹⁰⁾ Piemēram, nodrošinot garantijas ieguldītājiem, izveidot paātrināšanas mehānismus sociālās ietekmes uzņēmumu vadītājiem vai izstrādāt sociālās ietekmes veicināšanas mehānismus sociālajiem uzņēmumiem.